

ప్రతిదినము ప్రకటింపఁబడును

చెన్న పట్టణము 1917 సం॥ నవంబరు నెల 20 వ తేదీ మంగళవారము

NO. 192

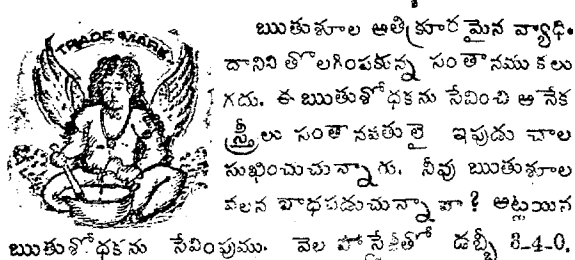
సంస్కృతము. ౪.

పింగళనామ సంవత్సరశార్దూలమాసశుద్ధపక్షి

సంఖ్య ౧౯౨

బుద్ధుల వోదక

957

గంధర్వభార్య,

రాజ్యంపై తన, తన, లింగిపెట్టి వీధి, మద్రాసు.

అత్యద్భుతమైన జోన్యము

మీ జననకాలమును తేదీని గాని లేక మీ వయస్సును నక్షత్రముగాని లేక మీరు జాయను వ్యామువేళను గాని తెలియజేయును. మీ జీవితఫలములు సంవృద్ధులగు ఒక సంవత్సరమునకు తెలుపబడును. ఇందులకు గాను మీ రొకరూపాన్నిని మాకు పంపవలెను. మా జ్యోతిషమయొక్క శ్రేష్ఠులను గూర్చి అనంతపురపు నివాసియును పి. హనుమంతరావు బి. డి. బి ఎల్. గారిలు వ్యాముచెప్పారు:—

మీరు చెప్పిన సాంవత్సరికపు ఫలితములు వికటికూడ తప్ప
కుండగ దాఖలా యిచ్చినందులకు ఆశ్చర్య నిమగ్నుడనైతిని.
ఇనామంతము విరుద్ధములేకుండ నిజమైన దృష్టాంతమునిచ్చినది.

902 దీ కల్పిగ లస్సెలాజికలు బ్యూరో
చోడనరము, విశాఖపట్టణముజిల్లా.

902

కుం కుమ పు ప్పు

స్వచ్ఛమును నిర్మలము నగు కుంక్షి మ పువ్వు
మావద్దదొరకును. కొనువారు సూర్యమాడ్కును
గమనింపుడు. కరస్పాకైన్సు మొదలగునవి
ఇంకీ యున వాయువలయును :—

ఎన్ నారాయణ అండు కంపెని,
(53) 21, హమ్మం వీధి, బొంబాయి.

అమృతార్ణవ అవలేహ్యము.
 ఈ లేహ్యము రక్తమున శుద్ధిచేసి బలమును కలిగించి
 శాశ్వతముఖము నొసంగును. 219
 ఆశోగ్యమును కలుగజేసి ఆయుర్వృద్ధిని యిప్పించును.
 ప్రస్తుతము శాకభక్షణము అను పుస్తకమునకు
 వ్రాసిన తపాల ఖర్చు లేకయే ఉచితముగా పంపెదము
 వైద్యశాస్త్ర మణిశంకర్ గోవిండ్జీ,
 ఆతంకనిగ్రామ జేషధాలము, 157, బ్రాడ్వే, మద్రాసు.

సర్వవృత్తి క విషసంజీవిని.

(రిజిస్టరు (పేదు మార్పు)

528

గుణముతో వచ్చువారు శంతోషముతో పోవుదురు.
గుణము లేదని రుజువు చేయువారలకు రూ. 100 ఇవ్వాలి.

పాతపాత 2 పూర్వ కట్టల తెప్పించుచు గానానికి ప్రోత్సహింపబడు.
 శస్త్రచలన 100 కి 25 కూపాపూర్వ కట్టల నిర్వహించును.
 చిరుగానా:— భవలక్ష్మీ కంపెనీ,
 1-10 కంకటేశ్వరమ్మ వీధి, సూర్యారావు ప్రాంత, మదరాసు

అద్భుత నివారణ.

100

ప్రొఫెసర్ జేమ్సు గారి
పత్తాలోకి తానికొక పెరల్స్

ఇది బలహీను
లకును నీరను
లకును మందు.
నిద్ర లేకుండు
ట, జ్వరము
తక్కువగును,
మొదలు దివ్య
గా నుండుట.

పనియందెంతమాత్ర మిచ్చలేకుండుట, నన్నత్రుక, బలహీనము, ఆయాసము, కష్టనష్టముచోగొట్టును. విద్యాస్థులకు, ఉపాధ్యాయులకు గురుస్థులకు శర్దకులకు, మనోవ్యాధియులకు, మొదలగు వారికి ప్రత్యక్షమైనందు; బలమును గలిగియును. అనేక కేలమంది ఇందులను బాగుపడినవారు. నీవుకూడ నేటిదిగమే ఒక బుడిచి కొని దానిమోసగు ఒకమారు పరీక్షింపుము.

25 మాత్రం బుడ్డి 1-కి రూ. 1-4-0

40 " " " 2--0--0

శతీశము! ప రి మ త ద వ్య ము ల రా జు శతీశము!

అట్లో దిల్ బహాల్

మనోరమ్యముగాను కొంతకాల ముఖ్యునిట్టి అభ్యర్థ
వాసమును కలదు. ఆతఁకహాల్ నానాయి మొదటనువాటి
యొక్క సంబంధము బొత్తికాలెదు. చేతిగుడ్డలో గాని చొ
క్కాయి వైనగాని 2-రి చుక్కలు విడిచినంతట, ఒక నందనను
వనము నుద్దళలోనుంచే యెంత ఘటమయిన వాసనను అను
భవించ వచ్చునో అంత అనుభవించురు. ఇతర వాసనలు యే
వేదమునందే కా యీ అటోనిల్ బహార యొక్క వాసన ప్రాధా
న్యముగా నిలుచును. ముడినమే ఒకబుడ్డికి వాని పంపుదు.

వల $\frac{1}{2}$ ద్రాము బుడ్డి 1-కి	0.8-0	వి.పి. చాకి
,, 1 ద్రాము బుడ్డి 1-కి	0.12-0	మా. 0.4-0
,, $\frac{1}{2}$ అవును బుడ్డి 1-కి	2.0-0	ప్రశ్నకము.

ఆంగ్లేయిండియన్ డ్రాగ్ లాడు కమిషన్ కంపెనీ.
నెం 155, జుమ్మామసీదు వీధి, బొంబాయి.

అమృతాంజనము డిపోవారి
దివ్యోషధములు.

పదార్థము	తే.ప.	పదార్థము	తే.ప.
దంతచూర్ణము పండ్లుతో ముట్టకు	0-2	మోహిని తైలము పెద్దపాములకు	0.12
జీర్ణరసాయనము మాత్రలు అజీర్ణమునకు	1-4	రోమహరి పెద్దపాములకు	0-0
దంతశూలహరి పండ్లతోలుకు	0-8	ఉబ్బునమునకు మందు నీసా 1-8	1-8
వజ్రగుళికలు ధాతుపుష్టికి	1-0	కన్నురిమాత్రలు పెద్దవి, మంచివి	50-8 0.10
జ్వరహరి జ్వరములకు నీసా 1-8	1-12	నుఖభోగి మాత్రలు	1-0
మాలికింకకు తైలము దబ్బి 1-8	0-12	నుఖభోగి తైలము పుండ్లకు	1-0
తేలమందు తెలుకాటుకు నీసా 1-8	0-8	విరేచనములకు మాత్రలు దబ్బి 1-8	0-8
నేత్రాంజనము కంటివ్యాధులకు	0-4	గ్రహణి మాత్రలు దబ్బి 1-8	0-8
కలరామాత్రలు వాంతిభేదులకు	0-6	శిరోవేదన మాత్రలు తలవొప్పలకు	0.12
గజ్జిక తైలము గజ్జిచీదలకు దబ్బి 1-8	0-8	కాచినపుండ్లకు నూనె నీసా 1-8	0-8
నాముకర్పూరము నీసా 1-8	0-8	శిశువు ద్రావకము నీసా 1-8	1-0
శేలకు మందు నీసా 1-8	0-4	కుసుమరి మాత్రలు, కుసుమవ్యాధులకు	1-0
తామర తైలము; తామర, తీటకు	0-6	చుంకుకు నూనె నీసా 1-8	0-8
కుష్టుకు తైలము దబ్బి 1-8	0-4	సుందరితైలము, ముఖకాంతికి	0-8
గురత్తిద్రావకము నీసా 1-8	1-0	పగుళ్లకు తైలము శిశుపగుళ్లకు	0-6
కన్యహరి శీతగట్టులకు దగ్గుకు	1-4	కర్ణశూలహరి చెవిపోలుకు	0-6
కఫహరిమాడ్లు ఉబ్బునములకు దబ్బి 1-8	0-8	నాలి మాత్రలు మలబద్ధమునకు	0-8
చాయుషసోటకు మందు	1-0	బంటు వాడేవారి ఎమిడికలకు	0-8

అమృతాంజనము డిపో, మద్రాసు ఆంధ్రు బొంబాయి.

ఇండియామంత్రి మాంటేగుగారు

(1)

ఆగ్రాజమిందాల్ల విన్నపములు

సీ. డి. మోహన్ ప్రభువు, సీ. హెచ్. రాబర్ట్స్, సర్ విలియం విన్సెంటు, భూసేంద్రనాథు బాసుగార్లతోడ సం దించి శ్రీ రాజప్రతినిధి, ఇండియా కార్యదర్శులు నేటి యంద యమున (17-11-17) మామంత్రి విన్నపముల నందుకొనిరి. విన్న పములన్నియు మాంటేగుగారికి మహాభూత్యక స్వాగతము నర్పించుచు, యుద్ధముల వలన బయలుదేరిన సమస్తమౌర్యుల విజయము పరిగణించక మాంటేగుగారు సహకార్యమునై నిటకు విచ్చే నినందులకు ప్రస్తుతించినవి.

(1) ఆగ్రాజమిందాల్ల సమాజపు విన్నపము

సమాజమువారి విన్నపమును చదివిన గౌ. నవాబు అబ్దుల్ హక్కుగారి క్రింది కోర్కెల వెలువరించిరి:—

(1) ముస్లిముల నిరంకుశములను సాంకేతిక సంఘముల యందు ప్రతి పక్షములను భూస్వామియు స్థానిక సంఘముల కొక్క ప్రతినిధిని నియోజించుకొనునట్లును, ఆగ్రా రాష్ట్రపు డివిజనులకు సామ్రాజ్యకానసభ యందు వోట్స్ (ప్రతి నిధ్య మునకు) యొకటిగా చేయవలయును.

(2) భూస్వాముల ప్రతినిధుల యభిప్రాయములు బహి ర్గతమై వారు క్రమమున విన్నపముల మొదలగునవి జమిందార్లకు సంబంధించు వేళానములు గాని సంఘములయందు ప్రవేశము కావూడదు.

(3) జిల్లా మున్నగు బోర్డులయందును పురపాలక సం ఘములయందును, అనర్వీ మేజిస్ట్రేట్లు, జిల్లా మునసబు పదవు లయందును భూస్వాములు లండవలయును.

(4) భూస్వాములకును, వారి రయతులకును సంబంధించు నంశములయందు సలహానొసగి, దొరతనమువారికి విన్నవ ముల నర్పించుటకుగాను, ప్రతిపక్షమునను, ప్రతిడివిజనులలో నను భూస్వాములకు యధికముగ నుండెను. ఆలోచన సం ఘముల నేర్పరచుటయు క్రమము. ప్రజల కందరుకును సంబంధించి నట్టి ప్రాముఖ్యముగను విషయములీ సంఘములలో చర్చితుగును.

(5) భూవికాలమున నేర్పాటుకు సామ్రాజ్యపు (లేక షేడరలు) పార్లమెంటు సభయందు చుచితముగను తీరున భూస్వా ముల ప్రతినిధి లేర్పాటు కావలయును.

(6) వర్తమానమున పెర్మనెంటు సెటిలెంటు పద్ధతి అమలులేని రాష్ట్రముల కీ పద్ధతి ప్రసాదించ వలయును.

(7) రెండువేలుగాని అంతకంటె నధికముగ గాని పన్ను ల జెల్లించు ఎస్టేట్లు ఆ విభాగములకు నొనర్పవలయును.

(8) ఆయోధ్యముల నుంచుకొను నధికారములేని జమిందార్లకు కొన్ని కట్టుబట్టులతోడ ఆయోధ్యముల నుంచుకొను హక్కును ప్రసాదించుట.

(9) దొరతనమువారి పన్నులు చెల్లించనియెడల వారంటునై జమిందార్ల నరెస్తుచేయవూడదు.

(10) వైస్రాయుని నున్నతోద్యోగముల బడయుటకు జమిందార్ల పుత్రులు శిక్షణమునుందుటకై నైసికకళాశాల నేర్పరచుట.

(11) సివిల్ సర్కిలు మున్నగు నున్నతోద్యోగముల యందు జమిందార్లను దొరతనమువారి నేర్పరచుట.

(12) కాశీ, నవాబుబిరుదులు గల జమిందార్ల కోర్టులకు రా నకర్తము లేకుండజేయుట.

(13) స్వచ్ఛందపైసికులుగ జేర జమిందార్ల కనుమతి నొసగుట.

(2) ఆగ్రారాష్ట్రపు జమిందార్లు.

ఈసమస్యను ప్రతిపక్ష సమాజ ఆచారముల సయ్యదు భాసుగారు చదివెరి. (1) కాలాతీతముగానుండ పర్మనెంటు రెవెన్యూ సెటిలెంటు పద్ధతి ప్రవేశపెట్టుట (2) వైస్రాయుని ప్రవేశపెట్టుట కాటంకము లుండినయెడల భూములసిస్టులను సవరించు కాలపరిమితిని ఎనుబడినంతసేరము లొనర్చుట (3) ఐదువందల రూపాయలవరకు దొరతనమునకు సిస్టులజెల్లించు జమిందార్లను ఆయోధ్యకానసభ నిబంధనల యధికారము నుండి తొలగించుట (4) ఈ రాష్ట్రపు జమిందార్లను ల్యాండు హోల్డ్ రుగాక “ల్యాండులార్డు”ని వ్యవహరించుట (5) “రాజా” “నవాబు” బిరుదులు గల ఈ రాష్ట్రపు జమిందార్ల స్వయంశాసన రాజకర్తము లేకుండజేయుట (6) సిస్టుచెల్లించుటయందు రయతు ఎంత యాలసింపినను, జమిందారుకు చేయున దెద్దియు లేదు గాని జమిందారుడు

చెల్లించవలసిన సిస్టు ఏమాత్రములేదు మైనను, ఆతని విషయ మున కలిసినను కాననము లనులు జరుగుచున్నవి. ఇందుముల మున జమిందార్లెన్నియొ, యిటువలపాలగుచున్నారు. కనుక రయతులయొద్ద సిస్టువసూలునం జేవిధానములు జరుగు చున్నవి, జమిందార్లవిషయమున గూడ నావిధానము నమలు జరుపుట, (7) స్వంతయుపయోగముల నిమిత్తమును, ప్ర జాతీయమునకు పయం క్రమగు కార్యములకును, నినియోగము నిమిత్తము లేవయింపులయొద్దనుండి భూములను వశపరచు కొ నుటకు జమిందార్ల కవకాశము గలిగించుట, (8) జమిందార్ల యాజమాన్యముక్రింద గ్రామసంచానుతీలు అనులుజరుగు న స్టేషన్లుకీయుట, (9) సామ్రాజ్యరక్షణమునకు వారొసగు సహాయములట్టియు, వారలరాజకీయప్రాముఖ్యమునుబట్టియు జమిందార్లకు కానసభలయందు ప్రాతినిధ్య మొసగుట, 10. దొరతనపుటుద్యోగములలో కొన్నిటి జమిందార్లకు ప్రత్యే కించి, జమిందార్ల సంతతిని తరిగియెత్తు చేయుటకు క్రమ మగు నేర్పాటులుచేయుట, (ఇట్టి యుద్ధ్యోగములకు గాను, వారు విశ్వవిద్యాలయపు పట్టముల ప్రదర్శింపనలెనని కోరబడ గూడదు. మూలలీనిగు పరిక్షయం దుత్తీయతనవో నుద్ధ్యో గముల కర్తలని యెంచవలయును).— వైస్రాయులత్యముల నొసగ నవాబుగారు ప్రార్థించిరి.

(3) ఆయోధ్య తాలూకాదార్లు.

ఆయోధ్య తాలూకాదార్లు విజ్ఞాపనపత్రమును గౌ. మహా ముద్రాబాదు రాజాగారు సమర్పించిరి. తమకు మండలమున కొక్కొక్కటి చొప్పున స్థానికకానసభల యందు పండ్లెండును, డివిజను కొక్కొక్కటి చొప్పున సామ్రాజ్యకానసభ యందు రెండును, ప్రాతినిధ్యముల దయచేయ తాలూకాదార్లు విన్నవించుకొను చున్నారు. పరిపాలక ద్వితీయసంఘమున భూస్వాములు మున్నగు నన్ని తెలవారి ప్రతినిధులు మాత్ర ముండిన ప్లేగ్సరచినవో తాలూకాదార్లు కృతజ్ఞులైయుందురు. ఇట్టి సంఘములు దొరతనము వారికిని ప్రజలకును గూడ బలమొసగునై యుండును. దొరతనమువారి సేనల యందు భారతీయులకు కమిషను ఉద్యోగముల నీయ నిశ్చయింపబడుట తాలూకాదార్ల కెంతయు ముదమొకవినది. ఇటీ వలినరకును, ఆయోధ్యరాజుల సేననిమిత్తము తాలూకాదార్ల పోషకనర్తకుల నై నన్యములుండెడివి. పూర్వుల కుర గాధలయెడ తాలూకాదార్లెంతయు గౌరవముంచి వారి కీర్తిని నిలువజెట్టు నుత్సహించి యున్నారు. కనుక ఆయోధ్యయందు దొర సైనికకళాశాల నేర్పరచునను ఆకర్తమైన సమయముందు హిందూదేశమునగాని యూరోపు నగాని వినియోగించునిమిత్తము పారశే సొకదానిని గూర్చు ట యుక్తము. ఆయోధ్యకానసభ మున్నగు నిర్బంధములవలన తాలూకాదార్లు యుద్ధమున విశేషముగ సహాయమొసరింపజాలరై. ఈ కానసభలు కార్యమును తగ్గింపనలెను. దొరతన మువారికి చెల్లింపవలసిన పన్నులను గూర్చి సవరింపవలసిన యంశములేకములు ప్రాముఖ్యమై యున్నవి. కాని వాని నన్నిటి నీ సమయమున ప్రవేశపెట్టి కాలయాపన మొనర్చుట సమంజసుగాదు. ఉచితసమయమున శ్రీరాజ ప్రతినిధికియంశములు విన్నవించబడును. ఆయోధ్యరాష్ట్రమున కొక యున్నతస్వామ్యస్థానము నిదివరకు దొరతనము వారు ప్రసాదించి యున్నారు. ముస్లిం దొరవంశు రాజ్యాంగసం స్కరణ మేతీరుననుండినను వైస్రాయును మాత్రము మార్చివేయ గూడదని తాలూకాదార్లు విన్నవించుకొను చున్నారు.

గౌ. రాజా మహమ్మదల్లి, గౌ. జహంగీరదాబాదురా జా, గౌ. రాజా సర్ రామపాలసింగు, రాజా సయ్యదు ఆ బుజఖారు, సర్దారు నిహాల్సింగు, రాయబహద్దరు భగ్గెయలు సింగు, పండిత చంద్రబాబుజాయాని, రాయ అమర్నాసింగు మున్నగు మహానీయులు తాలూకాదార్ల రాయబారివర్గమున కలరు.

ప్రతినిధివర్గ సభ్యులకు వందనముల నాచరించి, సన్మాన తత్రముల యందలి విషయములు శ్రద్ధతోడ పరిశీలించబడునని రాజప్రతినిధి ప్రకాశించెను.

సందర్శనములు.

గౌ. మొహమ్మద్, గౌ. షేగను, లెఫ్టినెంటు కల్నల్ పోష నుయంగు, రాజాకుమార్నాసింగు, పండితహరికేశవపాలు దార్లు 16-వ తేదిని, గౌ. నవాబు అబ్దుల్ హక్కు, రాజారఘు ప్రసాదుసారాయణసింగు, గౌ. రాజామన్నబాబాదు, గౌ. రా జా జహంగీరదాబాదు, గౌ. రాజా సర్ రామపాలసింగు, రా జా సరాజ్ సింగుగార్లు 17వ తేదిని దర్శనములయబడెను.

రాజమహేంద్రవరము వార్తలు

(మా స్వకీయవిశేషములయొద్దనుండి)
ఒక యువస్వామము

రాజమహేంద్ర, నవంబరు 15.—పురమండలమున స్వామి సుబ్బారావుపంతులుగారు ప్రస్తుతస్థితిని కార్యగనులీగు విధా నమును గూర్చి నేడుపస్వామిచ్చిరి. విక్టోరియారాణిగారు 1858-వ సంవత్సరమున ఆధయవాస్తవ మొసంగియున్నారు. నాటినుండియు దొరతనమువారి పరిపాలనావిధానక్రమమును తేటతెల్లముగాఁ దెలుపవలయునని యందరును గోరుచున్నారు. ఇట్లు కోరుటకు కారణము నాటికిని నేటికిని చాల మార్పులు గలుగుటయే. అనేకులు ఆంగ్లేయులు హిందూదేశమునకు స్వ పరిపాలన మొనఁపట యుచితమనియు భర్తృమనీయు దెలిపి యున్నారు.

1850 మొదలు బి. సి. ఎస్. ఉద్యోగస్థులు సర్వాధి కారులై నిరంకుశముగ హిందూదేశమును పాలించుచున్నారు. ఇప్పుడు మనకు స్వపరిపాలనమొసగుట వారికి ఇష్టముండదు. కాని, యుద్ధమునందు ధనమును ప్రాణమును ఇతర దేశములవలె నే మనమును ప్రభుత్వాధీనము చేసితిమి. కావున, ప్రభుత్వమువారి దృక్పథము మారవలెను.

ప్రస్తుత పరిపాలనాక్రమము మారవలెను. “కార్యగనులీగు విధానము క్రమమయినదియు దేశహితమయినదియునై యు న్నది” అని యువస్వామిచ్చిన పిమ్మట, కార్యగను విధానమును బాగుగ చర్చించిరి. ప్రత్యేకప్రాతినిధ్యము వర్గముల ప్రకార ముండిన దేశానర్థకమనియు వృత్తులనై నుండిన వేతనప్రకార ముగ నుండుననియు చెప్పి తమ యువస్వామమును ముగించిరి.

జల సూర్యకిరణ చికిత్సాశాల:— ఈనై ద్యశాలను బి. ఎస్. గోపాలరావుగారు సుమారు 6 మాసములక్రింద మాపుర మున స్థాపించిరి. వీరిదివరలో గుంటూరు పురమునందలి చికిత్సా శాలలో పనిచేసి కడు మెప్పువడసివారు. అనేకులు డాక్టర్లు కుదుగవని నిరాశ చేసికొనిన వ్యాధులు వీరు వదుర్చుచున్నారు. క్షయ, మశూమికము, మూలవ్యాధి, కలరా, సేత్రరోగములు అనేకములు కుదిర్చి కీర్తిగాంచు చున్నారు. వీరికి ఆంగ్లము ప్రోత్సహ మొసంగి తమ విధివృత్తమును వీర్చుకొందురు గాక!

కాలేజి:—మా కాలేజి ప్రీక్షాసిపాలు ఓ. జే. కూర్చో గారు సేనలో చేరు నిమిత్తము వైసింగునకు వార్తలు వెల్లి యున్నారు.

టీచర్ల కాలేజి:— రాసుదొరగారు వచ్చిన మహూర్త మెట్టిదోగాని యేదోయొక యల్లరి కాలేజిలో జరుగు నేయున్నది. కొన్ని మాసములక్రిందట కాలేజిలోని యుపాధ్యాయు లకును ప్రిన్సిపాలునకును కలతలు కలిగినవి. ఇప్పుడు విద్యార్థు లకును వీరికిని అభిప్రాయభేదములు వచ్చినవి. మొన్నటి దివా వళివాడు ఆర్ట్స్ కాలేజికి సెలవుఇచ్చిరి గాని రాసుదొర గారు తమకాలేజిని మూయరైరి. దానివై విద్యార్థులు కట్టుకట్టి కాలేజికివెళ్లుట మానివేసిరి. అందువలన రాసుగారికి ఆవేశము పుట్టి విద్యార్థుల ప్రాణములు తమచేతులలోనున్నవనిలేనిపోని బెదిరింపులు బెదిరించి వారివై కేకలుచెచ్చి ప్రతిదినము సాయం త్రము 4½ గంటలు మొదలు 5½ వరకు కాలేజిముంచి దివా వళిభవితము అనువిషయమును గూర్చి వ్యాసములను శ్రావించుచున్నారు. ఇట్లు ఎంతకాలము విద్యార్థులకును ఉపాధ్యాయులకును కలత లుండునో తెలియదు.

రాజపుత్ర సమాజము.

(ఒక విశేషములయొద్దనుండి)

రాజపుత్ర సమాజముయొక్క జనరల్ మీటింగు ఈ సెల 4 వ తేదిని కృష్ణాజిల్లా తణుకు తాలూకా మంచలిగ్రా మములో నత్తివై భవముగను జయప్రదముగను జరిగెను. ఈ సభకు విశాఖపట్టణము, గోదావరి, కృష్ణా, గుంటూరు జిల్లాల నుండి రమారమి నాలుగువందల (400) ప్రతినిధులు విచ్చేసిరి. వారిలో ధనకుంతులును విద్యావంతులును అగుశ్రుతియోత్త ములు అనేకులుగలరు. అధ్యక్షుల యువస్వామము, కార్య దర్శి కార్యనివేదనము, సమాజమును రిజిస్టరు చేయించుటకు దగిన నిబంధనలు మొదలగు పనులు ముగిసిన పిమ్మట ప్రస్తు తము దేశములో వ్యక్తమగుచున్న రాజకీయాందోళనమును గూర్చి కొంతచర్చజరిగెను. అనంతరము ఈదిగువ వదహరించిన తీర్మానములు సభవారిచే నేకగ్రీవముగ నామోదింపబడెను:

1. యుద్ధానంతరము బ్రిటిషు దొరతనమువారు భారతీ యుల కొసంగవలసిన రాజకీయ సంస్కరణముల విషయమై దేశీయమహాసభవారును మన్మింలీగువారును ఏకగ్రీవముగ నూ చించిన సంస్కరణవిధానమునకు ఈసభవారు తమ యామో దమును దెలుపుచున్నారు.

2. ఇటీవల బిక్రీవోలలో జరిగిన బ్రాహ్మణేతరసభ వారు చేసినతీర్మానములు విరుద్ధముగనున్నందున సదరు తీర్మా నములతో తమకేమియు సంబంధములేదని ఈమహాసభవారు బహిరంగముగ తెలుపుచున్నారు.

3. ముందు బెజవాడలో జరుగబోవు బ్యాహ్యతేతర సభలో కార్యగను మన్మింలీగుల సంస్కరణవిధానమునకు భిన్న ముగ తీర్మానములు చేయునెడల, అట్టి తీర్మానములలో తమ కేమియు సంబంధము లేదని స్పష్టముగ దెలుపుచున్నారు.

ప్రత్యేక గోదావరి మండలసభ.

(1)

ప్రాప్తజేతుల యద్వితియనుమతిభావము.

[మాత్ర ప్రత్యేక ప్రతినిధియొద్దనుండి.]

రామచంద్రపురము, నవంబరు 18:— ప్రత్యేకగోదావరి మండలసభ జేటి ప్రాంతకాలమునందు శ్రీరాజా కాకర్ల పూడి రామచంద్ర రాజుగారి కోటయందలి మైదానము నందు ప్రత్యేకముగ నిర్మించిన జేరాయందు గూడినది. కాకర్ల ప్రారంభమునకు పూర్వమే సభాస్థలి ప్రతినిధులతోను ప్రేక్షకులతోను నిండియుండెను. సభకు వచ్చినవారినుండు రయతులు విశేషముగ నుండటయొక విశేషము. బ్రాహ్మణేతరుల తేకభావ బద్ధులయి సభాకార్యమున నడుపుట లేదవని శేషము. సభకు మండలమునందలి ప్రతితాలూకానుండియు ప్రతినిధులు వచ్చి యుండిరి. అన్యమండలములవారును కొందరు సభయుండు గలరు. చెన్నపురినుండి సాందర్భరాజు అయ్యంగారును రంగనాథ మొదలియగు గారును ౧ డిసెంబరు హరినగోష్ఠము రావుగారును వచ్చియుండిరి. నాశంపద్మనాథము, దామోదర కృష్ణమూర్తి నాయకు మానుకొండ గంగరాజు (ఎస్. విజయరామయ్య) లక్కరాజు నుబ్బరావు గార్లు (కాకరాజు) ఎం. చంజునాథ రావుగారు (జిల్లామునసబు) గంటి లక్ష్మన్న, గజబిల్లి రామ చంద్రరావుగార్లు (రాజమహేంద్రవరము) బొక్క నారాయణమూర్తిగారు (పెద్దాపురము) మున్నగువారు సభ నలంకరించిరి. రమారమి జేయనుండవలసిన ప్రతినిధులును, అయిదు మండలముండి ప్రేక్షకులును సభకు దయచేసిరి.

7-50 నిమిషములకు బోర్డు బాలికా పాఠశాలయందలి కొందరు బాలికలు వందేమాతరము గీతమును క్రాంత్యముగన మనోహరముగను పాడినవెనుక సభాకార్యము ప్రారంభమైనది. ఆహ్వానసభాధ్యక్షులగు శ్రీరాజా కాకర్లపూడి రామచంద్రరాజుగారు శీతకాలమునంద కాలవర్షములు కురియుచున్నప్పుడు శ్రమకొల్పి సభకు వచ్చియుండిన ప్రతినిధులకు మందనము లర్పించి, తమయుపన్యాసమును దుగ్గిరాల సూర్య ప్రకాశరావుగారిని చదువుచున కొరక వారు వారియుపన్యాసమును చదువుటకు లేచినప్పుడు సభ్యులు తమ యామోదమును సంతోషమును ప్రకటించిరి.

స్వాగతోపన్యాసము.

ఆహ్వాన సంఘాధ్యక్షులగు శ్రీరాజా కాకర్లపూడి, రామచంద్రరాజు బహద్దరుగారి యుపన్యాసమునుండి క్రింది భాగములు ముద్రితములు:—

బ్రాహ్మణేతరుల నేకీభావముచే ము సంకల్పముతో కాంగ్రెసు విధానవిధముగా చక్కని నడిపింప సంకల్పించిన కొందరు బ్రాహ్మణేతరుల ప్రభువనమావేశము నేను లేనితెలిసి నాభవమున జరిగెను. అట్టి బ్రాహ్మణ వ్యతిరేకవాదుల వతేజనము విద్యావాసనలేని రయతులును నిమ్మ జాతులును ఉద్ధరించుటకు వాస్తవమైన ప్రయత్నము సాధనభూతము అయ్యి నేని నన్ను గూర్చి జనసామాన్యము దురభిప్రాయపడినను నేను దానిని పాటించుటం దెడల వాడను. నేర్వే బ్రాహ్మణేతర సంఘముల వారియందు నూతనముగ మూర్తీభవించిన సోదర భావము వారి యభిలాషలు విక్కివోలు సభాకార్యక్రమముగ పరిణమించి నాకు విషాదము కల్పించెను. విక్కివోలు గ్రామమున ప్రభవించిన పద్ధతి మండలమందలి యధాధిక బ్రాహ్మణేతరాభిప్రాయమును తెలుపునది కాదనియు, వారికినెక్కువ యుకాదనియు, నేను మీరు ధారాళముగ విశదీకరింప సాహసించుచున్నాను.

వివేచనాశక్తి కొదవగానున్న మనసోదరులు మ్రొందన రాజకీయ స్వాతంత్ర్య సంపాదనకు విరోధులయిన వారి ఆక్షేపణలను విశ్వసించుచు భయముచేత దాని నిరాధారతను మనము బహిరంగపరుపవలసి కన్పించును. మిత్రమండలి దేశములవారును బ్రిటిషు సామ్రాజ్యములోని కాలనీలవారును యుద్ధాంతరము వతేకాభివృద్ధిని గురించి కడచిన రెండేండ్ల నుండియు సాధనాంతరముల పాలోచించుచు విశ్వప్రయత్నముల నుపయోగించుచున్నారు. వతేక సంబంధమును సంధిప్రతిములను వ్రాయుచు అంతిమాంతియ అంతరధినివేతరాజ్యసంబంధముగు ఎగురుతి దిగురుతిపములను గురించి మోచించుచున్నారు. స్వపరిపాలనాస్వాతంత్ర్యము గల బ్రిటిషుకాలనీలవారు రాష్ట్రపరిపాలనయందు తమకు అధికారము కావలెనని కోరుచున్నారు.

బ్రిటిషు దొరతనము వారు రాష్ట్రీయాదాయాభివృద్ధి మార్గముల పరిశీలించుటకు కొన్ని యుపసంఘముల నియమించిరి. వీరుపదేడుశ్రేణులు ఏర్పాటుముగ ఏవిధముగ ఎట్టి ఫలితములతో పరిణమించునో తెలియరాదు. మ్రొందనవాళియములను సంరక్షించుటకు పరిపాలనావిధాన విశదీకరణమున నేర్పరుపంబడుచుండల, రాష్ట్రీతరభాగముల వారికి ప్రాముఖ్యము విధానముగ వచ్చి యుచు దేశము రాష్ట్రీయందు తల్లిదండ్రుల ప్రేమానుభుతుకాని మధ్యవాదైన కువశ్యేపునిగతి నుడవలసి కన్పించును. ఈ కారణమువలననే కాంగ్రెసు మోస్తేములీగుల వారు హిందూదేశమును విదేశవర్తకుల త్రానినందు పడికట్లు రాయవలె నందు దుర్మతినుండి తొలగించి కాపాడుటకుగాను మన కార్థిక స్వాతంత్ర్యము కావలెనని నిర్ణయించిరి. కీర్తిశేషులగు ఘోషేగారు మరణానన్వ కాలమున వ్రాసిన రాజకీయ వ్యవహారపత్రికను చూడవలెనున్నాడు. అదిశేషము చూపావదము. ఇప్పటి యార్థికవిషయసభలు రాష్ట్రీయాదాయాభివృద్ధి విధానములు ఘోషలేగారి కాలమున తలచాపియుండెనేని, అతడెన్నడైన “నేను నామితవాది గౌరవమును, నిలుపుకొనవలెను. ఎవరియిచ్చము చొప్పున వారు హిందూదేశమును చూడగోరుదు. ఆర్థికస్వాతంత్ర్యము నపేక్షింపకుడు. స్థానిక స్వపరిపాలనతో సంతోషింపుడు” అని మనదేశముల బోధింపదలపెట్టునా? ఇట్టి దేశాభిమానసీత మగు కళంక మాతని వర్తనమున కారోపింప సాహసించుట న్యాయమా? ఇతరులక్షేమముకొరక తాతకు హిందూదేశక్షేమము నెన్నడైన భంగపరచెనా?

స్వపరిపాలనపదమునకు లేనిగౌరవమును తెచ్చిపెట్టి దాని నిపుడియదగదని సాధించుటకు ప్రబలకారణములను కనిపెట్టి కొందరు శ్రమపడుచున్నారు. కాంగ్రెసు మోస్తేములీగులవారుపపాదించినవిధానమునందెప్పుడేస్వపరిపాలనముకావలయునని కోరలేదు. అది యాదర్శముగనుండవలెననిరి. మననాయకులలో నగ్రగణ్యులగువారిచేత సిద్ధముచేయబడిన యావిధానము కడచిన ఆగస్టు 20 తేదీని మనస్థేటు పెక్కటరీ గారును క్రిష్ణమంత్రాలోచనసభవారును నుపపాదించిన రాజ్యాంగవిధానముతో సుక్కుటసరిచుచున్నది. వ్యవహారములనుసరిగా నెరుగనివా గావిధానమును చదివిబోధపరుచుకొనిలేని మనముకొరుదరి రాజ్యాంగసంస్కరణమునందు ప్రభుసోపానమనియు, పరిపూర్ణ స్వపరిపాలనము గాదనియు, గ్రహింపజాలుదురు. వివేకతేజి స్కూలై ప్రయత్న పూర్వకముగ దాని నధిక్షేపించువారిని మనము పాటింపనక్కరలేదు.

బ్రాహ్మణేతరులయోజనముల భగ్నముగావించి బ్రాహ్మణులు తమయధికారప్రాబల్యమును వృద్ధిపొందించుకొనుటకు కాంగ్రెసువారిసంకల్పములు నాధనభూతములగుచున్నవని కొందరీమధ్యకాలమున సాకులనున్న నారంభించిరిగాన, కాంగ్రెసువారు కోరికలను కొన్నిటి నివట నడచారించి వానిని చక్కగ దెలియనివారికి ప్రతివాదుల వాద మెందుదృఢమో నత్యేతరమో వారు స్పష్టపరచిరి.

కాంగ్రెసు ఆరంభమైన దానికి స్థానికస్వపరిపాలనాభివృద్ధిని ఉద్దేశింపబద్ధ విద్యావ్యాప్తిని ఇతర సాజకమునం స్పార్ధములను వ్యవసాయమునగిరి పాటుకనచు వారెప్పుడును ఒకతెగ ఒకసంఘము నవలంబించియుండలేదని తెలియజేసి కాంగ్రెస్ వారి యాదర్శము లీదేశమునుండి తొలగింప నేనరికిని సాధ్యము కాదనియును అది దేశక్షేమమునకు ముఖ్యములనియును వీని నెదుర్కొని యణపడజాదుట ప్రభాక్షేమమునకు నిరోధకమగుననియును దేశాభిమాన తెల్లనును బోధించుట కిచ్చెను. అట్టికాంగ్రెస్యొక్కవిధానముల తానుమాగు చేయుటకు విక్కివోలులో తీర్మానింపబడియున్న విక్కివోలులోవలె కాంగ్రెస్ విధానమును నిష్కర్మభావముతో చూచుటకు మనకుంగీకరించువారము కానుని తెలుపుటకు నేటిట సమావేశము కావలసినవైనను, ఆసభాకార్యదర్శులని చెప్పకొనుచున్నవారు కొందఱు సంతకముచేసిన కార్డు మెకదానిని నేనాచితిని.

అది ఆ సభానాయకుల వద్దనుండి వచ్చిన ఆమాల్యపత్రము. నేటి ప్రత్యేక సభాదేశమేమో తామెఱుంగకున్నామని యంగీకరించుటతో మొదలుపెట్టి తుదికు మనకు తగని గుచ్చునోపాకోపణల నందు గావించిరి. ఈసభాదేశము బ్రాహ్మణేతర సభవలన బ్రాహ్మణేతరసంఘములో గల్గిన యొక చుత్త్యమును సోదరభావమును విద్యాభివృద్ధియందలి ఉత్సాహమును అభివృద్ధిపఱచుటకే యని నమ్మించుటకు మనమనేకోపాయములను పన్నుచున్నారనియు నంగుదాహరింపబడెను. ఇట్టి ఈపత్రమువైసంతకములుచేసినవారికి ప్రాముఖ్యము నీయదగదని

నేను తలపోయచున్నాను. విక్కివోలుసభ యంతమాత్రమును గాక యీ సభమాత్రమే బ్రాహ్మణేతరక్షేమమే కాక ఈ దేశమందలి కోటానుకోట్ల నోరులేని ప్రజలయొక్కయు నిమ్మ జాతులు దరిదుర్లును నగు నెల్లరయొక్కయు క్షేమము నపేక్షించి జరుపవలెనున్నదని నేను ఘంటాసభముగ జెప్పసాహసించుచున్నాను. వారుచేసిన తీర్మానములు కొన్ని లాభకరములగుట నిశ్చయము. అవి మనముకూడ ఆవలంబింపదగినవి. విక్కివోలు సభానాయకులు పిమ్మట నీ వివేక సిద్ధాంతమును ప్రతిపాదించిరి.

“ఆగ్రాను మార్గములు. ఖర్చుపద్ధతులకు సంబంధించిన ఆర్థికపు డేర్పాటులు బిల్లులుగా బ్రదర్శించి కానననిర్మాణ సభవారి యంగీకారమునకు బంపరాదని యీ సభవారిభిప్రాయ పడుచున్నారు; మఱియు, ఎన్నికూటికీ కాన్సిల్ మెంబర్లను ఎన్నికవలన నియమించుటకు నీసభ వారంగీకరింపరు.”

(ii) “లెజిస్లేటివ్ కాన్సిల్ వారు రెండుమారులు ప్రత్యేకముగ జేసిన తీర్మానములవైనను గవర్న మెంటువారిని బాధ్యులజేయరాదని సభ వారిభిప్రాయపడుచున్నారు.” ఏలననగా ఇతరదేశములందుకులె నివట రెండవ కానననిర్మాణసభ లేదు. మరియు వారు కొంత నిష్ణయకాలమునకు ఎన్నుకొనబడుదురు. వారి నాచుధ్య కాలముక తొలగించి తిరిగి ఎన్నుకొనుట కేర్పాటులులేవు. ఇట్టి నాయకుల పరివారము వీనిభావమును గ్రహింపవలయును. కానననిర్మాణసభలో బ్రాహ్మణేతరుల సంఖ్య ఎక్కువగుచున్నను వారు కడుపేదరయతులను జేధించుచున్న పన్నునైన తగ్గించుటకు వారి కధికారముండరాదట! వారు తమకు లాభించు విషయమునందైన కొంత భవమును వ్యయపరచుడని యడుగుటకు నధికారముండదగట! అటులైనవో నేండు ల కీ కానననిర్మాణ సభలు! ఈ కాన్సిల్ యొక్క 100 మంది సభ్యులకు విరివిగ ప్రయాణభత్యములు నియమింపబడును నిచ్చి మీరు వారివలన పొందబోయెడి లాభమెట్టిది? వారివలన కృంగారప్రతిమలవలె గూర్చుకుంటా? ఇప్పటిలేలేనే ముందును వారు క్లిష్టపన్యాసములను చదువుచుండుటయా వారిపని? కార్యాలోచనసభవై మనకానననిర్మాణసభలకు అధికారము నిచ్చి వారిని పరిపాలనాదర్శులను గావించవలెనని మాంటాగుగారే చెప్పుచుండగా ఆయనయోచనను నిరాకరింపు డని తీర్మానింప సాహసించువారి మనోదృష్టల్యమును అవివేకమును నేమనవచ్చును? విక్కివోలు సభ వారింతటితో నూరకున్నను ప్రస్తుతస్థితికి భంగములేక అనుకూల సంస్కారములులేక బ్రాహ్మణేతరులు విస్తార సంఖ్యలుగ చెన్నపురి ఉదకమండలములకు ప్రయాణ భత్యములు పుచ్చుకొనుటతో సరిపావును. వారంతటితో సంతుష్టులుగాక ఇంకొక ముందంజను నేసి కార్యమును సాధుచేయుజూచిరి. ఇంతకరకును చెన్నపురి దొరతనమువారి చక్కలవై నిండియా దొరతనము వారికిని పెక్కటరీ ఆఫ్ ఫీల్డ్ వారికిని పరిశీలనాధికార ముండెను. విక్కివోలు సభానాయకులు ఒకరిటి స్వాతంత్ర్యముండవలెనని కోరిరి. అనగా చెన్నపురి దొరతనమువారివైన పరిశీలనాధికారులు లేకపోవుటయు వారు కానననిర్మాణ సభవారి పరిశీలనకు లోబడియుండకుండుటయు జరుగవలెననిరి. గవర్నరుగారును వారి కార్యాలోచన సభవారును కలిసి యిప్పుడు రలుగురు సభ్యులు కలరు. వారు ముందు విచరుగు అగుచున్నారు. వీరు మన ప్రార్థనమునకు కిచ్చెలు కావలెనట. అనగా చెన్నపురి రాజధానిలో నిరంకుశప్రభుత్వమును నెలకొల్పి ఆప్రభుత్వమున ప్రభు వొక్కడు కాక ముగ్గురు యూరోపియన్ ఉద్యోగీయులును వారు నియమించిన యిద్దఱు ఇండియనులును నుండవలెననిరి. ప్రాజ్ఞులగు బ్రాహ్మణేతరు లెట్టిప్రభుత్వపు డేర్పాటులకు అంగీకరింతుగా యని సంకోచము పొడముచున్నది. ఈ దేశక్షేమమునకు నిజమైనమార్గములను ప్రభుత్వోన్యోగీయులు గ్రహించి బ్రిటిష్ రైల్వేకమున కివి వ్యతిరేకములయ్యును వాని నవలంబింపదలచినపుడు వారి ప్రతికూలు వారిని చూపించిరి. నాలుగై ఎత్తెన్నిజ పన్నును మనదేశపు కోశాధ్యక్షుడైన సర్ విలియం మేయరు తొలగించినపుడు లంకాపైర్వర్తకులు పార్లమెంటులో జేసిన గంధర్వకోలాహలము మరచదగునా? మనదేశమున పన్నులిచ్చు కొన్ననుపేదలయెడల సర్ విలియం మేయర్ కన్న నెక్కువసాను భూతిగల కోశాధ్యక్షుని మనమింకెవరు నెఱుగము. అట్టియధికారకూడ క్రొత్తపన్నుల నిధించుమార్గముల నాలోచించి గణితంతరములేక భూమిపై యాదాయముమీద కూడ ఇకొకంబాక్సను కట్టబోవుచున్నానని చెప్పవలసి కచ్చెను. కొంతకాలము మనకానననిర్మాణసభలో సభ్యులగుచున్న కృష్ణస్వామి అయ్యగారి నడుమ నుక సందర్భమున భూమిపన్నును నూటికి నలువది ప్రాప్తికి హెచ్చింపబోవుచున్నారని కుంభకోణమున చెప్పిరి. వీరిని బట్టిచూడ ప్రాయశః భూమిపన్ను కూడ కీఘ్రకాలమున హెచ్చింపబడవచ్చును. అట్టి ప్రశ్నలను చర్చింపవలసి కచ్చెనున్నది మీ కట్టి కానననిర్మాణసభ యుం

దుటకు కాంక్షించుట నిష్కర్మము. మనదేశపు ప్రధాన కార్యకర్తలకు ముఖ్యముగా నూచించినది గౌరవము వారిని పెట్టెనుండి కాననిర్మాణము కావలెనా, విక్రమము సభనారు తీర్మానించినది ఇప్పటికన్నను ప్రజలలో బాధ్యతలేని గవర్నమెంటు కావలయునా?

బ్రాహ్మణులముందు బ్రాహ్మణ్యములకు అస్మాదము లేనది చెప్పవలెను. కాని నా వివాదమును గురించి యిందుకలల కావలెనని యున్నది. బ్రాహ్మణులు ఎక్కువ యధికారమును కోరినది. తమవిద్యాలకు యిటులనుట్టి ఎక్కువ పలుకుటే కావలయునని మనోహర నిండు. అది నాకును సంతోషము. ముక్తముగ నాగోచించుచు వారందరను సంతోషింపవలెనని. మత్రిప్రభులకు బ్రాహ్మణులు మాత్రము బ్రాహ్మణ్యము వాంఛలకు విరుద్ధముగ సంచరించువారి. కాంగ్రెసు విధానముల నామోదింపవారు స్వప్రాంతములను సంతోషించు వారై యున్నారు. ఇంతవరకును సభ్యులకు బ్రాహ్మణ్యము ముందుకు వచ్చుటకు ఆటంకములేనియు గలుగుతేను. మన కాననిర్మాణముకు తొలుత బహుమతులను సభాపతి పిళ్ళెగారును కడపనివాసులగు జంబులింగ ముదలియారుగారును తెలుగు జిల్లాలవారే నెన్నుకొనబడిరి. దత్తమండలములకు రావుబహద్రుగారు ప్రతినిధిగనండిరి. మన క్రాసనాధిపతి కాబోవు శ్రీ చింతలపాటి వేంకటస్వామిగారిని గాజు గారు తెలుగు మండలముల భాగస్వాముల ప్రతినిధిగనండిరి. వారి స్థానమున నిల్చుట ఆనలలు భూపతిరాజు వేంకటపతి రాజుగారు ఉన్నారు. చెన్నపురి పురపాలక సంఘమువారు శ్రీ శ్రీశేషులైన పి. రంగయ్యవార్యులు గారిని తొలుతొలుత తన ప్రతినిధిగ నెన్నుకొనిరి. తమకు అసాధ్యముగ వరును డాక్టర్ వాయల్ గారిని త్యాగరాయ శెట్టిగారిని కాన్సిల్ మెంబర్లముగ నెన్నుకొనలేదా? కాకినాడ పురపాలక సంఘము వారు ఆనలలలో రావుబహద్రర్ కొమ్మిరెడ్డి మార్గవార్యులు మూర్తి నాయుడుగారిని రెండవర్యాయము వైస్రూగ నెన్నుకొనిరి. ఆయనకాలకాలమునండి పోర్టుకన్సర్వేన్సిబోర్డు మెంబరుగ నెన్నుకొనబడుచున్నారు. ఇంతయేల, బ్రాహ్మణ వి.వి. లు, ఎం. పి. లు విస్తారసంఖ్యకులగునని కాకినాడ లిటరరీ అసోసియేషన్ వారు ప్రవేశపెట్టతొ గృహస్థులైన ఆ మూర్త వారాయణమూర్తి నాయుడుగారిని ప్రవేశపెట్టుగ నెన్నుకొనుచుండిరి. అనేక సంవత్సరములనుండి ఆ కాకినాడ మ్యూనిసిపాలిటీకి డిక్రూజ్ గారు వైస్ చైర్మన్ గా నెన్నుకొనబడుచున్నారు. గాజు మోదరావము మ్యూనిసిపాలిటీకి రావుసాహెబుగోపి నెట్టి వారాయణస్వామి నాయుడుగారు, విలూరి లక్ష్మీ నరసింహుగారు, మాదిరెడ్డి వేంకటేశ్వరరావునాయుడుగారు, సి జయరామస్వామినాయుడుగారు వైర్మనముగ నెన్నుకొనబడలేదా? విలూరు తాలూకాబోర్డువారు రావుబహద్రర్ మూర్తవేంకటరెడ్డి నాయుడుగారు వైస్ చైర్మన్ గా నెన్నుకొనబడిరి. ఇంతనా దృష్టాంతములను వెక్కిరింపి చూపవచ్చును. ఎక్కడ సభ్యుల అనుకూలత ద్వారా కార్యములే వానిని గృహించి నానందముల బహుమతులే యుండెను.

కొన్ని బాధులవాని అస్మిగోరముగల ఏక గాదివారినిగ తేసి నారాయణస్వామిగారు ప్రబలింపజేయుటకు కాంగ్రెస్ ప్రయత్నించుచున్నది. ఈ ప్రయోగమును సంతోషించుచు అస్మిగోర నాకేమేతులగు సాంఘిక జ్యేష్ఠులనును నిలుపువరకు తగునా? కాంగ్రెస్ విధానములులను బ్రాహ్మణ భయభక్తులను బాధించు ప్రార్థనలనుండి ఇట్టి పూర్ణమునో వికారము గల గొప్ప బ్రాహ్మణ్యము తెగలవారికి లేకమును లేదు. ఇట్టి గొప్ప సంఘమునందలి కొట్లకొలిది ప్రజలలో బ్రాహ్మణ్యముతో సంరాతగవారు వారిని మించబాలిన వారు మనలో వాడెంతవరకు లేని చెప్పెడివారి మాటలునేను విశ్వసింపబాలను. తెలివితేటలు వివేకము బ్రాహ్మణ్యములై బ్రాహ్మణ్యములందలి యదృశ్యము లయ్యెనా? వారందరిను కేకలను నివృత్తిచేయవలె? విక్రమము సభావిధానము విస్తారముగ బ్రాహ్మణ్యము సంఘముయొక్క వివేకమును దేశాభిమానము క్రిందపడచి వారికి న్యాయతగావించుటకు మేతువయ్యెను. అయినను విక్రమము సభను నడిపిన ప్రముఖులు కొందఱుకు పశ్చాత్తప్తములు గాదును కాననగుచున్నది.

కాంగ్రెస్ పక్షమునందు బ్రాహ్మణ్యముగల వారందఱు తమ ప్రాధికారము అత్యంతమునుబోనాడక బ్రాహ్మణ భయముతో వివేకముగలయి తెదక తమ ప్రతిష్ఠను నలుపుకొనిండుకు నారు సంతోషముగనున్నది. కాంగ్రెస్ విధాన

ప్రతిపక్షముగ జరిగినసభలో బ్రాహ్మణ భయపడినవలగు వారి భయవాదముగలనండిన కూర్మా వేంకటరెడ్డినాయుడు గారు క్రిందటి యాదివారము బెజవాడలో జరిగిన సభలో విక్రమము సభావిధానము స్వల్పముగలతో కాంగ్రెస్ విధానమునని నిరూపించుటకుచాలాశ్రమపడిరి. ఆనందమున విక్రమము సభావిధానముకు ఇందుకు గూఢభావమున్నదనియు కాంగ్రెస్ విధానము 25 తేదీ 30 యేండ్లలో ఆచరణ సాధ్యమగుననియు చెప్పక లేవనినదియు సభ్యులకు వింత గొలిపిరి. నాయుడుగారి యుపన్యాసముగారిని యా క్రిందిభాగమును వివరించు. “విక్రమము సభావిధానము ఎక్కువసంఖ్యకులు కాకుండ సమాన ప్రాతినిధ్యము చేయవలెనని చిహ్నములు క్రొత్త కాననిర్మాణసభయందు విస్తృతముగలతోడనే అందరి అనుభవముగలయు ప్రత్యేకసభగానేపడి వారిలో మొకనాయకుడు మువ్వనలేక నలుగురు సభ్యులుగల మంత్రాంగసభను ఏర్పాటుచేసి బాధ్యతల దొరతనమువారివలెనే వారికప్పించి డిప్యూమెంటులవారివలెననును జరుపుచుండును. ఈ మంత్రాంగసభవారు ఏముఖ్యవిషయమునందైన నోడిపోయినయెడల వారి ప్రతికూల నాయకుని గవర్నరుగారు పిలిపించి క్రొత్త మంత్రాంగ సభను ఏర్పరచుకొని పరిపాలనము నడుపగలరు. ఈ రీతిని బాధ్యతగల మంత్రాంగసభలకుల వ్యవహారములను వరుసవారంభముగను. విచారేండ్లలో మతీగొన్ని డిప్యూమెంటులపై వెల్లెన మా అనుభవముల కిచ్చి క్రమక్రమముగ ఉద్యోగియసభ్యుల వెల్లెనము శోధ్యము లేకుండచేసి పరిపూర్ణభావము వారికి చేందజేయవలెను. 25 30 యేండ్లలో బ్రిటీషు మంత్రాలోచనకర్త, ప్రజాప్రతినిధి సంఘముగలవే, ఈ దేశపు ప్రజలకు బాధ్యులైన ఇ డి యెక్ మెంబర్ల యధికారము క్రింద అన్ని డిప్యూమెంటు నుంచ బడును. వీనిని బట్టిమాడ విక్రమము సభావిధానమునే నూచించుచున్నదని తెలుపుటకు వేంకటరెడ్డినాయుడుగారు వ్యక్తముగ ప్రయత్నించుచున్నారని మీకు తెలియగలదు. కాని, మత్రిములైన విక్రమము సభావిధానములను చదివినచూచినయెడల వేంకటరెడ్డినాయుడుగారు చేయదలచిన వ్యాఖ్యానమున కందు ప్రమాణములు కానరావు. ఈ మాతన కక్షవారి రాజకీయ భర్తయులకు గూఢభావములు కలవనియు, వారు స్పష్టముగ జెప్పుచున్న దానిని మనముగూడా గ్రహించి దానికి నేటు అర్థమును జెప్పకొనవలయుననియు నాకెప్పుడును స్ఫురింపలేదు. ఇట్టి అపసభ్యుల ప్రదర్శనమునకన్న జరిగిన పారి వాటును ఒప్పుకొని కాంగ్రెస్ విధానమును ధారాళముగ నంగీకరించుట యుక్తము.

మనవ్యవహార సాగరమునందువలెనే నాతీయవ్యవహార సాగరమునందును పాటుపాటులు కలవు. పాటువేళ్లను నాకును నడిపినయెడల భాగ్యము చేతురును. ఆతరుణముగాట నిచ్చితిమేని యదృశ్యపు ఒడ మెరకపట్టును. మన యదృశ్య సాగరమున మాంటాగూగారి రాక పాటువేళ్లవంటిది. ఇప్పుడును యమున యము స్వల్పమైన తలంపులను జ్యేష్ఠులను విడనాడ గంభీరమగునై మై క్రొత్తముతో ధారాళముగ ముప్పది సంవత్సరములనుండి కాంగ్రెస్ నాయు పోరాడుచున్న స్వాతంత్ర్యములందలినుడుగుదము, వేదము. కాంగ్రెస్ లో జరిగిన భండమునందలి విశేష ప్రజ్ఞామంతులు బుద్ధిసంపన్నులు చేరియున్నారు. నేటి సభవారు కాంగ్రెస్ విధానమును పూర్ణముగ నంగీకరింపవలెనని నాకు. దానికన్ననులేని వారికి నీలనితోలేకము గ్రహింపలేదు. విక్రమము సభావిధానము తెలుగు జిల్లాలలోని వైస్రూగ కాకినాడలోను గుంటూరు కృష్ణ గోపాల్ విశాఖపట్టణము జిల్లాలలోని రాజపుత్రులు చుండిలిలోను సభకూడి కాంగ్రెస్ విధానముతో పూర్ణముగ నంగీకరించుచు, విక్రమము అతీర్మానములపై తమయసభ్యులని వెల్లడించ వలసివచ్చెను. కాంగ్రెస్ విధానమువారు సంఘాగృహినివ్యయముగూడ నంగీకరించిరి కావున, దానిలక్ష్యమున నిచ్చి మన ప్రాజ్ఞులకు దేశాభిమానమును సాధకపరుపవలెను.

క్రొత్త మంత్రాంగ రాజు బహద్రవారి యుపన్యాసాంతమున చింతలపాటి నరసింహ రాజుగారు సభాధ్యక్షతను వహించవలెననిన నాళం పద్మనాభముగారు తీర్మానమును ప్రతిపాదించి, ఉద్దాహరణముగ భారతీయులకు ప్రాతినిధ్యముచ్చి, కలరాజ్యముల ప్రతినిధులకు చేసిన గౌరవము మనప్రతినిధులకు కనుపడిచి, సామ్రాజ్య వ్యవహార నిర్ణయములందు ముందు నిట్లే భారతీయులను సంపదించెదమని ప్రధానమంత్రి లాయనగార్డు నెలవిచ్చియుండెదమని నడిచి, మాంటెస్క్యు మహాశయులు భరతవర్షమున విచ్చేసిన యుద్దేశములను వివరించి, ముఖ్యము గౌరవమువారుచేయు సదుపాయములన సంఘములోని కొన్ని తెగలవారికి లాభము కలుగునని భయపడి భిన్నప్రయత్నములు చేయుచున్న బ్రాహ్మణ్యముగలవారును అండించి, భారతీయులందరు ఏకభావబద్ధులై యుండవలయునని మోచుచుండి, మనలో మన కైకమత్యములేదని వైవారికు

పడునట్లు చేయునాట కేవలము లజ్జాకరమని నామచ్చి, అందరిని నూడవీసికొనిరావలయుననియే నాకుకులు ప్రయత్నించుచున్నారని ఎవరినో కొందరిని బుర్ర బ్రద్దులకొట్టి లాభము పొందుట కెరును ఆలోచించుటలేదని తెలియజేసిరి. గయతు బానుపడవలయుననియే తాము స్వదా ప్రయత్నములను చేయుదుమని పద్మనాభముగారివల ఆనరబలు మోచెన్ల గాను చంద్ర రావు గారు మాట్లాడగ వారు నెలవిచ్చియును నడిపిరి. ప్రజలీతరుణము నందు జ్యేష్ఠ భావమును నిర్వహించరలెను. ప్రజల నిమిత్తము పాడుపడుచున్న నరసింహ రాజుగారు సభాధిపత్యము వహించుట కెంతయు నర్హు. మిగ్గా అలిజేగు (గ్రామీ రామము) (మా ఆలిమకవి (పితాపురము) మేకానానకి రామయ్య (కపిలేశ్వరము) గంటి లక్ష్మయ్య గార్లు పద్మనాభముగారి తీర్మానమును బలపరచిరి. లక్ష్మయ్యగారు తమ యుపన్యాసమునందు, మనదేశమునందెప్పుడును ప్రభువులు బ్రాహ్మణ్యములే యనియు పాశోహిత్యము బ్రాహ్మణులదనియు, ప్రభువులు మారుచున్నను మన పాశోహిత్యము మారలేదనియు నడిచి, సభ్యులందరు బ్రాహ్మణ్యముగలవారును విముఖత దెల్పి రాజుగారిని సభి క్రాసనాధిపతిగ నెన్నుకొనదని మోచుచుండిరి. సభ్యులందరు తీర్మాన మంగీకరించిన మీదట చింతలపాటి నరసింహ రాజుగారు సభాసన ములంకరించి తమ యుపన్యాసమును చదివెరి.

అధ్యక్ష కోవన్యాసము.

సభాధ్యక్షుని యుపన్యాసము నిన్నటి పత్రికాయందు ప్రకటింపబడి యున్నది.

ప్రత్యేక ప్రాతినిధ్యము నను యభిప్రాయమేయని యధ్యక్షుని యుపన్యాసాంతమున సభ్యులలో కొందరు వారిని ప్రశ్నించగ తమ పూర్వాభిప్రాయమును మార్చుకొనలేదని భిచితముగ నెలవిచ్చిరి.

నానుభూతి లేఖలు.

మన గాల జమీదారు, పోలవరము జమీదారు, ఉండూరు జమీదారు, తుని రాజుగారు, కోడి రామమూర్తి నాయుడు, అయ్యవేవర కాళేశ్వరరావు (బెజవాడ) ఆనరబలు బయ్యా నరసింహేశ్వర శర్మ మోచల్ల రామచంద్ర రావు, కేశవ పిల్ల (గుత్తి) గాడిచెన్ల పేరయ్య నాయుడు (అమలాపురము) పూలి సుబ్బ రామయ్య (నెల్లూరు) మేకా పాపారాయడు (కపిలేశ్వర పురము) గార్లు కారణాంతరములచే సభకు రాజాలనందునకు చింతిలి, సభ నిర్వహణముగ జరుగు గాకయుని దీనించి, కాంగ్రెసు లీగు సంస్కరణ ప్రణాళిని పూర్ణముగ నామోదింపచు పంపిన లేఖలను తండ్రివార్తలను దుగ్గి గాలి నూర్మ ప్రకాశరావుగారు చదివి సభ్యులకు వినిపించిరి. అంతటితో ప్రాతీకాలమునందలి సభాకార్యము ముగిసిరి. మధ్యాహ్నము తిరిగి సభ సమావేశమై తీర్మానమును దృఢీకరించుటకు. ముఖ్యవిషయము సోక దానిని వివరింపవలెంద ప్రాతీకాలపు సభావృత్తాంతమును ముగింప గలము. కోట సింహాద్వారమునంద సభావిముఖులు కొందరు తమకు తోచినట్లు ప్రతినిధులకు బోధించి వారిని నిగత్వాహ పరుపజూచిరికాని వారు మనోభావములను గ్రహించి, వారిమాటలను పాటించలేక, బహుశసాధిప్రాసము ముందగ ఎవరో కొందరు స్వాగత పరులచేయు విచ్చివలయు సాగిరావని మరయొక సారి ప్రవచనం తెంపి ముగిసినాచకము.

గుంటూరు అన్న దానసమాజము:- కడపిన దీపావళి పండుగ వారము గుంటూరు అన్న దానసమాజము తిగవున హాడలై కది గుండి బీదలకు కన తిగతి భోజన మొసంగబడెను. వీరిలో గానాస్థుల హాడపట్టి బాధలు 71 మంది బీదలకు మాత్రము బట్ట లొంగు బడెను. సదకు బట్టల నిమిత్తము పుష్పటూరు హాడపాము గారు 20 రూపాయల విరాళము మొసంగిరి.

శ్రీ వేంకటేశ్వర పుస్తక భాండాగారము:- 18-11-17 తేదీని రాజోలు తాలూకా వేంకటేశ్వరుల వాడపల్లి గ్రామమునందు శ్రీ వేంకటేశ్వరపుస్తక భాండాగారము, సుమారు రెండువందల పుస్తకములతో స్థాపింపబడి, యద్దాని కృష్ణనాచకముగా మొక సభ సమావేశమైనది. దేవస్థానపు ధర్మకర్త హామన్న పట్టభిగ్గాన్ వేంకటరంగచార్యులయ్యస్వామిగారు అగ్రాగ్రసనాధిపతిగా నెన్నుకొనబడిరి. వెన్నుగాజు నరసింహముగారు మొదలగు పలువురచే హిందూవిద్యాభివృద్ధిని గూర్చియు సృష్ట్యకాంక్షిభాషాభివృద్ధిని గూర్చియు వ్యవసాయాభివృద్ధిని గూర్చియు చక్కగా సుపాస్థినింపబడెను.

చెన్నపురి శాసనసభ.

84 ప్ర. పొలిట్రియలు ఎక్కువగా ఉన్నాయి. ఇవి ఎక్కడ ఉన్నాయి? చెన్నపురి శాసనసభ.

86 ప్ర. ఏమనిపిస్తోంది? చెన్నపురి శాసనసభ.

87 ప్ర. వైద్యులు రాష్ట్రంలో ఎక్కడ ఉన్నారు? చెన్నపురి శాసనసభ.

భూ. వేంకటేశ్వర రావుగారు.

88 ప్ర. తెలుగు జిల్లాలలో ఎక్కడ ఉన్నారు? చెన్నపురి శాసనసభ.

89 ప్ర. విద్యార్థులు ఎక్కడ ఉన్నారు? చెన్నపురి శాసనసభ.

92 ప్ర. మూలం పైకి పోయింది? చెన్నపురి శాసనసభ.

93 ప్ర. మూలం పైకి పోయింది? చెన్నపురి శాసనసభ.

94 ప్ర. ఇంటికి వెళ్ళింది? చెన్నపురి శాసనసభ.

95 ప్ర. మూలం పైకి పోయింది? చెన్నపురి శాసనసభ.

97 ప్ర. నిర్దేశించబడింది? చెన్నపురి శాసనసభ.

99 ప్ర. కృష్ణా నదిలో ఎక్కడ ఉన్నారు? చెన్నపురి శాసనసభ.

మాచర్ల రామచంద్రారావుగారు.

100 ప్ర. గోదావరి నదిలో ఎక్కడ ఉన్నారు? చెన్నపురి శాసనసభ.

102 విశాఖ జిల్లాలో ఎక్కడ ఉన్నారు? చెన్నపురి శాసనసభ.

103 ఉత్తర సర్కారులో ఎక్కడ ఉన్నారు? చెన్నపురి శాసనసభ.

104 పోయిన 3 సం. లలో ఎక్కడ ఉన్నారు? చెన్నపురి శాసనసభ.

105 గుంటూరు జిల్లాలో ఎక్కడ ఉన్నారు? చెన్నపురి శాసనసభ.

ప్రభుత్వం వారి యొక్క గాని ప్రభుత్వం వారి యొక్క గాని సమస్యతో చేయబడినది? ఆ ఉత్తరపు ఉపసభాసభ.

కె. రామయ్యగారు.

110. ఇంటికి వెళ్ళింది? చెన్నపురి శాసనసభ.

111. గవర్నరు మెంటు ప్రిన్సిపల్స్, పబ్లిక్ ప్రాసిక్యూటర్ లు సర్వరాజ్య సమితి సభ్యులుగా ఉండగలరని ప్రభుత్వం వారు తెలిపారు. నిజమా? ఇటీవల రాజప్రతినిధిగారు రాజకీయ సంస్కరణలను గుర్తిస్తూ తెలిపిన విషయముల సందర్భమున వైన జెప్పబడిన ఉద్యోగులు సర్వరాజ్య సమితి సభ్యులుగా ఉంటున్న ప్రభుత్వం వారు రనుమరిచెదరా?

112. ప్రభుత్వ ఉద్యోగుల సంఖ్య ఎంత? చెన్నపురి శాసనసభ.

అట్టి సంఖ్యలలో సభ్యులుగా ప్రభుత్వ ఉద్యోగులందరూ ఉండగలరని ప్రభుత్వం వారు తెలిపారా?

113. జనులలో ఎవరైనా సర్వరాజ్య సమితిలో చేరుకోవాలి? చెన్నపురి శాసనసభ.

కె. ఆర్. వి. కృష్ణారావు పంతులుగారు.

126. గోదావరి తూర్పుదివిజనలో కాలనలను మరొకటి చేయబడినందున ఈ సంవత్సరము ఆరులాపురము తాలూకా లో 10 గ్రామములందు మొదటి సారి నిర్విజయబడినందు ప్రభుత్వం వారికి తెలియదా?

129. తెలుగు ఓడ్రభాషలు చెందున కొద్దిభాషలు గానున్న ఘతపురము తాలూకాలో ఓడ్రభాషనే కొద్దిభాష గానుంచున గంజాము జిల్లా కలెక్టరుగారు నిశ్చయించారా?

128-వ బోర్డువారి నిబంధనల ప్రకారము గంజాము కలెక్టరుగారు ఘతపురమున తెలుగువారిని ఉద్యోగములలో చేర్చుకొనకుండునట్లు చేసి ఒకసారి సుండి ఓడ్రులను రప్పించుచుండినందు నిజమా? అయినచో, ఘతపురమున చెందు భాషలను వర్తించునట్లు ప్రభుత్వం వారు తీర్పు లాసంగదరా?

131. ఆయుర్వేదమునాని వైద్య పరిశోధనమునకు నియమించబడిన డాక్టరు జి. శ్రీనివాసమూర్తి గారికి కమిషను నిచ్చి పూనాకు బదిలీ చేసినందున, పరిశోధనపునకు చూచుట కొరకని ప్రభుత్వం వారు నియమించెదరా?

132. మున్సిపాలిటీలవల్ల బోర్డర్లవల్ల ప్రభుత్వం వారి వల్లన, మిషనుకాని ఇతర సంస్థలవల్ల పోషించబడుచున్న పంచయ పాతకాలతెన్ని? వానికి బదులుగా గ్రాంటు ఎంత? పంచములు కాని హిసాబతులకొరకు మిషనుకాని ఇతర సంస్థలచే ఏర్పరుపబడిన పాతకాలతెన్ని? వానికి వ్యయించిన గ్రాంటు ఎంత?

133. తెలుగు భాషలో జిల్లాలలో తెలుగు మాతృ భాషగా గల జిల్లా రిజిస్ట్రార్ లెండలు గలరా? తెలుగు జిల్లాలలో తెలుగు భాష మాతృ భాషగా లేని జిల్లా రిజిస్ట్రార్ లెండరు గలరా?

ఎ. సూర్యనారాయణపంతులుగారు.

140. కడప జిల్లాలో ఎక్కడ ఉన్నారు? చెన్నపురి శాసనసభ.

143 ప్రభుత్వం వారి పాతకాలలో నెచ్చటైన పాతకాల భటోద్దయము స్థాపించబడినదా?

145 విశాఖ జిల్లాలో ఇంజనీరింగు పాతకాల నెచ్చటైన పాతకాల భటోద్దయము చేయబడుచున్నదా? ఆ పాతకాల నెచ్చటైన పాతకాల భటోద్దయము చేయబడుచున్నదా?

టి. రంగాచారిగారు.

156 (అక్టోబరు 7 వ తేదీన హిందూ ప్రతికాని) డాక్టరు టి. ఎం. నాయుడుగారి ఆధ్వర్యంలో కేంద్రీకరించిన పంతులు

సభాకార్యక్రమము ప్రభుత్వం వారికి తెలియదా? సర్. లాంబులోను చుట్టుపట్టును నివసించు బాలురు సాయంకాలములందు స్వల్పంగా స్థలమున ఆటలు కొనుచుండుట నిజమా? అక్టోబరు 7 వ తేదీన వందల సంఖ్యలో సభాస్థానమునకు 100 గజముల కన్నువరమున హాజరై ఆటలు కొనుచుండిన బ్రాహ్మణ యువకులపై కొందఱు పంచములను 'ఉసిగొలిపి' వారిని కొట్టించి వారి మొదలనుండి హాజరైతలను లాగుకొనిరట! ప్రభుత్వం వారికి తెలియదా?

ఆ సభలో డాక్టరు నాయుడుగారి ఉపన్యాసమును ఎ. సి. పార్థసారథి నాయుడుగారు ఉపన్యాసపు రిపోర్టును ప్రభుత్వం వారు తిలకించిరా? ఈ విషయమున ప్రభుత్వం వారు తేమి చర్య తీసికొనిరా?

157. జమీందారుల కుమారుల విద్యకొరకు ఒక కళాశాలను ప్రత్యేకముగా నేర్పటమిట్లు ప్రభుత్వం నుండి కొంత సామ్యము నొసంగుట కేమైననూచనలు గలవా? వాని నామోదించుటకు ముందు శాసనసభలో చర్చించ నిచ్చెదరా?

164. జిల్లా అధికారుల సమావేశములు ఉదకమండలము నందు జరుగుట ప్రారంభమైనదా? ఈ సందర్భము ఇంతవఱకు ఎన్ని సమావేశములు జరిగినవి. వానికొరకు వచ్చునా చెరు? అందు చర్చించబడు విషయము లేదా? వాని పై సభవారి నిశ్చయించెదరా?

165. గత సెప్టెంబరు 20 వ తేదీన చెన్నపురి అధికార వర్గ ప్రతినిధిగా కాచేమెట్లగారు సామ్రాజ్య శాసన సభకు బోయి చెప్పిన విషయములు ప్రభుత్వం వారికి తెలియదా? అట్లు చెప్పటకు ప్రభుత్వం వారు రధికార మొసగియుండిరా?

168. పోలీసు పరిపాలనా నివేదికమున చెప్పబడిన ప్రభుత్వ ఉద్యోగ ప్రకటనలందు, ప్రజలలో అంతఃకలహములను ఆసహ్యతను ప్రోత్సహించు ప్రకటనలను చేయునట్లుగా అడ్డామలే నెట్టిగారు.

191. విద్యాపారిశ్రామిక శాఖలవారు గృహపరిశ్రమాభివృద్ధి కేంద్రాన్ని ఏర్పాటుచేసి, ఇప్పటికి ఏ ఏర్పాటుచేయబడినదా తెలిపదరా?

యాకూబ్ హసన్ సాహెబ్ గారు.

195. కడప జిల్లా చెన్నురులో హిందువులకు మహమ్మదీయులకు కలతలనుగూర్చి ఈ సెల రివ తేదీ మద్రాసు మెయిలు ప్రతికలో మహమ్మదు మాయూల్ గారు వ్రాసినవిషయమును ప్రభుత్వం వారు చూచిరా? చెన్నురు మహమ్మదీయులేమైన విజ్ఞాపనలను బంపుకొనిరా? ఈ విషయమై ప్రభుత్వం వారు తేమైన చర్య తీసికొనిరా? విచారణ ఫలిత మేమో తెలిపదరా?

196. కడప జిల్లాలో కడప, ప్రొద్దుటూరు, బద్వేలు మున్నగుచోట్ల మొత్తం 1000 గల గుళ్ళు హిందువుల విధులలో వాద్యములు వాయిం చ గూడదన మామూలగలదా? ఈ సంవత్సరము దశరామోదముల ఒక సారే వచ్చుటచే మేస్త్రీలుగారు హిందువులకు వాద్యములను వాయిం చుకొను విషయమున సమ్యక్తము నిరాకరించిరా? చెన్నురునందు ఆమామూలు చేయించుట నిలుపలేదు?

కె. రామయ్యగారు.

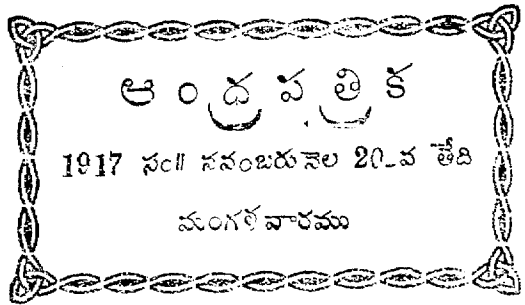
197. గత అక్టోబరులో పెనుకొండయందు దశరామోదముల సమయమున కలహములు జరిగినట్లు నిజమా? శాంతికి భంగముకాకుండునట్లు వైద్యులైన బౌద్ధుల గల యువ్వోగి అచ్చట ఉండెనా? అతడేమిచేసె? వాస్తవము వివరించి తెలుపుట కొక ప్రత్యేక ఉద్యోగిని నియమించెదరా?

205. మునిసిపల్ సభలో నియామకముల చేయనపుడు కలెక్టరులు మునిసిపల్ సభాధ్యక్షులతో యోచించవలయునను విషయము నాలోచించెదరా?

206. కర్నూలు జిల్లాలో అటవీ పంచాయతుల కొరత కేంద్రాన్ని చేయబడినదా? వాని ఫలిత మేమి?

బొంబాయి విశ్వవిద్యాలయ పటాలపు నిధి:—ఇండియా రక్షణ సేవయందు చేరుకొని విద్యార్థులకు సౌకర్యముల సమకూర్చుటగా నొక నిధి ఏర్పరుపబడినది. కామనగరు జాము సాహెబు గారు లెదు చేలు, గండాలు భావూ సాహెబు గారు మూడు చేలు ఈ నిధికి విరాళముల నొసగిరి.

విజ్ఞాన చంద్రికా బుక్కు డిపో, మహంతు రోడ్, మదరాసు. ఇక్కడ తెలుగు పుస్తకము లన్నియు న్యాకుమైన తెలుగు దొరకును. క్యాటలాగు ఉచితము. డాక్టరు. ఆచంట-లక్ష్మీవతి, బి. ఏ. ఎం. బి. సి. ఎం. (946) తునేజరు.

ప్రజాశయప్రబల్యము

గోదావరిమండల ఆహ్వాన సంఘాధ్యక్షుల యజ్ఞాగమ స్వపరిపాలనాశయ ప్రతికూలు లకు ప్రతాంజనమై పరిగెగలదు. రాజా కాకిర్ర పూడి రామచంద్రరాజు బహదూరుగారు స్వసంఘాధిమానలు. బ్రాహ్మణేతర సంఘముల సాంఘిక రాజకీయాభివృద్ధికి బ్రాహ్మణేతరోద్యమము సాయకమునని వీరికి ఆశ ఉండెను. వీరి గృహమండల ఆంధ్ర బ్రాహ్మణేతరసమావేశము గూర్చి వెనక నొకవర్ణనయింపబడెను. కాని చిక్కపైలుసభ తో, వీరి ఆశలన్నియు నిష్ఫలములయ్యెను. చెన్నపురి నుండి నడువబడుచున్న బ్రాహ్మణేతరోద్యమము జాతీయాశయ ప్రబల్యమునకు తోడ్పడుటకు మా రుగ, వాటి విచ్చిన్నమునకు దాజూపెను. ఉద్యమ మి తరున నడువబడినయెడల, దేశములో కల్లోల ముదయించుటకు కారణమగునని, రాజాగారివంటి బాధ్యతగల క్రముఖులు ప్రతికూలుర కన్నగడు లను వెలిబుచ్చు సమకర్తైనారు. చిక్కపైలుసభా తీర్మానములు కాంగ్రెసు సంస్కరణములకు కేవలము విరుద్ధము అని రాజాగారును, అధ్యక్షులగు నరసింహరాజాగారును స్పష్టపరచియుండిరి. చిక్కపైలు సభా తీర్మానములు బాధ్యతగల క్రముఖులకు మార్గము జూపుటకు బదులు, క్రభుత్వ నిరంకుశము నధికము గావించుటకు తోడ్పడ గలవు. సర్ వి. పుల్లెరుగారు నడిచినటులు స్వపరిపాలనాశయకలముల నపుడపుడు ప్రసాదించుట యశాంతికి మూలకారణమగును. క్రమలకు క్రభుత్వము బాధ్యతవహించని ఎట్టి విధానమయినద, నిరుపయోగకరమే గాక, నరసింహరాజా గారు చెలిపినటుల యపాయకరమని గూడ నడువ వచ్చును. కలకత్తాలో యూరపియనులును పూర్వ సాంప్రదాయబద్ధులగు భారతీయులును గలసి యోచించుచున్న విధానముగాని, విజయవాడ చిక్కపైలుగ్రామములలో ప్రతికూలబ్రాహ్మణే తరు లేర్పరచిన విధానముగాని, హిందూదేశభి వృద్ధి కట్టి సాయము గావించజాలదు.

ఈ సత్యమునే ఆహ్వాన సంఘాధ్యక్షు లగు రాజాగారు వ్యక్తీకరించిరి. మన వాంఛల దెలుపుట కిది సమయాముగాదను ప్రతికూలుర వాద మనకు రాజాగారిటుల సమాధానము చెప్పిరి. 'విప్రమండలి దేశముల వారును బ్రిటీషుసామ్రాజ్యములోని కాలనీలవారును యద్ధానంతరము విప్రభివృద్ధిని గురించి కడచిన రెండేళ్లనుండియు సాధనాంతరముల నాలించిపుచూ విశ్వక్రమ గ్నిమును చేయుచున్నారు. వర్తక సంబంధము గు సంధి క్రమములను వ్రాయుచు అంతర్జాతీయ అంతరధిపతే రాజ్యసంబంధ మగు ఎగురుతి క్కు నుకటననుల గురించి యోచించుచున్నారు. స్వపరి పాలనా స్వాతంత్ర్యము గల బ్రిటీషు కాలనీల వారు రాష్ట్రపరిపాలనయందు తమకు అధికారము కావలెనని కోరుచున్నారు. బ్రిటీషు దొరతనము వారు రాష్ట్ర యాదాయాభివృద్ధి మార్గముల పరీక్షించుటకు కొన్ని యుపసాధుముల నియ మించిరి. వీరు పడెడి శ్రమలు ఏరూపముగోను, ఏ విధముగను ఎట్టి ఫలితములతో పరిణమించునో

చెలియరాదు. హిందూవశయములను సంరక్షిం పగల పరిపాలనా విధాన మీ తరుణమున నేర్ప రుక బడకున్న యెడల, రాష్ట్రేతర భాగము వారికి ప్రాముఖ్యము విధాయకముగ వచ్చి మన దేశము రాష్ట్రమందు తల్లితండ్రుల ప్రేమాస్పృహను కాని మధ్యవాదైన శునశ్చేపురి గతి నుండవలసి నచ్చును" ఘోకలేగారు మరణమునకు బూర్వ ము చెలిపి రని ప్రచురింపబడిన యభిప్రాయము లను కొందరు ప్రాముఖ్యముగ జూపి, కాంగ్రెసు సంస్కరణముల నధిక్షేపించు చున్నారు. ఘోకలే గారు భారతీయక్రముఖుల నెవరినోను యోచించి నటుల గాన్పించదు. ఘోకలేగారి మరణమునకు బిమ్మట పరిస్థితులు పూర్తిగ మారివి. లాయడు జార్జిగారు నడిచినటుల, సంగ్రామకారణముచే వేయి సంవత్సరముల యనుభవము అత్యల్ప కాలములో క్రపంచమునకు క ర త లా మ ల క మయినది. ఇందుకు రాజాగారి సమాధానము యుక్తియుక్తముగ నున్నది. "ఇప్పటి యాధిక షయ సభలు, రాష్ట్రీయాదాయాభివృద్ధి విధాన ములు ఘోకలేగారి కాలమున తలచూపియుండే నేని అత డెన్నడైన 'అయ్యలారా నేను మితవాది గారనమును నిలుపుకొనవలెను. ఎవరి యిష్టము చొప్పున వారు హిందూదేశము చూడగొనుడు. ఆర్థిక స్వాతంత్ర్యము నపేక్షింపకుడు. స్థానిక స్వపరిపాలనతో సంతోషించుచు' అని ఎన్నడైన మన దేశీయుల కాతడు బోధింప దలపెట్టెనా? ఇట్టి దేశభిమానరహిత మగు కళింక మాతని వర్తనమున కారోపింప సాహించుట న్యాయ మా? ఇతరుల జేయుమకొర కాతడు హిందూ దేశ జేయుము నెన్నడైన భంగపరచెనా" అని రాజాగారు క్రశ్చించుచున్నారు. హిందూదేశ మన కీ తరుణమున స్వపరిపాలనము నొసగుటచే సామ్రాజ్యమునకు గలుగు లాభముల గూర్చి రాజాగారు ఈ క్రింది రీతిని ఉద్బోధించిరి. "ఎవ్వని నామరూపములు రెండును హిందూ దేశ క్రజలయొక్క యు రాజలయొక్కయు హృద యాంతరసేతుల నధిష్టించి యున్న ప్రా యట్టి మన చక్రవర్తియొక్క సేవకొరకు నీ గొప్ప యుద్ధ మున తనదేశము తన కృత్యమును పూర్ణముగ నిర్వహించెనని నే సంతృప్తుడనైతిని. సాధ్యమ యైనది మనవారికను వేయిరెట్లు సహాయము జేయుటకు సంకోచింపరని మన మందరము నమ్మి యున్నాము. దీనికి ముఖ్యకారణము సర్వత్ర వ్యా పించియున్న దాడిద్యము. కొట్లకొలదిజనము గల యీ దేశమున నైనికోద్యోగమునకు వలయు దేహ బలదాధ్యము గల వారు బహుస్వల్ప సంఖ్యాకు లుండట శోచనీయము. మన మత్యధృతముగ వృద్ధినిందిన గాని ముందెప్పుడైనను ఏమ్యాఖండ మున విప్లవము సంభవించెనేని హిందూదేశము బ్రిటీషు సామ్రాజ్యమునకు దుర్భరమగును. బ్రి టీషు రాజ్యమందలి రాజభక్తిపరాయణు లెల్లరు భరతఖండమందలి నిస్సారులును, నిర్విర్యులు నగు జనసమూహములను కాపాడుట ఎట్లని తలపోయ వలసి వచ్చుచున్నది. కావున హిందూదేశమునకు భూమి సమద్రపు తెల్లలనుండి రాబోవు ముట్ట డలనుండి కాపాడుకొను శక్తి గలిగియుండుటకై, ఇప్పటి కంటెను మనము ధనికులము, బలవంతుల ము, సమర్థులము కావలయును."

సామ్రాజ్యభిరత్యమునకు ముఖ్యసాధనమగు స్వపరిపాలనాప్రదానమునకు భంగము గలిగింప నెంచువారు, దూరదృష్టితో ప్రస్తుత సమస్యల నా లోచించుటలేదని యాహింప వచ్చును. దేశహిత మను, సామ్రాజ్యహితమును మరచి, అస్పృశ్యా కుల స్వాధ్యమకొరకు ఆ దోశనము గావించుట,

అక్రమము. స్వపరిపాలనము గోరువారు, సైన్యము నకు మనుష్యుల బంపు వారుగారిని త్యాగరాయశ్రే స్థిగారు యధిక్షేపించియుండిరి. సర్. పి. యన్. శివ స్వామి అయ్యరుగారి వద్దకువచ్చిన 110 ల దర ఖాస్తులలో 700 దరఖాస్తులు లేనిపోని అపవాద లకు పాలగుచు బ్రాహ్మణుల యొద్దనుండియే వచ్చినటుల కనబడుచున్న దని రాజాగారు చెప్పు చున్నారు. చిక్కపైలులోనంగీకరింపబడిన తీర్మా నములను పరీక్షించుచో, ప్రతికూలుర యసంగతి ములు తేటతెల్లమగును. వాటిని గూర్చి రాజాగారు నుడివిన వాక్యములు గమనింప దగినవి. "శాసన నిర్మాణసభలో బ్రాహ్మణేతరుల సంఖ్య ఎక్క వగనున్నను కడుపేద రయితులను వేధించు చున్న పన్నునైన తగ్గించుటకు వారి కధికార ముండరాదట! ఆటుచైవచో ఎందు కీ శాసన నిర్మాణసభలు? ఈకొన్ని యెక్క 100 మంది సభ్యులకు విడివిడ ప్రయాణ భత్యములు నిలువ భత్యముల నిచ్చి మీరు వారివన పొందబోయెడి లాభ మెట్టిది? వారచట శృంగారప్రతిమలవలె గూర్చుండుటకా? ఇప్పటివలెనే ముందును వారు దీర్ఘపన్యాసములను చువుచుండుటకా వారి పని? కార్యాలోచనసభవై మన శాసననిర్మాణ సభలకు అధికారము నిచ్చి వారిని పరిపాలనాద ర్యులను గావించవలెనని మాంటాగూగారే చెప్పు చుండగా ఆమన యోచన నిరాకరింపుదని తీర్మా నింప సాహించువారి హనోదౌర్యల్యమును అవి వేకమును నేమనవచ్చును? (సిగ్గు!) చిక్కపైలు వారంతటితో నూరకున్నను ప్రస్తుతస్థితికి భంగ ములేకుండ నుండును. వారంతటితో సంతృప్తులు గాక ముందంజను వేసి కార్యమును పాడుజేయ జూచిరి. ఇంతవరకును చెన్నపురి దొర తనమువారి చర్యలవై నిండియా దొరతనమువారి కిని సెక్రటరీ ఆఫ్ స్టేట్ వారికిని పరిశీలనాధికార ముండెను. చిక్కపైలు సభానాయకులు ఒకరీతి స్వాతంత్ర్య ముండవలెననికోరిరి. అనగా చెన్నపురి దొరతనమువారివైన పరిశీలనాధికారులు లేకపో వుటయు వారు శాసన నిర్మాణసభవారి పరిశీల నకు లోబడకుండుటయు జరుగవలె ననిరి.

ప్రాజ్ఞులగు బ్రాహ్మణేతరు లిట్టి క్రభుత్వపు తెర్వాటునకు అంగీకరింతురా యని నందియము పొడముచున్నది."

ప్రాజ్ఞులగు బ్రాహ్మణేతర నాయకులు, చిక్కపైలు సభాతీర్మానముల నేరితిని గ్రహించుచున్నారో, రాజాగారి యపన్యాసము వన తేటతెల్లమగు చున్నది. సమర్థు లగు బ్రాహ్మణేతర నాయకులు ముందుకు వచ్చుట కీ తవరకును ఎట్టి యాటంకము గలుగలేదని రాజాగారు స్పష్టపరచి యున్నారు. వీరి క్రతుత్తరము, కూర్మా వేంకటరెడ్డినాయడు గారి సందియములను దీర్పవచ్చును. తొలుదొల్ల సభాకతి మొదలియారుగారును, జంబులింగము మొదలియారు గారును తెలుగు జిల్లాల వారిచే శాసననిర్మాణ సభాప్రతినిధులుగ నెన్నికొనబడిరి. దత్తమండలములకు కేవలపిల్లగారనేకవత్సరములు ప్రతినిధిగనుండిరి. భూస్వాములకు నరసింహరాజా గారును, పిమ్మట వేంకటపతిరాజాగారును ప్రతినిధు లుగ నున్నారు. డాక్టరునాయరు గారును, త్యాగ రాయశ్రేష్ఠిగారును, మద్రాసు మున్సిపలు కార్పొరేషను ప్రతినిధులుగ నెన్నికొనబడిరి. ఇంతయేల ఏలూరు తాలూకాబోర్డున కధ్యక్షుడవని వహించుచున్న వే కటరెడ్డి నాయుడుగారి ఎన్నిక, సమర్థు లగు బ్రాహ్మణేతరులు ముందనకు వచ్చుట కెట్టి యభ్యంతరము లుండవని స్థిరపరచుచున్నది. లేని పోని భయకారణములచే ప్రజల మానసముల కలవరపెట్ట నుంకించుచున్న ప్రతికూలుర వాక్య

మూలను సరకు జేయుక, ఉత్పత్తియగున స్వతంత్రముల నాశయప్రాంతి దేశీయతలగున తమ యావచ్చు క్రింది వినియోగించ గోరుచున్నారము.

సంగ్రహము

సంగ్రహమును గూర్చి నిరుత్సాహకరముగా వాక్యముల సేతురమున బలుకుట సులభము. ఆంగ్ల దేశము మరెయొకమాట కలవరమునకు లోనయినది. లాయకు జాగ్రత్త పడినపుడు తనమునం దొస గిన యుపన్యాసము కొందరు రాజ్యాంగవేత్తల గూఢసమును జీకాకుపరచినది. కాని ప్రధాన మాంత్రికారి యుద్దేశము ప్రజల నుద్బోధించుటయే గాని, వ్యవస్థల నిందించుట గాదని గ్రహించ వచ్చును. వారు తెలుపు సమాధానము వినుకొనుట సందియముల నెల్ల బోధింపవచ్చును. సంగ్రామకరిగియును దిన్నగ బరిశీలించిన, నిరుత్సాహమునకు గారణము గన్పట్టును. జర్మనుల బహుదల ప్రకారమే, పశ్చిమరంగమును కాపాడుట శత్రువులకు కష్టపాధ్యమయినదని స్పష్టపడుచున్నది. వారి సైనిక నివహములు నానాటికి తరుగుచున్నవనుటకు, 1919-వ సంవత్సరపు తరగతిలోని పశునైదు వత్సరముల బాలురు ఆహారముల బ్రవేశించు చుండుటయే, ప్రజల నిదర్శనము. పశ్చిమరంగము ఉక్కుగోడయను ప్రగల్భము లిప్పుడు వివరముల లేదు. ఉక్కుగోడ యనేక ప్రదేశముల భేదించబడినది. సోము యుద్ధమునుండియు, జర్మనులు పశ్చిమరంగమున అవస్థాపనము జరిపి యెరుంగును. స్వల్పసమయముననే కాపాడుకొనలేక, నష్టాభ్యర్థముతో వెనుక కొడుగుచున్నారు. ఇటీవలనే ప్లాండర్సుకు ఆయుధపుటన దగిన, పాశ్చేంద్రి గుట్టును బోగొట్టుకొనిరి. దానిని బ్రెటిషువారియొద్దనుండి తిరిగి లాగికోసవలయునని చెసిన ప్రయత్నములన్నియు విఫలములయ్యెను. జర్మను సింహాంతము ప్రకారమే, ఏ పక్షము అవస్థాపన మార్గమువలంబించలేక రక్షణమే ప్రధానముగ నుపయోగించునో, ఆ పక్షము అపజయ మొందెనటులే యోచనవచ్చును. అందుచే జర్మనుల యాజయము పశ్చిమరంగమున ప్రారంభమయినదని చెప్పవచ్చును. అపజయము పూర్తయగుటకు కాలము మాత్రము వట్టును. తుర్కీ-వారిస్థితి మృగముగ నున్నది ఆలెన్ బీ సేచాని తన సైన్యముల సతిశ్వరితముగ పాల్గొనునో నడుపుచున్నాడు. తుర్కీ-వారి కలాయన వింకను నాగలేదు. జాఫాలయ ముఖ్యపత్తము ఆంగ్లేయుల వశమయ్యెను. జాఫా-జెరూసలేమ్ రైల్వేగూడ ఆంగ్లేయుల స్వాధీనము కావచ్చును. జెరూసలేమ్ పతనమున కీసనాలస్యముండదు యువనవత్తై ప్రసన్నులగు జెరూసలేమ్ బెట్టు కపుడే ప్రయత్నములు జరుగుచున్నవి. జలాంతగ్రాముల యుద్ధద్రవము చాల భాగము దగ్గినదని, యుద్ధనిపుణులు చెప్పుచున్నారు. జర్మనులకు ఆహారపాదార్థములు గాని, యుద్ధకరములు గాని, ఆంగ్లేయ సౌకాదశ ప్రాబల్యముచే జేరుటలేదు. ఈ ముట్టికే, జర్మని కష్టములు మున్నం దరితయించి తీరును.

కొరియను సావధానముగ బరిశీలించినచో ఈ తరుణమున జర్మనులు ఇటీవల విజృంభణ మొనరుకు జరుపుచున్నారో వ్యక్తపడగలను. శత్రుసంఖ్యను దగ్గించుట ఒక్క యుద్దేశము. తాత్కాలికవిజయముల ప్రదర్శించి, ప్రజల సంస్కృతుల జేయుట రెండవ ఉద్దేశము. ఇటీవల జర్మనుల సంక్రామములో గణన జేయకపోయినను, బ్రిటను, ఫ్రాన్సు, అమెరికాదేశములు జర్మనులబలమాన్యుటకు శక్తిగలిగియుండును. రుష్యాకటలీల దౌర్భాగ్యముచే, సంగ్రామాంత్యము దూరముబోవునేమో గాని సంగ్రామ విజయము

గూర్చి సంజేహించ నవసర మే మాత్రముండదని చెప్పవచ్చును. ఇటీవల జర్మనులు పూర్వమువలె పరుగిడిక, శత్రువిజృంభణము నెరవేర్చుచున్నది. జర్మనులు ప్లావీ, బ్రెటానదుల మధ్య విజృంభించ యత్నించుచున్నారని గాని, అక్కడ ఇటాలియను లెదర్చుచున్నారు. జర్మనుల ముఖ్యోద్దేశము ఇటాలియను వంక్రియొక్క మధ్యభాగమును విచ్ఛిన్నము జేయుటయేయున్నది. వెన్నిను పత్తమును ప్రజలు వదలివెట్టుచున్నారు. ఇటాలియనుల భావిత్తి ఏ తీరున పరిణమించునో జెప్పజాలము గాని, ఆంగ్ల ప్రాంచి సైన్యసహాయముచే, ఇటాలియనులు ఎడిజనది వద్ద నై నను జర్మను విజృంభణము నాపగలరేని, ప్రమాద మెద్దియు జరుగజాలదని యాహించవచ్చును. రుష్యాలో నింతవరకును మాక్సుమిలిస్టుల యధికార మతిశయించినది. కెరెన్స్కీ ప్రాబల్య మంతరించినది. మాక్సుమిలిస్టులు ప్రత్యేక సంధికై ప్రయత్నించెదరు. తమ పరిపాలనాప్రారంభములోనే, వీరు ఇంగ్లండుకును తమకును 1859 సంవత్సరము నుండియు వచ్చుచున్న వ్యాపారపు టాడంబడికను నిరాకరించిరి. ఇంతవరకును, రుష్యాలో నెక్కుడుగ వ్యాపారము జేయునది ఆంగ్లదేశమని చెప్పవచ్చును. ఇటీవలనే హిందూ దేశమునకును రుష్యాకును వ్యాపార సంబంధమును దృఢపరచవలయునని, ప్రభుత్వమువారు ఛాడ్విక్కు-గాని రుష్యాకు పంపియుండిరి. ఇట్టి యొకంబడిక లున్నను లేనప్పను, రుష్యాదేశము బ్రిటిషు సామ్రాజ్యముతో వర్తక సంబంధము లేకుండ, కాలము గడుపుట దుర్లభము.

అంత్య విజయము ఆంగ్లదేశమునకు నిచ్చయమే యయినను, యుద్ధమును త్వరలో సంతమొందించి జర్మనులకు సత్వరముగ గుణపాతము నేర్పట యవసరము. ఇంతవరకును రుష్యాదేశము సంగ్రామావసరములకు బాలియుండునని విశ్వసింపబడినది. ప్రస్తుతము రుష్యా యువయోగము దగ్గుటచే, సంగ్రామ విజయమునకు తరుగని పరికరముల నన్నిటిని సమకూర్చగలిగినది హిందూ దేశమే యని చెలియనలెను. దగ్గరనున్న హిందూ దేశమును వదిలి, ఆంగ్లదేశ మర్యచాప్త్యంబలవై నాథారపడి యుండుట కవసరము గన్పట్టును. హిందూ దేశ కర్తవ్యుల సభివృద్ధిచేసి, దేశములకు సైనికశక్తి నొసగి, వారికి సైన్యములో నున్నతో ద్యోగముల నొసగినచో, సంగ్రామావసరముల కెట్టి కొరతయు గలుగదని జేప్పవచ్చును. అట్టి భారమును, హిందూదేశము వహించునపుడు, అందుకై ప్రజలకు తగిన పుష్టియు సంపదము నుండవలెను. ఇందుకు స్వపరిపాలనా ప్రధానమే ప్రధానపాదము. స్వశక్తిని జూపుట కవకాశము లేక, గుర్తులులై యుండు హైందవులు సామ్రాజ్యసృష్టవమునకు సాయము గావించజాలరు. ప్రజలమగు హిందూదేశము వాంఛనియ మయిన యెకల, ప్రజాశక్తి విజృంభించుట కవకాశములను సమకూర్చవలెను. అట్టి యవకాశములు స్వపరిపాలనాధికారనిర్వహణమందే లభింపగలవు.

కాన, బ్రిటిషు రాజ్యాంగకోవిదులు హిందూ దేశమునకు స్వపరిపాలనమును వెన్వెంటనే బ్రసాదించి, సంగ్రామమును త్వరలో ముగింపునకు చేర్చి విజయము బడయుదురు గాక యని గోరుచున్నారు.

చిత్తూరు జిల్లాబోర్డు పరిపాలనా నివేదికము.
మ. రా. శ్రీ. రా. బి. జి. రాధుకన్యకంతులు (బి. ఏ) గా. శి. జిల్లాబోర్డు కన్యకంతులు.
ఈ పాలున జిల్లాబోర్డువారు నిరూపితం 11 నభలు జరిపిరి. అనధికారకన్యకంతులు పరిపాలనా నివేదికమును, ప్రభావిత కన్యకంతులను శ్రద్ధవహించుట లేదనియు సభలకు తమమహాపుట లేదని వివరము చింతించుచున్నారు. ఇట్లుగిరిగి గౌరవప్రదముగాను, ముందైనను కన్యకాదము నవహించి ఎక్కుడు శ్రద్ధతో తమ విధ్యక్తధర్మములను నిర్వహించెదరని విశ్వసించుచున్నవారము.
ఉన్నతపాఠశాల వైద్య సంఘములవారు శ్రోతకారమును పనులను చేయుచున్నారని తెలియుచున్నది. దీనికి ఏ రె. తయ ప్రశంసాస్తులు.

1916 సం. డి. సెంటరుమాన సునుండి మదనపల్లి తాలూకా బోర్డుకు ఎ. కె. పట్టాభిరామరావు (బి. ఏ) గారు అధికారాధ్యక్షులుగ నియమించబడిరి. ఈ తాలూకా బోర్డు వారికి తమ అధికారాధ్యక్షులను ఎన్నుకొను స్వాతంత్ర్యమును త్వరలో పరిపుష్టమునకు పునాదింపవలయును. చిత్తూరు చంద్రగిరి తాలూకా బోర్డు అధికార ఉపాధ్యక్షులు తమ పనులను దిగ్విజయగ నిర్వహించినందున తాలూకా బోర్డు అధ్యక్షులకెంతయు సహాయకారులగు నుండినందు తెలియుచున్నది. ఇదంతయు ప్రశంసాస్తులు. భారతీయుల సేవయందు నియోగించినను తమ విధ్యక్త ధర్మములను నివహనప్రతిభా విశేషములతో నిర్వహించుకొనగలరుట కిదియే ముఖ్యతరము. కార్యకర్తలగు యూనియనుపంచాయితీవారు 4 మాసములవరకు సమావేశమే కాలేదని నివేదికము తెలుపుచున్నది. ఇట్లుగిరిగినియు. ఈమెను మై కొంచెము శ్రద్ధవహించి ఇట్టి పనులు కలుగకుండగ ప్రయత్నించవలెను. 427301 రూ. ప్యము తీసాలన వసూలైనవి. 410393 ప్యము మైచి. పాలా భరణ 172790 రూ. ప్యములు నిల్వ జేరినవి.

నిన్ను కాతులపిల్లల విద్యాభ్యాసమునకై 22 పాఠశాలలు నెలకొల్పబడినవి గాని ఎంతయిది ఈభాగమును బడయుచున్నవారో నిరూపించబడలేదు. నిన్ను బాలివారందరను ఈ యవకాశమును కృతజ్ఞులకై లాభకరముగ వినియోగించుకొనుట తగిన ప్రోత్సాహ మొసంగవలయును.

మంగ్రసానుల కరవువిస్తారముగనున్నది. జిల్లాబోర్డు వారికి మునుపై శ్రద్ధవహించి పనిచేయ వలసియున్నది. టీకాలు జేయువారికి ధృతులు చాల కుండుటచే వారు తమపనులను సంతృప్తికరముగ జేయుటలేదనియు వారి జీతముల పెద్దించు విషయమై ఏర్పాటులు జరుగుచున్నవనియు జిల్లావైద్యాధికారి తెలియజేసి యుండెను.

సంవత్సరమునకు ఆయుమాసములు మధ్యస్థమును సందించుటకు సంచారక వైద్యులను మొకటి పనిచేయుచున్నది. ముఖ్యబాటలన్నియు మంచిస్థితియందున్నట్లు తెలియుచున్నది. రిక్కిన రహదారులగుడ మంచిస్థితియందుంచవలెను.

చిత్తూరు మాధ్యమిక పాఠశాల శ్రీ శ్రీ కరముగ పనిచేయుచున్నది. 1515 మంది పిల్లలను మాత్రము నిన్ను బాత్మ్యధర్మ పాఠశాలయందు నిర్వహింపబడినది చున్నట్లు విదితము. వీరికి కొంచెము ప్రోత్సాహ మొసంగవలయును. అటు రోగము బాధయంతప్రమాద కరముగ లేదు మొత్తముమీద జిల్లాబోర్డు వారి పరిపాలనము శ్రీ శ్రీ కరముగ నున్నదని మునుపదగును.

చినా మంత్రివర్గము.

పీకింగు, నవంబరు 19:— వై. సి. డెంటు గారిచో కొంత సేపు మంతనముండి తిరుగుబడువారి నందరిని సైనికాధికారమున నలుగఁబ్రొక్కుటకు తీర్మానింపబడిన పిమ్మట మంత్రివర్గమువారు తమ రాజీనామాలు పరచియింపినది.

ఇటాలియనుల సైనికబలము పూర్వస్థితికి వచ్చుట
ప్యారిసు, నవంబరు 19:— అధికారుల సభికారముగ నిల్లు ప్రకటించుచున్నారు:— నేటిదిగము ప్రశంసయగు సంకతి యొకటి గలదు. ఇటాలియను లెక్కుడు స్థిరచిత్రతో శత్రువుల నెదిరింపసాగిరి. ఈ నిశ్చితయాధమున బాల్కాన వచ్చిన క్రొత్తదళముల సహాయమున వారు పర్యంతప్రాంతములందు ఆస్తిగను జన్మనీదళము లొసరించు ప్రయత్నముల నరికట్ట ప్రతియుద్ధముల నొసరింప వారంభించిరి. జేంబా పై యేవలయధ్య కతువులుమీదికి కొరకులయనని ప్రజల ప్రయత్నముల గావించుచున్నారు. ఇటాలియనులను మధ్యరంగమున భేదించిన టుడిభాగమునకు బోవుట కనుకూలముగ నుండునని వారల్లు చేయుచున్నారు. ఆయుధములతో సన్నిహుల నావరించుండు ప్రదేశమునందలి గొప్పయధ్యము గూడ విడనాడి అందఱును బస్సానో పల్ల ప్రదేశముమీద నుండు సెట్టి కమ్యునై పర్వ పంక్తి యుద్ధమును అక్కటబో దిలకించుచున్నారు.

స్థానిక చార్తరులు

(0)

జరుగజూపు సమాచారములు.

21 వ తేదీ బుధవారము సాయంకాలము 4 1/2 గంటలకు సెక్షన్లు సభ్యుల సమావేశము జరుగును.

22 వ తేదీ గురువారము సాయంకాలము 4 1/2 గంటలకు చెన్నపురి విశ్వవిద్యాలయపు పట్టప్రదానసభ జరుగును.

హైకోర్టులో బ్యాంకు:— నేటి సాయంకాలము 5 గంటలకు మైద్రాసు గార్డెన్స్ బ్యాంకువారు హైకోర్టులో వాయిచెడరు.

సుబ్రహ్మణ్యఅయ్యరుగారి స్మారకచిహ్న నిధి:— కడచిన సెప్టెంబరు నెల 14 వ తేదీనాటికి వైసిధికి రూ 7607-14-0 లు జరుగెను. తదాదిగా నేటివరకు మరల రూ 201 లు జరుగెను. మొత్తము రూ. 7627-14-0 లు.

చెన్నపురి యుద్ధనిధి:— రామనాథము రాజుగారు నెలకు 500 రూ॥ చొప్పున చెన్నపురి యుద్ధనిధికి సహాయ మొనర్చుటకు అంగీకరించిరి. ఇదివరకు వీరు నెలకు రూ 250 లు మాత్రమే యిచ్చుచుండిరి.

ఉపన్యాసము:— నేటి సాయంకాలము 6 గంటలకు డాక్టరు రావుసాహెబు యు. రామారావుగారు "వ్యాధులకు వ్యాపింపజేయు పురుగులనుగూర్చి వై. ఎం. సి. పి. మం. దిరమున ఉపన్యాసించెదరు. ఈ ఉపన్యాసమున పురుగుల లాంతరు పటములద్వారా కనబరచెదరు.

చౌప్పలో దొంగతనము:— నెంటు అమాల్ వైసిక్ చౌప్పలో నుంచుండి ధర్మావాదద్రవ్యపుపెట్టెను గతగురువారమున నెవరో ఆపహరించిరి. దానిని విరుగగొట్టి యందుండిన ద్రవ్యమును తీసికొని కాశీపెట్టెను ఆ క్రొత్తవాయిపు టావరణముననే పారవేసిరి.

చెన్నపురి అన్నదాన సమాజము:— సమాజపు సభ్యుల భారతవాదక సమావేశము ఈ నెల 28 వ తేదీ శుక్రవారము సాయంకాలము 6 గంటలకు సమావేశమగును. ఆదివారం రోజున ఆమోదించుటకు కార్యనిర్వాహక సంఘసభ్యులను ఎన్నికొనట మున్నగు పనులు నేరవేర్చబడును.

ఆది ద్రవిడజనసభ, కోలారు శాఖ:— వై సభవారి యాజమాన్యముక్రింద ఈ నెల 25 వ తేదీ ఆదివారమునాడు చెన్నపురిలో నొక పంచవహుజనసభ జరుపబడును. పత్రికాధ్యక్షులకు సభకు రాగోరువారు తమ సేవలను సభాకార్యదర్శి (1, బ్రాడ్వే) తెలుపవలయును. టిక్కెట్లు లేకుండ ఎవరైనా లోనికి విడుదలచెదరు.

తండ్రియూరుపేట హత్యకేసు:— గత ఆగస్టు నెల 29 వ తేదీ రాత్రి తండ్రియూరుపేటలో పలుకాబాల్ నుండఁచు, పాథశాలధిపతి, పత్తుసెట్టి, పిచ్చయ్య అయిన వారలయందుగల కలసి ఆదెయ్య కుప్పక అను వానిని హత్యగావించిపట్టు తేలుచేయబడెను. హైకోర్టువారు నిన్నటిదినమున కేసు విచారణ గావించిరి. జడ్జిమెంటు చెప్పబడలేదు.

ప్రాజేషనరీ రివిన్యూ ఇనస్టిట్యుటులు:— ఇంతటి నుండి ప్రాజేషనరులుగా చేర్చుకొనబడు వారికి నెలకు రూ 40 లు జీతమివ్వబడును. ఒక సంవత్సరము ప్రాజేషనరుగానుండి రివిన్యూ టెన్టు హక్కులుగోరు ప్రాజేషనరువారి కలక్టరుగారి ఇష్టమునైని ప్రాజేషను ముగియకుండగనే ఫిర్యాచార్జికి నయమింపబడును అని చెన్నపురి దొరతనమువారు ఉత్తరువును (3060 రివిన్యూ 80-9-17) పంపిరి.

బాలరక్షక సంఘము:— ఈ సంఘము వారొక గృహమును కట్టించు నిమిత్తము దొరతనమువారు రూ 15750 లను ఇచ్చుట కంగీకరించిరి. కీర్తిశేఖరులు డాక్టరు వరదప్ప నాయుడుగారు 30 వేల రూ॥ ల గవర్నమెంటు ప్రాసోట్టుకు ఈ గృహము కట్టునిమిత్తము సంఘమువారి కోసంగిరి. 25 వాది బాలరక్షకు, 12 గురు బాలికలకును, నూపర్నెంటు గారికిని వనరులు, ఒక వంటగృహము, భోజనశాల మొదలగు నవి నిర్మింపబడును.

సమకాల మండల సభలు:— రాజప్రతినిధి ఇండియా మంత్రిగార్లు చెన్నపురి రాజధానికి వచ్చినపుడు మండల సభలు ఏకకాలమున రాష్ట్రము నందంతటను జరుపబడవలెను. ఆ సభలలో మాంటాగూగారికి స్వాగత మొసంగుటకును కాంగ్రెసు లీగు విధానముల నంగీకరింపబడుటకు లీర్కా నింపబడవలెను. అని ఎస్. సత్యమూర్తి గారు చేసిన ప్రతికలలో ప్రకటింపబడినది. వీరి నంగీకరించుచు చెన్నపురి రాష్ట్రీయ కాంగ్రెసు కమిటీవారు లీర్కానించిరి. కాన మండల సంఘముల వారిందులను గూర్చి తగిన శ్రద్ధ వహింప గోరెదమని న్యాయుడియూ ప్రతిక వ్రాసినది.

చెన్నపురి కమ్యూజన సంఘమువారి ఆతిథ్యము:— ఈ సంవత్సరము పట్ట పరీక్షయందు రోజు కమ్యూ విద్యార్థులకు ఈ నెల 25-వ తేదీ సాయంకాలము 4 గంటలకు, మదరాసు, మన్నడి, తంబుకెట్టి వీధియందు ముత్యాలపేట హైస్కూలు హాలులో ఆతిథ్యమొసంగబడును. శ్రీమంతు రాజా యాదగడ్డ అంకితము ప్రసాద్ బహద్దరు, బి. పి. చల్లపల్లి కుమార రాజుగారు, అధ్యక్షత వహింతురు. అని కార్యదర్శులు వ. సీతావతి నాయుడు, బి. పి. ఎల్. టి. కాటగడ్డ శేనాచలం, బి. పి. (హాస్సు) గార్లు పంపిరి.

కార్పొరేషను సభ్యుల సమావేశము.

నేటి సాయంకాలమున యెను భవనములందు జరుపబడు కార్పొరేషను సభ్యుల సమావేశములో నీక్రింది విషయములును మరికొన్ని ఇతర విషయములును చర్చింపబడును. మాంటుగూర్డుగండను, బాడీగార్డుగూండను ట్రాములైనులు వేయటకు గవర్నమెంటుహాను, పెనిటెన్షియరీ మంత్రి నలను వెదల్పుచేయుటకు అగు వ యము 82000 రూ॥లలో ట్రాముకంపెనీవారు ఎంత భరింతురు అను విషయము.

కార్పొరేషను భవనముల నుండి తపాలాఫీసును తీసి వేయవలసినదని చల్లా గురుస్వామిసెట్టిగారి ఉపసాదనము.

గవరమందలి కార్పొరేషను మోడలు పాఠశాల లన్నిటిలో జాతి, వర్ణభేదములతోక ప్రతిభాలును చేర్చుకొనబడవలయును అను డాక్టరు విజయరాఘవులుగారి ఉపసాదనము.

చెన్నపురి వైద్యసహాయ సంఘమువారు

సంఘమువారి వార్షిక వినోదము లగు ఆటలను, రెండవ వర్గము గత శరీరవారము మధ్యాహ్నమున ఎస్. బి. పి. పి. మైదానములో జరుపబడెను. గవర్నరుగారు కూడ ఆటలను చూడవచ్చిరి. ఆటలలో జయ మొందినవారికి బహుమతులను సంచిపెట్టిన వెనుక పురవాసు లండతీతరపు నను గవర్నరుగారు సంఘమువారికి మోటారు వై సికిలుబండిని బహుమతి చేరిరి.

వై సంఘముయొక్క రెండవ వార్షికోత్సవము యాటలు ముగిసిన వెనుక హెచ్. ఎఫ్. డబ్లియు. గిల్మోర్ గారి సభాధ్యక్షతక్రింద జరుపబడెను. ఆటలను చూడవచ్చినవారిందరును వార్షికోత్సవమును చూచుటకుగూడ నాగిరి. సంఘ కార్యదర్శులు ఇ. కె. గోవిందస్వామిగారు సంచత్సర రిపోర్టును జదివిరి. వీరిని వన సంఘమువారు మంచి పనులను గావించినట్లును, వారికి కొంచెము ధనలోపము కలిగినట్లును తెలియచున్నది.

రిపోర్టును ఆమోదించవచ్చునని ఉపసాదించుటలో నగరమందు నుమారు 1500 వుండిని రావుసాహెబు డాక్టరు యు. రామారావుగారు తరఫీను చేయుట చాల ఆశ్చర్యకరమగు పరిణామ డాక్టరు టి. ఎం. నాయురుగారు నుడివిరి.

సంఘమువారు గావించిన మంచిపనులకు తాము మిక్కిలి సంతోషించిట్లును, యుద్ధసమయముననే గాక ఇతర సమయములందు గూడ ఇట్టి పనులను చేయుటకు స్థిరమగు సంఘము నొకదానిని ఏర్పరుచుట మంచిదనియు రికరెండు ఇ. ఎమ్. మాక్ ఫిల్డు గారు నుడివిరి.

సంఘమువారికి నూలురూపాయలను విరాళముగ నిచ్చెదమని ఆద్యక్షులు చెప్పిరి. కొంతకాలము మెసపాటిమియూలో పనిచేసి తనిది నొందక తిరిగి మెసపాటిమియూకుపోయిన ఎం. రాజగోపాలగారికి మనము విశేష గౌరవములను కను పరపవలయునని సభాధ్యక్షులు చెప్పి డాక్టరు రామారావుగారి చాకచక్రము నెంతయు కొనియాడిరి. పిదపచందాల బాలితా ప్రతిసభివని యొద్దకు తీసుకుపోవడెను. రావుసాహెబు బి. నారాయణస్వామిసెట్టి, రాజగోపాలాచారిగార్లు చెరయొక రూ. 100 లను ప్రభు గాడ్డనుగారు రూ. 50 లను విరాళముగనిచ్చుట కంగీకరించిరి. 10 మంది సభ్యులు తాము సంతృప్తమునకు రూ. 10 లను చందాలనిచ్చి సంఘసభ్యులగుట కంగీకరించిరి.

చెన్నపురి విశ్వవిద్యాలయము:— సిండికటు సభవారి యుత్తరువు:— పాలఘాటు విజ్ఞోరియా కళాశాల విద్యార్థులపైని సిండికటువారు విధించిన శిక్షలనుగూర్చి ప్రతికలలో సరిగను సంపూర్ణము ప్రకటింప బడవలసినది అనివరములను ప్రకటించుటకు వైసు చాన్సులరుగారు నన్ను మలిచిరి. వివరణము: 1. విశ్వ విద్యాలయ పరీక్షకును ఎన్నడును గూడ నెట్లకుండ ముగ్గురు విద్యార్థులు నిర్దేశింపబడిరి. 2. సమ్మేకట్టు కట్టి మానివేసిన కాలములోపల కళాశాలకు రానివారు కొందరును తుమాపణ కోర నం దు న, తొలగింప బడినవారు కొందరును నెలపులేకుండ నిలిచిపోయినందున తీసివేయబడినవారు కొందరును మొత్తము 101 మంది విద్యార్థులలో ఇంటర్మీడియేటు సీనియరువిద్యార్థులు 1919 వ సం॥ లోపు నను జ్యానియరు విద్యార్థులు 1920 వ సం॥ లోపునను పరీక్షకు రాకుండ నిర్దేశింపబడిరి. వీరిలో ఇటీవల మరల సత్ప్రకర్తనము కలిగియుండి రని ఎవరినిగూర్చియైన కళాశాలా ప్రిన్సిపలు నిపాయకజేసిన యెడల వారినిగూర్చి ప్రత్యేకముగ నాలలో చింపబడును. కి కళాశాలలనుండి బహిష్కరింపబడి మరల చేరుట కనుమతింపబడని 8 మంది విద్యార్థుల విషయ మింకను పరిష్కరింపబడలేదని ఈ నెల 19 వ తేదీని నెం 8502 రు లేఖను రిజిస్ట్రారుగారు మాకు పంపిరి.

ఎస్. పి. సి. పి. (జంతురక్షక సంఘము)

జంతుప్రదర్శనము:— డిశంబరు నెలలో గాని జనవరి నెలలో గాని జిహ్వానా ఆవరణమున ప్రదర్శనము జరుపబడును. పెంట్లండు ప్రభుదంపతు లీ సంఘము పట్లను ప్రదర్శనము పట్లను తమ సానుభూతిని తెలిపిరి. విద్యావిహీను లగువారెక్కువను వలననే పశువులను బాధించుచుండు గాన వారు వానిపట్ల తగిన శ్రద్ధను బూనుటకే ఈ ప్రదర్శనము జరుపబడును. మామూలు బహుమతులకు లోడు గుట్టుములకు ఎడ్లకు జీనుకు కట్టెమును కాడిని అమర్చుటలో వానికి మిక్కిలి స్వల్ప కష్టమును కలిగించు ఆ చరణయోగ్యమగు విధానమును చూపువారికి ప్రత్యేక బహుమాన మొసంగబడును. కాన ధార్యులు ధనసహాయముచేసి ఈ ప్రదర్శనమును శ్రేష్ఠతముగ జరిగింపగోరెదను. ఈ సంఘము కేవలము ప్రజాసహాయముపైనే ఆధారపడియున్నది. ఎట్టి సహాయమునుగూడ కృతజ్ఞతతో నంగీకరింపబడును. ధనసహాయము చేయగోరువారు తెల్లకరీ, ఎస్. పి. సి. పి. వేవరీ అనివ్రాసి పంపగోరెదను అని ఆద్యక్షులగు గౌ. వ్యా॥ బి. ఎం. కాట్యుట్రాటరుగారు ప్రకటించిరి. శ్రేష్ఠమగు ఒంటెద్దు ఆద్దెబండికి ఎడ్లకు; శ్రేష్ఠమగు జట్కూ ఆద్దె బండికి గుట్టుమునకు; శ్రేష్ఠమగు చాకలి గాడిదకు; శ్రేష్ఠమగు బీదవాని కుక్కకు; వైసికుని కుక్కకు; బజారు కుక్కకు; రెండెద్ద బండ్ల ఆద్దె బండ్ల ఎడ్లకు; కుక్కలుగాని ఇతరజంతువులలో ఎక్కువ మచ్చికగల జంతువునకు; మంచి కోళ్లకు; తినవలసిన చేయబడిన నాల్గను బాగుగా కట్టగలవానికి పాలనమ్మువారు బాగుగా పోషించిన 6 నెలల దూడకు; పాలనమ్మువారు బాగుగా పోషించిన ఆవునకు; శ్రేష్ఠమగు హాకీ గుట్టుమునకు వనూలైన సాముకనుబట్టి బహుమతు లివ్వబడును.

మదరాసు కార్పొరేషను నోటీసు. (960)

9 వ మునిసిపలు వార్డులో ఎడయపాళయము నందు టి. అను అక్షరమును పోలియుండు మాడలు స్కూలునుకట్టుటకు టౌండర్లు కావలయును.

1917 సం॥ డిశంబరు 3 వ తేదీవరకు మదరాసు కార్పొరేషను ప్రెసిడెంటుగారు సోమవారము మధ్యాహ్నము 12 గంటలవరకు టౌండర్లను రిఫర్ బిల్లింగున అంగీకరించెదరు.

అచ్చు టౌండరు ఫారములు కార్పొరేషన్ రివిన్యూ ఆఫీసరుగారికి 5 రూపాయల చెల్లించినచో దొరకును. ఈ సామ్మి మరల వాపసు చేయబడదు. కార్పొరేషనువారి నిబంధనలు గల టౌండర్లు తప్ప ఇతర టౌండర్లు అంగీకరింపబడజాలవు.

వల్పుడిపార్లుమెంటు } జేమ్సు ఆర్. కోట్సు, ఇంజనీరు.
రిఫ్ఫక్ బిల్డింగు
నంబరు 20-11-17

వృత్తాంతములు

నల్ల ఛాల్లెసు చాలాగా మరణించినది తెలుపబడినది.

చాంగునక గారు చేశమునుండి తిరిమివేయబడుచున్నది వెకింగునుండి మైమునుపరిశోధన తలపెట్టెను.

పూర్వమునకు జపాను ప్రతినిధులుగ కొందఱు రాయబారులును, లండనుపూర్వము లందుకు పైనిక నా విశ్వాసమును బోయెదరని తలపెట్టెను.

మహమ్మదీయవాదము:—కర్నూలుజిల్లాకు సమీపములో నన్న బల్లారి, అనంతపురము జిల్లాలలో మహమ్మదీయవాదము అతి ప్రబలముగ నుండుటచే నా రెండు జిల్లాలలోని వారును కర్నూలు జిల్లాలో బ్రవేశించుచున్నారు.

దేశీయ మహాజనసభ:—దేశీయ మహాజనసభ డిసెంబరు 26, 27, 28, 29, తేదీలను సమావేశమగుటకు తాత్కాలికముగ నేర్పాటులు జరిగినవి. సభాకాలం నిర్ణయించుచున్నది కలకత్తానుండి తిరిగివచ్చు వచ్చెను.

మైసూరులో నిన్నటి సాయంత్రము రావుబహద్రుడు బి. వి. అన్నాస్వామి ముదలియారు సి. వి. ఇ. గారి యాజమాన్యమున నొక సభ చేయబడి వివిధ ప్రజాసంఘములందు బ్రాహ్మణేతరతల ప్రత్యేక ప్రాతినిధ్యము గోరిరి.

కె. సి. చంద్రశేఖర అయ్యరు గారితలలోనే సెలవు తీసికొన నుండుటలను వారుచున్నవర క్షాపానమున హుంజా హేడ్స్ గారు ముఖ్య వ్యవస్థాపకాధికారిగ పనిచేయు నియోగింపబడిరి.

రూ 45000 ల విలువగల విమానమును బాంబులు వేయు నిమిత్తము జిండు మహారాజుగారు బ్రిటిషు దొరలనువారి కర్పించితి శ్రీ చక్రవర్తిగా రావిరాజమును కృతజ్ఞతాపూర్వకముగ గ్రహించిరి.

ఆర్యసోదర మహాసభ:—మహాసభ బొంబాయి నగరమున గత శనివారమున గా. గోకుల్లాను కమానదానుగారి యాధిపత్యముక్రింద సమావేశమయ్యెను. సంఘసంస్కరణము వ్యభిచారులు, వానిని చొలగింప సంఘమువారొనర్చిన యత్నముల గూర్చి అధ్యక్షుడు దీక్ష ముగ నుపన్యసించెను. అధ్యక్షుని గౌరవింప సుసజ్జిత విందున వివిధ తెగలవా రేకడండ్రిని భుజించిరి. సుమారు రెండువేలమంది శ్రీపురుషులు విందారగించిరి.

నిర్బంధ నివాసముననుండి పారిపోవుట: బంగళాలో విప్లవ వత్సమునకు చేసిన ప్రబోధ చంద్రదాసుగుప్తయ్య నతడు కలకత్తా నిర్బంధ నివాసస్థానముననుండి పారిపోయెను. ఈ తనిబట్టి యిచ్చినవాకి 1500 రూ॥లు బహుమాన మియ్యబడునని కలకత్తా పోలీసు డిప్యూటీ కమిషనరు రంగూను పోలీసు కమిషనరుకు తెలియజేసెను.

మ్యూనిసిపాలిటీల అధ్యక్షులు:—మ్యూనిసిపాలిటీల కమిటీకిని అధ్యక్షులు నియోజితులై యుండగలరు నని బొంబాయి దొరతనము వారు తీర్పు చేసిరి. కనుక భండారలు గొడ్డార, విరావగము, కాకా, జాల్లాను, యెసోల, బాన్సి, సతారా, భుసరాలు, మేల్గోను, పథంయూరు, బాగాల్, గూలేడ్ గాను, రథగిరి మ్యూనిసిపాలిటీ అధ్యక్షు లింతటినుండి యు నియోజితులై నవ్వత్తులై యుందురు. ప్రస్తుతమున నున్న అధ్యక్షుని యాద్యోగకాలము ముగియగ నే అధ్యక్షుని యా మునిసిపాలిటీల ప్రజ లెన్నుకొనవలయును. అహమ్మదాబాదు, నూరతు, పోలాపూరు మున్నగు మునిసిపాలిటీల కిట్టి స్వాతంత్ర్య మిదవరలోననే కలదు.

నల్ల బొంబాయి పుల్లరుగారు; సి. ఎం. కజ్జెలు:—సి. ఎం. కజ్జెలు విలేజుకు డిట్టు వ్రాయుచున్నాడు:—మైము ప్రత్యేక కొక-శిఖన వ్రాయుచు నల్ల బొంబాయి పుల్లరుగారు హిందూ-దేశమునందలి ఆకాంతి కంఠటికిని సివిలు సర్వీసువారి యధికారమును తగ్గించివేయుటయే కారణ మనియు, ఈ కాఖ యందలి బ్రిటిషు అధికారమునే భారతీయులు గౌరవించు రనియు, గ్రేటుబ్రిటను తన నిరప్రతిష్ఠితగౌరవమును నిలపుకొనుచు హిందూ-దేశమును పరిపాలించవలయును, లేదా ముస్లిముక్కులుగ గాక నొక్కమారున రాజప్రతినిధిగారి ఉన్నతాధికారమును నిలపుచు స్వపరిపాలనము నైన సొసగవలయుననియు చెప్పుచున్నాడు.

విందులు:—కోయంబుత్తూరు లోని శ్రీలక్ష్మి లక్ష్మినింగుపాతకాలా విద్యార్థియు ఈ నెల 15, 16 తేదీలను విందులు చేసిరి. మొదటిదినము విందునకు నగరమందలి తగునునున్న లాదలును ఆహ్వానింపబడిరి. రెండవదినము విందునకు శ్రీలు, బిడ్డలు మాత్రమే పిలువబడిరి. పాతకాలామందిరము చక్కగ నలంకరింపబడెను. ఆతిథులకు స్వాగతమొసగుచు విద్యార్థి నులు పాటలను మృదుమధురగాత్రములతో పాడిరి. పిమ్మట కద్యములను చదువుట శరీరపరిశ్రమలు జనపబడెను. విందులు జనుపుదములుగ జరుపబడుటకు మిన పియజీల్లు, మినగ్గి, పి. హెచ్. వేంకటరావుగార్లు పడిశిశ్రీయలకు వా రెంతయు వందనీయులని ఒకరు వాగ్దానముచున్నారు.

గృహములకు నిష్పంతులొనుట:—కలకత్తాలో గత బుధవారము రాత్రి పావులు దీపావళి ఉత్సవమును జరిపి గ్రేపీథిలోని ౯౦ 82 రు వ గృహమున దాబానై వేయబడిన పందిరై. నొక తారామర్మ పడుటచే నది యంటుకొని కాలి పోవుచుండెను. ధైర్య బ్రీగేనువారు వచ్చి నిష్పను ఆగ్నివేసిరి. బిడకాపీథిలో నొకగృహముపైని వెకి విడువబడిన బుట్ట యొకటి పడినందున దానికి నిష్పంతులొనెను. ఆ గమయమున గారి హెచ్చుగ వీరుటచే నిరుగు పొయిండ్లకు గూడ నిష్పంతులొనెననినదే కాని ధైర్య బ్రీగేనువారు సమయమునకు వచ్చి సాయ మొనర్చిరి.

ఆర్యసోదర మహాసభ:—గా. గోకుల్లాను కమానదానుగారి యాధిపత్యముక్రింద రెండవ దినమున మరల సభ జరిగెను. శాఖోపశాఖల వారలకు వివాహసంబంధములు శాస్త్రసమ్మతమై యున్నవి. ఈ వివాహములను శాసనసమ్మతముల సెలవైన గాని హిందూ-దేశమున నేకజాతి యొగ్గడదుగా ననన్తి శాసనసంబంధము లగు నవరోధములను తొలగింప దొరతనమువారు ప్రార్థితులు. బొంబాయి చెన్నపురిరాష్ట్రములయందు ప్రత్యేకసంఘ ప్రాతినిధ్య మని యొక తలంపు వెలువడినది. ఏ దేశమున గాని శాఖోపశాఖలు దొరతనపు పాలకవర్గ ప్రాతినిధ్యముల కాధారముగ గొనబడలేదు. ఇట్టి ప్రాతినిధ్యమున కనుబంటిండుట ప్రజాక్షేమ భంగకరమై యున్నది. సభవారి ప్రత్యేకసంఘప్రాతినిధ్యమున కసమ్మతి జెందుచు, దొరతనమువారి కొకమహాజరు సంపుకొనెనున్నాడు. ఈ మున్నగు తీర్మానములు సభయం దామోదిత మయ్యెను.

పాతకాలా వ్యాయస్థానము:—క్రిందితరగతుల విద్యార్థులుచేయు ఫిర్యాదులను విచారించుటకు కీర్తిగము హైస్కూలునందు నియోజనముజరిగినది. ఒక ఆరవతరగతి విద్యార్థికి హెచ్చువోట్లు వచ్చివి. మరయొకవిద్యార్థికి కొంచెము తిక్కునగను, ఇంకొక రెవ తరగతి విద్యార్థికి మరికొంతటిక్కునగను వోట్లువచ్చినవి. వారుముగ్గురును వ్యాయవిచారకులుగా నియోజింపబడిరి. వీరిలో మొదటి వారిద్దరును బ్రాహ్మణులే తరులు. మూడవవిద్యార్థి మాత్రము బ్రాహ్మణుడు. నియోజకులలో 100 కి 95 గురు బ్రాహ్మణులు 5 గురు మాత్రమే బ్రాహ్మణేతరులు కలరు. ఇట్లున్నను బ్రాహ్మణులు బ్రాహ్మణేతరవిభాగ మేమియును పాటింపబడలేదు. అర్హతనుబట్టియే నియోజనము జరుపబడినది. పసిబాలికలు పురుషులకంటెమేలని బోల ప్రోటువ్యాధినికడ దీనివలనసర్వకలకు వచ్చుచున్నది. బ్రాహ్మణబ్రాహ్మణేతర భేదమును ప్రత్యేక సంఘ ప్రాతినిధ్యమును కోరువారి కిది యంచి నీలని బోధింపగలుగునని న్యాయుండి యా పత్రికలో ప్రకటింపబడినది.

దార్జిలింగు, కలకత్తా నగరములలో రాజకీయసమస్యల పరిష్కారించుటకు విశోషియనుబడు, భారతీయులను గలసి సమావేశముల గానించిరి. అందు జరిగినతీర్మానములకు తమ అంగీకారమును తెలుపుచు యాక్రింది వారు తమ సంతకముల చేసిరి:—బిజోయిచెందు మహతాపు; మహారాజాధి రాజా ఆప్ బరద్వాసు; ఔనీశచంద్రలే; నాడియా మహారాజా బహదూరు; గిరిజానాథరాయ; డినాజపూరు మహారాజా బహదూరు; మహారాజాసర్ ప్రాదయాతుకుమారచాహూరు; సర్ కె, జి గుప్త; నవాబు సిరాజుల్ ఇస్లాము రాజాకిషారి లాల్ గోస్వామి; ప్రవాసచంద్రమిత్ర సురేంద్రనాథరాయ; భూవేంద్రచంద్రరాయ; సి. బి. గ్రెగ్గను; సి. హెన్రీస్సే; డబ్ల్యు. ఎన్. అల్లెనుపుట్ట; డబ్ల్యు. టి. క్రైస్. ఎ. ఆర్. మల్లే ఆర్. ఎల్. బిగాల్, జేమ్సు. ఇ. రాయ; ఎ. డి. పిట్టాఫ్తర్; ఎమ్ క్రాఫ్తర్; జి. నైకను; డబ్ల్యు. హెచ్. ఫెల్స్సు; డబ్ల్యు. ఆర్. రాయ. ఎ. డబ్ల్యు. సి. చాన్సెసు, డబ్ల్యు. ఏ. ఐరన్సైడ్, ఎ. జి. పగ్గు; ఎన్. ఆర్. దాసు; బి. సి. మిత్ర. ఆర్. డి. మెనాతా; ఎన్. సి. రాయచౌదరి; అమూల్యభనే ఆడి; టి. పి. ఘోస్; పిబుషికరేశ్వరరాయ; ఎన్. మాజాబూఆలీ; ఏ. క్రావాడ్డి; కె. బి. దత్తు; బిజోయి ఛట్టీ; హెచ్. డి. బోసు; సి. సి. ఘోసు; బి. ఎల్. మిత్ర; ఆర్. సి. బాన్స్లీ గార్లు.

వేరుశనగ పరిశ్రమ: ఈ పరిశ్రమను గూర్చి బొంబాయి దొరతనము వారిక ప్రకటనమును వెలువరించి యున్నాడు. పరిశ్రమ చాల లాభకరమని ప్రకటనము విదిత మొనర్చును. యుద్ధమాలమున యవిసెనూనె విస్తారముగ దిగురుతియగుట లేదు అవిసెనూనెకు బదులు వేరు శనగనూనె నుపయోగింపవచ్చుగాన యీనూనె వర్తకరీత్యా విశేషలాభమునెసగును. గింజనుండి నూనె తీయగ మిగిలిన పిప్పి పశువులకే గాక మనుష్యులకు గూడ నుచితమగు నాహార పదార్థ మొనర్పవచ్చును. ఈ పిప్పినుండి తయారైన యాహార పదార్థమును యుద్ధమాలమున జర్మనీయు లెగురుతి చేయుచుండిరి. అపుడా సరకును ప్రజలు పొనుటకు 6 రూ॥లు ధర వంతున గొనుచుండెడివారు గాని హిందూ-దేశముననే, వెనుకటి ఖరీదులో 1.24 వంతు ఖరీదునకు, ఈపిప్పినుండి యాహారపదార్థమును తయారుచేసికొనవచ్చును. ఈపిప్పిని రోగులు, శిశువులు మున్నగువారల కుపకరించెడి యాహారముగ సులభముగ చేసి కొనవచ్చును. వేరుశనగ సమాలముగ నుపయోగించును. అతి సన్నముగ వైపాపుర పురువులు మున్నగువానియందు దూది క్రింద ప్రవయోగమగును. ఈపాపురతోడ కాగితముల జేయుటకుగూడ నవకాళమున్నది. వేరుశనగ తీగయును, ఆకులును పశువుల మేతక్రింద నుపయోగించుకొనవచ్చును.

యుద్ధమునకు జపానువారి సహాయము. టొక్కియో, నవంబరు 17.—జపాను సైనికులను యూరోపుకు బంపుట అసాధ్యము. మిత్రులందలివారి కీ విషయమున నుండుటన్న దిక్కులు స్పష్టముగ తెలియును. తత్కారణమున నైస్యమును దింపవలసినదని యెచ్చుచు జపాను వారిని బలవంత పెట్టియుండలేదు. కాన నొకలక్షవయసునను, పరిశ్రమలయందును ఆర్థికాదులయందును జపానువారు సహాయ మొనర్చి తమ పానుభూతిని వెలువరించియున్నారు. మొత్తమునై జపానువారు నూరుకొట్ల పానుల ద్రవ్యమును మిత్రులందలివారి కొసగియుండిరని యార్థికమంత్రి యొక ప్రసంగమున నుడివెను.

జపానుపక్షాలు; అమెరికాక్షాత్తు. టొక్కియో, నవంబరు 18.—అధికారక్షాత్తు ప్రకటించుచున్నాడు:—జపానువారు 250 వేలటన్నుల బరువుగలయోవల నిచ్చినవానికి బరులుగ 175 వేల టన్నుల బరువు గల ఉత్పాదన వారి కమెరికా యిచ్చుట కాయుధదేశములవారును గావించుకొనిన ఒడంబడిక అమెరికా దేశపు ఓడల నిమిత్తి వర్తులవలనను, టన్ను ఖరీదు ఏర్పాటులవలనను రద్దుపడినది.

జపాను సైనిక సహాయము. లండను, నవంబరు 18:—టొక్కియోనుండి మైమ్సు ప్రత్యేకయిట్లు తలపెట్టుచున్నది:—ఆఫ్రికనుంత్రి ఓనకాలో నపన్యాసము, నొకగురు నిల్చుజెప్పి. జపాను సైన్యము లిపుడు యూరపురికి బోవుట జరగ నేరదు. జపాను సైనిక సహాయమునుగూర్చి ప్యారిసునగలో నేమి నిశ్చయింప బడునోయని దొరతనము వారెచురు మామచున్నాడు. దానికత్యంత ప్రాముఖ్య మొసగ బరగలదు.

తామర తైలము

తెల బ్యా 1-కి 0.8-0 మా తామర తైలము ఒక్క డబ్బాను ఆరు అకాలకుగొనినాలుగైదు పావులు రాచిన యెడల తామర నిర్మూలమగును నయము కాని యెడల మీ ఆరు అకాలు తిరిగి తీసికొని వచ్చును. ప్రతియింట నుండవలసినది. దీనిని రాచిన చర్మము నలు వెళ్లుచు చుంటు యుండదు.

మోహిని తైలము:—శ్రీ పురుషులు వాడుటకు యోగ్యమైనది. మెదడుకు చలువజేయును. వెండ్రుకలు రాలకుండును. వెండ్రుకలు నునుపు చేరును. సువాసన గలిగియుండును. 0-12-0 అమృతాంజనముడిపో, బొంబాయి అండ్ మద్రాసు.

కలకత్తా సంయుగసంఘము

ఆక్షేపణ

అధికారులకు పంపుటకొరకు కలకత్తాలో కొంతమంది ప్రాజ్ఞాన్యభావనానుభూతి లాభించింది అంగీకరించి రిని తెలుపుచున్న విధానమును మాకు చాల నాశ్చర్యమును కలిగించింది. కాంగ్రెసు-లీగు విధానమును మూలముగా తీసుకొని విధానమును వలంబించుటకు వా కేకారణములనుగూడ చూపలేదు. కొంతమంది ప్రాజ్ఞాన్యవక్తల లాభముల నధికముగ గమనించుటకే ఈ నూతనవిధానమును కొన్ని ఏర్పాట్లు ముఖ్యముగా చేయబడినవి. సార్వజనిక సౌఖ్య స్వాతంత్ర్యములను పొందించి కాంగ్రెసు - లీగు విధానము సిద్ధ పరుపబడి యుండగ తేవలము కొద్దిమంది ప్రాజ్ఞాన్య వక్తల లాభమును మాత్రమే దృష్టిపథమున నుంచుకొని ఈవిధాన మేర్పరుపబడినట్లు స్పష్టముగచూస్తూది. కర్మిగా రీతేమను కాంక్షలను యుద్ధమును నపకమించి నది మొదలు విజయమున్న ప్రత్యేకప్రత్యేక స్వాతంత్ర్య ప్రధానభావమే దీనియందు గోచరించుచున్నది. దీనికిని కాంగ్రెసు లీగు విధానమునకును గల భేద మపారముగటచే దానినిగూర్చి ప్రత్యేకముగ నివేదింపబడినది. స్వపరిపాలన ప్రధానమున కిది ఎంతమాత్రమును ప్రయత్న వహించుకొనదు. మరియు నిది అతిస్పృహ కాని కాలములోన స్వపరిపాలనము లభించుటకు ప్రతికూలము కూడ కాగలదు. స్వపరిపాలనమును గూర్చి ఆలోచించి పరిష్కరించుట కధికారముగల ప్రజలమెంటు సభవారు దానినిగూర్చి ఆలోచించుటకు సభ్యులైనవారికిని తొలగించుటకేమీ దీని ప్రయోజనము. మరియు ఆచరణయోగ్యము గానియీ విధానము కొనసాగక పోవుట నిశ్చయము. అట్టిది జరిగినే ప్రాముఖ్యతగల రాజ్యాంగ సంస్కరణములు జరుగుటకు గొప్ప యభ్యంతర మేర్పరుట నిశ్చయము. ఈ విధానమునకు కాంగ్రెసువారి అనుమతిని జరుపబడు ప్రయత్నములు జరుగుచున్న వని వినుటచే మేము మా అభిప్రాయముల నివ్వట్లు చెప్పించితిమి. ఈ ఆలోచనలో బంగారును నందరి ముఖ్య కాంగ్రెసు నాయకులు ఎవరను కిప్పించుకొనలేదు. ఒకరినొకరును సంకీర్ణములు చేయలేదు. కాంగ్రెసు - ముస్లిములీగుల సభ్యులందరను కాంగ్రెసు - లీగు విధానము ననుసరించుటకు బాధ్యులుగా నున్నారు. భూమియులను వెడత్రోవకు ప్రోత్సహింపక విధానము మచ్చునుగా ప్రయోగింపబడినది పలువురు తలంచుచున్నారు. (సంకీర్ణములు చేసినవారి పేర్లు) డాక్టరు నర్ ఎస్. సుబ్రహ్మణ్యశాస్త్రి; దివాను బి. పి. మాధవరావు; అనిబెంటువు; ఎస్. కస్తూరి రంగయ్యంగారు; దివానుబాదరు, ఎల్. బి. గోవిందరావువయ్య; సి. పి. రామస్వామయ్య; గౌ. బి. ఎస్. శ్రీనివాసశాస్త్రి; గౌ. బి. కే. నమానాకా; గౌ. రావుబాదరు మోచర్ల రామచంద్రరావు; గౌ. బి. ఎస్. కృష్ణారావు; గౌ. పి. శివరావు, ఏ. రంగస్వామయ్యంగారు; బి. ఏ. నరేంద్ర; బి. పి. వాడియాగార్లు. గౌ. రావుబాదరు బహ్యు సరిసింహాచార్య, సి. ఎస్. గోవిందరాజ మొదలవారు, బి. బి. గోపాలస్వామి మొదలవారు, బి. ఎస్. అయ్యా అయ్య; పురాణం నాగభూషణం చంతులు, బి. బి. గోపాలస్వామిఅయ్య; ఎల్. ఎస్. వీరరావువయ్య; బి. కే. లీలాంగు; ఎం. ఎస్. కామతు; బి. ఆర్. కరణ్దేవు; ఎస్. ఎ. కే. అయ్య; ఎస్. సుందరరాజయ్యంగారు; బి. బి. వ్యక్తాద్ధ రాష్ట్రీయ కాంగ్రెసు సభాసభ్యులందరు.

ప్రభుగారి ఆధిపత్యములు.

విశాఖమును, ఇండియాను కలిసి వంకరేశ్వర నంగి కలిపబడిన చిత్తు ప్రకటనను శివవారమున తెలుపుచున్నది. ఆ విషయము గూర్చియే పర్యుగా రీ క్రింది సమాచారమును ప్రకటింపుచున్నాడు:— రాజప్రతినిధి గారికిని, కార్యదర్శిగారి కిని సంబంధించి నరేంద్ర విజ్ఞప్తి అమృతదినోదనే బంగళా వారమున ప్రకటింపబడును. ఈ విజ్ఞప్తము వార్తా పత్రిక లన్నిటిలో చ్చి: టిం ప ప మ న ని తో చు చు న్నది. సంప్రదించు అభ్యుదయకరకర్తృములుగ నొసంగబడును. ఆది కలకత్తాలో పంచెట్టబడిన మెంటునే వీలగు పి.సి. స్నేహము కంపెనీలో చొరగలవు. మేమింకను అనేకుల సంకేతముల ద్వారా న వలయునని తలచితిమి. కాని, సభాపితృత్వమునకై నచ్చొత్తింపబడుటచే నట్లు జరిగిందికాదు. ఈ విజ్ఞప్తములు కలయువారు వీలగు, లే

ఆరోగ్యోపన్యాసము.

నిన్న సాయంకాలము వెంట్రండు ప్రభువుగారి ఆధ్వర్యమున విశ్వాగియా పురమందిరమున కార్పొరేషను స్పెషల్ ఇంజనీరు జి. డబ్ల్యు. మెడ్జి. ఎం. ఏ; ఎం. బి. సి. ఇ; ఎం. బి. ఎం. ఇ. గారు మురికి కాల్యలను గూర్చి ఇటుల మహస్య సింఛిరి. కొన్ని సగరములలో వాన నీటికిని మురికి నీటికిని ఒక్కరకము తూములే ఏర్పరుపబడినవి. చెన్నపురి లోను బొంబాయిలోను వేరు వేరుగా నున్నవి. చెన్నపురిలో అన్ని వీధులలోను మురికినీటి కాల్యలు కలవు. మహస్యజ్వరము లను తొలగించుటకు బురద నీలలను పరిశుభ్రము చేయుటకు ఏర్పరుపబడిన తూములే వర్షపు నీటితూములు. పరకువాకమున చోమలపుట్టలకు స్థానములగు బురద నీలలను తొలగించుట కీ తూములుకట్టబడినవి. నీరుపయోగించబడు ప్రతిస్థలమునను కాలువ యుండితిరవలెను. మాత్రలేని కాలవ లండుటవలన అనర్థకము మొందు. ఈ కారణముననే చెన్నపురిలో పారిశుభ్యము అనర్థకముగా నున్నది.

దేశీయులు తమయందొద్దు చాలపరిశుభ్రముగ నుంచుకొందురు గాని వీధులను మాత్ర మట్లుంచుట లేదు. అట్లుంచుటకుంటవలన వీధులో నుచ్చిష్ట పదార్థములు కుట్టిదుర్వాసన కలుగుచుండును. అని మెడ్జిగారు నడిచి చెన్నపురిలోని మురికి కాల్యలను లాంతరుబొమ్మలవలన చూపిరి.

వెంట్రండు ప్రభువుగారు.

గతసంవత్సరము కొలాయి నీటిని గూర్చి మెడ్జిగారు పర్యసింఛిరి. పరిశుభ్రమగు నీటిని నిలువచేసి సగరమున కంతటికిని పంపుటయందుగల కష్టములను వివరించిరి. పరిశుభ్రమగు నీటిని పారుట కందజేయుట, దానిని కాపాడుట, ఉపయోగింపబడిన నీరు పోవుటకు దారిచేయుటయనుగూడ చాల ముఖ్యములని మేజరు జస్టిసుగారు నడిచిరి. నిత్యమును మన ఆవరణములందును తోటలందును జరుగు నవి మన కిందులకు నిర్వహములు. జాతాభిసాల నీరు నిలచి దోములు పుట్టుకుండ చేయుటకు మన వారు చాల శ్రమ పడవలసియున్నది. కానంత పెద్దసగరమున నీటి పారుదల హెచ్చుగా నుండినపుడు వాడబడిన నీటిని ఉచ్చిష్ట పదార్థములను సగరమునుండి తొలగించుట చాలకష్టముగల పనియైయున్నది. కాని అది ఎట్లు జరుగుచున్నదని అడుగువారు లేరు. ఇటీవల మొకనాడు 21 గంటలలో 8 దుక్కుల వాన (అనగా యకరమునకు 800 టన్నుల నీరు) కురిసింది. కాని వానవెలిన కొన్నిగంటలకు వర్షము కురిసిన అనవాస్తవ కడుస్వల్పముగా కనబడినది. పల్లపువీధులకు గూర్చి చాల శ్రమపడవలసియున్నది. మొకటి ఇంజనీరును ప్లాను తయారు చేయుమనగా 6 నెలలు ఆలోచించి చెన్నపట్టణము గముద్రము మట్టమునకు 10 అడుగులు ఎత్తుగనైనను పట్టణము మట్టమునకు సముద్రము 10 అడుగులు పల్లముగ నైనను చేయబడవలెనని నూచించెను. ప్రాజ్ఞాన్యసగరములందు నిరంతరమును మురికి తీసివేయుటకుచుండుటయే ప్రాజ్ఞాన్యవాసులకు గోచరించు ముఖ్యవిషయము. ఇట్టి ఆచరణమును చెన్నపురికిగూడ నేడు గాతున్న కొంతకాలమునకైన లభింపగలదని మన మాసింపవలసియున్నది అందులకెట్టి ఉపన్యాసములే మాగదర్శకములు కాగలవు. మనము వర్షపు వందనములను తెలుపవలసియున్నది. అని గవర్నరుగారు నడిచిరి. ఆధ్వర్యమునకు వందనము లర్పింపబడెను.

హిగన్యాసము కంపెనీ, లేక బాప్టిస్టు మిషను ప్రెస్సు ప్రింటింగు 41 లోయరు సర్క్యులరులో కలకత్తా అని వ్రాయవచ్చును.

“బొంబాయి కార్పొరేషన్” పత్రికా విమర్శనము.

కలకత్తాలో ఇండియాను, యూరపియను ప్రతినిధులచే నంగీకృతమైన సంస్కరణవిధానమును ఇండియను “బొంబాయి కార్పొరేషన్” పత్రిక యిట్లు వ్రాయుచున్నది:— “ఇదివరకెన్నడును యెరుగని యిట్టి ఆశ్చర్యకరమగు విధానము సంస్కరణము కానేరదు. ఈ విధానము భారతదేశ ప్రజలకు అనువర్తకయ్యుట్లు పరిగణింపుచున్నది. ఇది భారతీయులకు దూషణము:—ఇట్టి ప్రతికూలమును, కార్యాచరణ దుర్గుటమును అగు యిట్టివిధానమునకు సానుభూతిహీనంగా, దేశతేమము నెరుంగుండ వర్తించుబుద్ధిగల భారతీయులు గలరని తలచుటకు కూడ వీలులేదన్నది.”

సంఘప్రాతినిధ్యము.

ఎడవల్లి కనకదుర్గయ్యగారు

ప్రస్తుతము రాజకీయ విషయములలో బ్రాహ్మణేతరత్వోద్యమము దానితోపాటు సంఘ ప్రాతినిధ్య సమస్య ప్రాముఖ్యము వహించినది. బ్రాహ్మణ బ్రాహ్మణేతర రాజకీయవేత్తలందరు ఈ సమస్యను విచిత్రముగా సమర్థించుటకు వీలులేదని, సంఘ ప్రాతినిధ్యము సమంజసముగాదని నిష్పాపముగా బహిరంగముగా చెప్పియే యున్నారు. అయినను, కాలపరిస్థితులను బట్టి, స్వరాజ్యోద్యమవిరోధుల విపరీతపు కృత్యములు సాగకుండజేయుట ముఖ్యోద్దేశముగా నెంచి, సంఘప్రాతినిధ్యమును ఆంధ్రీయహాజనసభవారు ఏకగ్రీవముగా అంగీకరించి యున్నారు.

గోపాలస్వామి మొదలియారు గారు ఆంధ్రప్రదేశ్ లో బ్రాహ్మణేతరులకు 125 లో 80 మంది సభ్యులను ఇవ్వవలెనని సంఘమునకు ఇద్దరుండవలెనని వ్రాసియున్నారు. 15 సంఘము లేవో, ఏయే జాతులవారిని సంఘములుగా నెంచవలెనో కిందిలో వారు వ్రాయు సాహసంపలేను. వారు సుమారుగా తెక్కవేసి వ్రాసినట్లు కనిపించుచున్నదే కాని, విచిత్రముగా చర్చించి సంఘవిభజన చేసినట్లు కానరాదు.

విక్కవోలు బ్రాహ్మణేతరసభలో కూర్చునేవారికి వేకట రెడ్డి నాయుడు గారు సంఘ ప్రాతినిధ్యపు తీర్మానముపపాదించి బ్రాహ్మణేతరులకు 26 గురు సభ్యులు లుండవలెనని, తత్సభతో తమకు సంబంధము లేదని తెలియజేసియుండిన వైఖ్యలను కలుపుకొనియా లేక వారిని విడదీసియా 26 గురుండవలెనని? వారు చెప్పలేదు. ఏయే జాతులకు ఎంతమంది సభ్యులు లుండవలెననియు తెలియుండలేదు.

ఆంధ్రప్రదేశ్ కా సంపాదకులు వైతీర్యమును విమర్శించుచు, ప్రాముఖ్యము వహించిన సంఘములకు మాత్రము ప్రాతినిధ్య మవసరమని వ్రాసియున్నారు.

బ్రాహ్మణులు బ్రాహ్మణేతరులకంటె తరతరములుగా ఎక్కువ విద్య వడసి బ్రాహ్మణేతరులకు విద్య నేర్వక బ్రాహ్మణేతరులను విద్యావిహీనులను చేసి వారు మాధ్యమములో మునిగియుండగా, తాము రాజకీయ సాంఘిక మత ప్రాముఖ్యమునువహించి తదితరులను తృణీకరించి నానగదా నేకు బ్రాహ్మలను బ్రాహ్మణేతరులు నిందించుట? బ్రాహ్మణేతర సంఘములలో విద్య నేర్చి ప్రాముఖ్యము వహించి పలుకుబడి గల సంఘములు విద్యావిహీనులయియున్న బ్రాహ్మణేతరుల పొలికిక బ్రాహ్మణులే! కావున, సంఘములో బ్రాహ్మణేతర లయి యుండి వారి సంఘములపట్ల బ్రాహ్మణులవలెనే ప్రవర్తించు బ్రాహ్మణేతర బ్రాహ్మణులు కలరను సంగతి రాజకీయ వేత్తలు మరవరాదు. ప్రాముఖ్యము వహించిన బ్రాహ్మణేతర సంఘములన బ్రాహ్మణులతో సమానుగా విద్య నేర్వనారని నా భావము. వారికి విద్యావిహీను లయిన బ్రాహ్మణేతరులపట్ల బ్రాహ్మణులకంటె నెక్కువ యాదార్యము లేదని నా దృఢాభిప్రాయము. ప్రతివారును స్వలాభమును కోరువారే. మాధు టన్ను గాని విద్య నేర్విన బ్రాహ్మణులకు గాని బ్రాహ్మణేతరులకు గాని లాభము అలవడదు! విద్యావిహీనతననే గదా బ్రాహ్మణేతరసంఘములలో ఎడతెగని వ్యాజ్యములు కడులు పెరిగి అనేకకుటుంబములు నాశనము లవుచున్నవి? బ్రాహ్మణేతర విద్యావిహీనుల మాధ్యమ వలన చదువుకొన్న బ్రాహ్మణులకు మాత్రమే గాక బ్రాహ్మణేతరులకు కూడ లాభమే!

ప్రాముఖ్యము వహించిన సంఘములకు ప్రాతినిధ్య మిచ్చిన, వారు కొన్ని సంవత్సరములలోనే బ్రాహ్మణసద్భుతులై మిగిలినవారిని హింసించుటకు సాహసించురు. అందువల్ల స్వపరిపాలన బ్రాహ్మణులకు ప్రాముఖ్యము వహించిన బ్రాహ్మణేతరులకు గాని తదితరులకు గాని దని స్పష్టమగును.

యవైతెడ్డ ప్లేట్సు ఆఫ్ ఆమె కావారు తమస్వతంత్ర్యమును బడసినప్పుడు ప్రాతినిధ్యము లేనిదే పన్ను లనుగొనుడ దను మూలనూత్రమువై పోరాడి. కావున, ఇప్పుడును సంఘప్రాతినిధ్య ముండిన, ప్రాముఖ్యము వహించినవహించకున్నను, అందరికిని అన్ని సంఘములకును ప్రాతినిధ్య ముండియే తీరవలెను. లేదా సంఘప్రాతినిధ్యము మానుకొనవలెను.

సంఘప్రాతినిధ్యసమస్య చాలకష్టతర మయినది. ఇప్పుడు ఏదో యొక రీతిగా పొడిపెట్టి మసిపూసి మారేడు కాయ చేసినయెడల, ముందు స్వరాజ్యోద్యమ సమస్యయ విభూతములు కలుగవచ్చును. కాబట్టి, ఈ సమస్యను సర్వజనసమ్మతముగా పరిష్కరింపవలె నని కోరుచు, ఇంతటితో విరమించుచున్నాను.

THE GREAT WAR

TELEGRAMS.

[Reuter's Agency]

Italy

Civil Evacuation of Venice.
Removal of Treasures Described.

LONDON, November 19.

Reuter's correspondent at the Italian headquarters furnishes picturesque particulars of the evacuation of Venice by civilians and of the removal of priceless belongings. He says the Knights of Malta brought hospital trains to transport the old and infirm to southern havens. The menaced city is being reverently stripped of its wealth of classic bronzes, marble mosaics, and iron-work which has long been the admiration of the civilized world. These treasures are being tenderly removed to the Michael Angelo Museum in the Baths of Diocletian at Rome. They include the famous gilded bronze horses which surmounted the principal portal of Saint Mark. Each is five feet high and weighs over four tons. Also the famous equestrian statue of Bartolomeo Colleoni, which Ruskin described as the most glorious work of sculpture extant.

Italian Attack Fails.

LONDON, November 19.

A wireless German official communique says:—Strong Italian forces made a fruitless attempt to recapture heights northeast of Asiago.

German Advance in Italy.
Its Object.

LONDON, November 19.

LONDON, November 18th.—The "Frankfurter Zeitung" says: "The object of the advance into Italy was to attract an important part of the Entente's strength and to upset the Allies' plans, including those of America for 1918." ("O. and M. Gazette" Special Cable)

Italian Morale Restored.
Counter-Attacks Begin.

LONDON, November 19.

PARIS.—A semi-official statement says: The most noteworthy event of the day was the more resolute Italian resistance which even entered the phase of counter-attack assisted by reinforcements which are now taking part in a determined resistance to the Austrians' and Germans' concentric movement in the mountains. Enemy is making his principal effort between the Brenta and the Piave because if he breaks the Italian centre, he can take right wing in reverse but notwithstanding the importance of the line covering Treviso and Venice the whole interest of the battle is centred in the mountain mass Settecommuni dominating the Bassano plain.

LONDON, November 19.

The Italian official communique says:—Enemy delivered a violent concentrated fire on our positions on the Asiago Plateau but did not attack. We re-occupied advanced trench elements taking 200 prisoners. Strong enemy forces are attacking Monte Montefenera and Monte Tomba line south of Quero. We have prevented any further attempts to cross the Piave.

Russia

KERENSKY'S FAILURE.
Due to Indecision.
Maximalists Supreme.

LONDON, November 19.

Reuter's Petrograd correspondent, writing on the 14th instant, said:—Mr. Kerensky's failure is due to his indecision and timidity chiefly on words. He was constitutionally unable to face facts, preferring to pander to the mob whose battery he only realized at the eleventh hour when he apparently hoped to restore order out of chaos with a handful of Cossacks and Dragoons and a few guns. The maximalists had gained complete control of Petrograd by Monday. The military academies held out to the last. The Cadets resisted pluckily, but they were mercilessly slain and their bodies thrown into canal. Indications point to the formation of a composite Socialist cabinet with a peace platform. Maximalists claim predominance in it. Other Socialist parties are most anxious to avoid domestic bloodshed, but the Maximalist extremists openly advocate an internal fight to the finish. Sir George Buchanan and other Allied representatives are remaining in Petrograd. The British colony has been in no danger.

Split in the Maximalist Camp.

LONDON, November 19.

Reuter's Petrograd correspondent wiring to-day reports that a Maximalist split has occurred. Four members of the Maximalist administration styled Commissioners of Interior Commerce, agriculture and supplies respectively have resigned on the ground that the formation of a Coalition Socialist Government is essential. Several other commissioners side with them. Five members of the Maximalist Central Committee of Petrograd Council of Workmen's and soldiers' delegates have also resigned for the same reason.

Great Britain

Death of General Maude.
Commander-in-Chief of Mesopotamian Forces.

LONDON, November 19.

The War Office announces that General Maude died in Mesopotamia yesterday evening after a brief illness.

Five Submarines Destroyed.

LONDON, November 19.

Mr. Lloyd George to-day announced that we destroyed five submarines on Saturday.

LONDON, November 19.

The Union Castle company has received a cable from its South African representatives stating that all towns on the Central Railway in German East Africa from Dar-es-Salaam to Tabora inclusive will be open to trade from January 1st. Firms desirous of opening should apply to the senior political officer Dar-es-Salaam making their own arrangements regarding landing and shipping cargo.

LONDON, November 19.

In the House of Commons Lord Robert Cecil stated that in view of a letter from a British Officer published in the "Times" stating that he had found in a pillbox a label showing that it was made with British cement the export of cement would be prohibited pending inquiries. He pointed out that military inquiries hitherto had not confirmed the use of British cement in German fortifications. If there was any reasonable doubt on the point export would be definitely stopped.

Miners' Patriotism.

M. P.'s Letter to the King.

LONDON, November 19.

Mr. Clem Edwards M. P. has written to the King pointing out that three fifths of South Wales Miners who voted in favour of coming out are youths liable to service so that in secret ballot they voted in favour of calling themselves up. This Mr. Edwards adds is a most beautiful demonstration of patriotism that has yet come from any industrial population.

Transfer of Oil Shares Ordered.

LONDON, November 19.

The "Gazette" orders the transfer to the Treasury of the Royal Dutch Petroleum Company's shares at the rate of fifty-one pounds sterling per hundred florins.

LONDON, November 19.

The death is announced of Sir Charles Holroyd.

America

American National Army.
Training Proceeding Rapidly.

LONDON, November 19.

WASHINGTON.—Mr. Baker in his weekly communique says heavy artillery preparation in two sectors on British and French fronts preages further offensive. The Training of American National Army is progressing rapidly. Its moral is excellent.

Unity of Allied Control.
President Wilson's Message.

LONDON, November 19.

Reuter learns that President Wilson has cabled to Colonel House, Chief of the American Mission in Europe, that the United States consider that unity of plan and control between all the Allies and the United States is essential in order to secure permanent peace and to use to the best advantage the great resources of the United States. President Wilson has requested Colonel House to confer with the Allies with a view to achieving the closest co-operation.

Japan

Japan's Military Aid.
Premier's Speech.

LONDON, November 19.

A telegram to the "Times" from Tokio says that the Minister of Finance speaking at Osaka said a Japanese expedition to Europe was impossible. It is understood that Government attaches the greatest importance to the Paris Conference in view of the probability of the question of Japanese military aid arising.

LONDON, November 19.

A telegram from Tokio says Japan will be represented at the Paris Conference by Ambassadors and the Naval and Military attaches in London and Paris.

General

LONDON, November 19.

A telegram to the "Times" from Peking says Changchun will be exiled.

LONDON, November 19.

The East Africa official communique says:—Enemy's rearguards have been expelled from defensive positions east and southeast of Chiwata. A Number of Indian and African prisoners of war were released.

Western Front

Two German Destroyers Lost.

LONDON, November 19.

AMSTERDAM.—Travellers from Germany state that one and possibly two German Destroyers were lost in the night in the Heligoland Bight. Most of the crew were lost.

British Trenches Raided.

LONDON, November 19.

F. M. Sir Douglas Haig's communique to night says:—Strong raiding parties this morning entered at certain points our trenches in the neighbourhood of Guillemont Farm, south east of Ephey. We counter-attacked across the open and ejected the enemy after sharp fighting. Our trenches south east of Havrincourt were raided early this morning.

Efficiency of British Barrage.
The Dram on German Reserves.

LONDON, November 19.

LONDON, November 18th.—Correspondents at the front state that the German Infantry on Tuesday did not succeed in reaching our lines owing to the efficiency of our barrage. It had been stated previously that some reached our trenches. One correspondent adds that Germany is calling up fresh cases further and further in advance of the proper date. The 1919 class has already yielded prisoners. Continuation at the present rate means that boys of 15 will be fighting by Christmas 1918. The Germans' increasing difficulty in filling up their divisions is the cardinal fact of the war. ("O. and M. Gazette.")

LONDON, November 19.

The British communique says:—Enemy artillery was active during the night. Scottish and Warwickshire troops carried out successful raids in the neighbourhood of Monchy-Le-Preux and Greenland Hill northward of Rœux.

Artillery Activity Continues

LONDON, November 19.

Last night's a French communique reported intermittent reciprocal artillery firing in the Vaudesson region and towards Schoenholz, and lively and continuous artillery activity north of Hill 344 on the right bank of the Meuse.

LONDON, November 19.

This afternoon's French communique reports that artillery duel continued during night time on the right of the Meuse notably at Chaume Wood.

LONDON, November 19.

Last night's French communique said on the right of the Meuse in the region of Chaume Wood. We advanced appreciably and inflicted losses on enemy. Artillery duel continues to be lively in this region.

Palestine Front

News From Arabia.

Arabs Wreck Hedjaz Railway.

ALLAHABAD, November 19.

The "Pioneer" Cairo correspondent writes on the 21st October:—The news from Arabia shows that the King of Hedjaz is not remaining idle. The Arab forces have lately attacked the Hedjaz Railway at diverse points and have wrought considerable destruction which would materially affect communication between Medina and Mecca.

Jaffa Occupied.

Capture of Jerusalem Foreshadowed.

LONDON, November 19.

An official communique from Palestine says:—Australian and New Zealand mounted troops on Saturday occupied Jaffa without opposition. The enemy appears to be continuing his retirement northward. Sir Arthur Yapp, speaking at Glasgow, announced that he had just received a cable requesting him to be ready with a Y. M. C. A. hut for Jerusalem.

INDIAN TELEGRAMS.

(FROM OUR OWN CORRESPONDENTS.)

(BY WIRE.)

Delhi

Mr. Montagu's Mission.

Five Addresses from Moslem Bodies.

DELHI, November 19.

The Viceroy and the Secretary of State received no less than five addresses all from Muslim bodies. The address of the Provincial Moslem League, United Provinces, read by Mr. Alay Nubu endorsed the demand formulated by the Congress and the League and also appended as an annexure certain conditions of compromise arrived at Lucknow last cold weather and asked that the assurance guaranteeing sanctity and integrity of Holy Places should be maintained.

The address of Majlisul-ul-Islam, Lucknow, urged complete religious freedom and non-interference by the Government, settlement of cases of religious rights such as marriage, divorce and succession by Moslem judicial officers in accordance with Islamic law and emphasized the sanctity of the Holy places of Islam which should be kept free and safe from dangers and ravages of the war.

The Arj man Isamia, Sabaranpur, wanted extension of Council's both Legislative and Executive more appointments for Indians, relaxation of Arms Act, volunteering and simultaneous examinations of Civil Service. The Maulvis of Deob nd suggested among other matters the creation of a department under Shaikhul-Islam appointed by election from Ulemaa.

విరోధామహాసంగ్రహము

(రైటరు వీ.జి.సి.)

అంగండు

జ్యూరిచ్చి, నవంబరు 18.—కాంతి వాడుల మూక యొక్క కటి అంతర్జాతీయగీతము నొక దాని బాడుకొనుచు వచ్చి రెండు వందలసామగ్రిక గ్రామముల వెదిరించిరి. వాటిని మూసివేయవలసి వచ్చెను. వారిని నేమిచేయుటకును పోలీసువారు శక్తి వంతులు గావండిరి.

విద్రాండువ్యవస్థ

పార్లమెంటుసభయందు చర్చ

లండను, నవంబరు 16.—పార్లమెంటు ప్రభువుల సభయందు విద్రాండువ్యవస్థ నిన్నటిదినమున చర్చితమయ్యెను. విద్రాండుదేశము మన యధికారమునకు మించియుండలేదు. కొన్ని పురములయందు మాత్రము ముష్కరులు గలభావ మొనర్చుట తప్ప నిచట ప్రమాద మెద్దియును లేదు. ఆంగ్లరాజ్యమున నిటీవల సాగులోనికి వచ్చిన లక్షల యకరములలోనూ, నూటికి డెబ్బదివంతులలో విద్రాండులోని భూమియై యున్నది. వ్యవస్థను చక్కబరచు విద్రాండు కన్వేషనుసభవారు ప్రముఖులలో సభవారిచర్య యంతవరకు సంత్రిప్తికరముగ పోవక సింపియున్నది. సభ్యు మొనగూడుటకు సభవారిసర్వ సిఫారసులను పిను ఫేసు పాక్షికు లామోదించు రుతుకు సందియము లేదని వ్యవహారము కొందరు విశ్వసించి యుండిరిని విచారన ప్రభువు నడిపెను.

సిను ఫేసు పాక్షికుల పలుకుబడి యంతరించుచున్నదని కర్ణాటకప్రభువు పలికెను. కఠినమార్గము బట్టకూడదని ఎనుబది వంతు లంగీకరించియున్నారు.

ప్రతిక ఆవు.

లండను నవంబరు 16.—ఆంగ్లదేశమున 852000 చేలులను ప్రతికలదని నూలు పరిపాలక సంఘమువారు ప్రకటించిరి. ఈ నూలు పన్నెండు వారములకు సరిపోవును. వీనిలో 574000 అమెరికానుండియు, 94138 తూర్పు ఇండియానుండి నుండియు, ఈ జిప్సెరావియాలనుండి 187109 బేల్గును వచ్చియున్నవి. అమెరికానుండి వచ్చినవి చాల తక్కువగా నున్నవి. నవంబరునవంబరు ప్రతి పదిదినములకు మాత్రమే సరిపడును. గాన వ్యవస్థచాల చిక్కుకొనున్నది.

తేయాకు పన్నయి.

లండను, నవంబరు 17.—ఇటీవల తేయాకు కఠిన్యక నుండిది. కాని సింహళము, హిందూదేశముల నుండివచ్చిన తేయాకు ప్రజల యాకళ్యేకతలకు సరిపడియున్నది. గత ఆక్టోబరు మాసాంతమునమాడుకొట్టుముప్పదియైదు లక్షల పౌనుల తేయాకు మాత్రమే నిలువ యుండెను. గాని గతసంవత్సరపు ఆక్టోబరు నెలయందు దన్నునోపన్నెండు కొట్లపౌనుల తేయాకు నిలువయై యుండెను. గతక తేయాకును దుర్వ్యయమొనర్చు గూడదని కఠినముగ కానింప బడెను.

ప్రధానిగాను; విమర్శనలు.

లండను, నవంబరు 18.—ఆదివారపు ప్రతికల పార్లమెంటు విశేషము డిల్లీ వ్రాయుచున్నాడు. లాయరుబార్డి గారు అత్యున్నత సాంగ్రామిక భావనాస్థితి నున్నారు. పూర్వ పక్షవారులగుచు, ప్రతిపక్ష సంస్కరణవాదులగుచు గల తమ విమర్శకుల ఖండించు సమయము వచ్చునాయని ఎదురుచూచుచున్నారు. అతని ప్యాసిను ఉపన్యాసము వైవికాధిపతులకు వ్యతిరేకముగ ఉద్దేశింపబడినదను దురభిప్రాయమును అతడు తొలగించునని కలంపబడుచున్నది.

హేలిగోలాండు నావికాయుద్ధము.

లండను, నవంబరు 18.—హేలిగోలాండు నావికాయుద్ధమును గూర్చి ఇంతవరకు మరి యేవివరములును గాతము. బ్రిటిషు ఓడలు మరలినవ్యవహారము వివరములు తెలియనట్లు గన్నించుకున్నది. నిన్నటి యధికార ప్రకటనమును బట్టిచూడ జర్మనులు యధాప్రకారముగ తమ పూర్వపు “కోటి-పరువు తెత్తు” పద్ధతి వివరించుచున్నట్లు తోచుచున్నది. శినివారులు వాటి యుద్ధమును భయంకరముగ ఫిరంగి ధ్వను లచటికి వివరించుటలు డచ్చివారి ఆమోలంకు ద్వీపము నుండి కింతినచ్చెను.

కోపను హేగనునుండి యిట్లు తిరిగివచ్చుచున్నది:—ఉదయము 8-30 గంటలకును 10 గంటలకును మధ్య మేనోసి కనేక మైల్లదూరమున ఉత్తరసముద్రమునందు భయంకరములగు ఫిరంగిధ్వనులు వివరవచ్చెను. మధ్యమధ్య పెద్దపెద్ద బాంబులు మొదలగునవి ప్రేలునట్టి చప్పుడులు వివరవచ్చెను అనేక యుద్ధకౌట ఫిరంగులు గాలిచుంటు గనిపెట్టబడెను.

నావికాధికారుల వర్ణనము.

లండను, నవంబరు 18.—నావికాధికారు లిట్లు ప్రకటించుచున్నారు. శత్రువుల క్రూరుజరులు హేలిగోలాండు నకు ముప్పదిమైళ్ళ దూరములోని కే గు వ ర కు ను వెంబడింప బడినవనియు, అచటవానికి శత్రులనావికా దళమును గనిపజేశములును సహాయముండుటచే మనవారు వెనుకకు మరలిననియు మాత్రమే తెలసినది. అంతకంటె నెక్కుడు వివరములింకను తెలియలేదు. శత్రువులచ్చి యుద్ధనాకలలో నొకదాని కగ్నిముట్టుకొని యదిమండుచుండగా మనవారు చూచిరట. మరియొకదానికి చాలనష్టము గలిగెను. శత్రువుల గనికాక యొకటియించి చేయబడెను. మా కేమియు నష్టములు గలుగలేదు. ఓడలకుమాత్రము కొంచెము నష్టము గలిగెను. మనవైనికనష్టము చాలనల్పము.

ప్రభువు

క్రైమోకోగారి నూతనాధికారము

పార్లమెంటు, నవంబరు 18.—క్రొత్త మంత్రనగ్నమువారికి పార్లమెంటుసభలో ననేకులు సహాయ మొనరింతు రని సాధారణముగ నమ్మబడుచున్నది. వైనిక రాజనవాస్యపరిశీలన మాత్ర ముంచి రాజకీయ తేజాపరిశీలనమును క్రైమోకోగారు తొలగింతు రని తెలియుచున్నది. జాతీయసంరక్షణకు భంగ కరము లగు యేమే వార్తల ప్రకటింపగూడదని ప్రతికలకు ప్రతిదినమును తెలియజేయబడుచుండును.

ఉత్తరపు నతికమించువారలు వైనిక శాసనాధికారముల ప్రకారము శిక్షింపబడుదురు.

విజయవంతముగు బ్రిటిషు వాడి.

లండను, నవంబరు 18.—సర్ డెన్లగు హేగు గారు నేటి మధ్యాహ్న మిట్లు ప్రకటించిరి. లాంకామైగుదళములును, హైలండ్సులునుగలసి మాంకీల్ప్రూ సమీపమున విజయవంతముగ వాడి నొనరించిరి. వారు కొలదిమందివైరులును బట్టుకొనిరి. మరియు యుద్ధరంగమున నవ్యోవ్యభిరంగి యుద్ధము చాల తీవ్రముగ నుండెను. వాశ్చెందెనులీ, లాంజియార్లు, పోలిగావన దక్షిణాపక్షములం దుండు స్థలములందు శత్రువులు విశేషముగ ఫిరంగుల గాల్చిరి.

బ్రిటిషు కందకములమీద వాడి సలుపుట.

లండను, నవంబరు 18.—నేటి యుద్ధమును గిల్లిమాంటు షారము సమీపమునను, ఎవీపీకి ఆగ్నేయమునను మాకందక పంక్తులలో కొన్ని స్థలములందు శత్రువులు లోని కేతెంచిరి. మేము వారితో ప్రతియుద్ధముల నొనరించి తీవ్రముగ కొంతవరకు వారి చిట్టచరకు వారి నచటినుండి తినివైచితిమి. హేలిగోలాండు కీశాన్యముననుండు మా కందకములమీద శత్రువులు నేటి ప్రాతఃకాలముననే వాడి సెలవించిరి.

ఫిరంగియుద్ధము జరుగుచు నేయున్నది.

లండను, నవంబరు 19.—హడీసన్న ప్రాంతమునందును, స్కోయెకోహోల్లందమును ఆన్వోవ్య ఫిరంగియుద్ధము వధ్యుధ్యు హాపి నేయబడుచు తీవ్రముగ జరుగుచున్నది. మ్యూజాని టుడియెడ్డున 844 వ ఖభమున కుత్తరమున ఫిరంగియుద్ధ చుట్టనే యుద్ధతెరపి తేకుండ జరుగుచున్నది.

బ్రిటిషు ఫిరంగిదళముల సాయుధ్యము

లండను, నవంబరు 17.—యుద్ధరంగమున నున్న విశేష టుడిట్లు వ్రాయుచున్నాడు: మా ఫిరంగిదళముల సాయుధ్యము సాధారణముగ నుండుటచేతనే మంగళవారమువారు జర్మను పరాతిదళము మాపంక్తుల కేం నేరక పోయెను. కొంతమంది మాకందకముల కేంద్రని ఇదివరకు తెలుపబడెను. నియమితకాలము రాక పూర్వమే జర్మనులు నిరంతరము క్రొత్త వైన్యముల

నువయోగించుచున్నారని యింకొక విశేషము వ్రాయుచున్నాడు. 1919 వ సంవత్సరపు వైనికులలో నప్పుడే కొంత మంది బందీకృతులైరి. ప్రస్తుతమునలేనె యుద్ధము జరుగుచుండిన 1918 వ సంవత్సరపు క్రైస్తవము పండుగసరికి 15 ఏడ్ల వయసుగల కుట్టువాండు యుద్ధము సెలవరించుచుండును. జర్మనులు నిరంతరము తమ దళముల పూర్తిచేసికొన లేకుండుట ఎంతయు యధార్థము.

లండను, నవంబరు 19.—బ్రిటిషు వారి డిల్లీ ప్రకటించుచున్నారు. శత్రుఫిరంగిదళము రాత్రంతయు తీవ్రముగ యుద్ధముజేసినవి. మాన్టీల్ప్రూ సమీపమునను, ర్యూకుత్తరమున గ్రీన్లండు కొండమీదను స్కాట్లండు వాల్విక్కుమైగు దళములు విజయవంతములగు దాడుల నొనరించినవి.

పరాసువారి ప్రకటనము.

లండను నవంబరు 18.—మ్యూజాని టుడిభాగమున సాము ఆగణ్యమున రాత్రియంతయు ఫిరంగిదళ ద్వంద్వయుద్ధము జరిగెనని ప్రకటించబడెను.

సమ్యా

కెరన్సిగారి తిరోగమనము.

వెట్రోగ్రాడు, నవంబరు 18.—పాప్ లోలిస్కు గాచీ నాదికాయు కెరన్సిగారి దళములు వెనుకకు మరలినవని రైటరుగారి విశేషము వ్రాయుచున్నాడు.

మాక్సు మాల్మిస్టెలుట్సార్సు కోసేలో నాక్రమించితిమనియు, ఎల్లెగ్లాండ్లో విస్కీ-సమీపమున 1500 మంది కోసకుల జంపితిమనియు మాక్సుమాల్మిస్టెలు తెలుపుచున్నారు. మాక్సుమాల్మిస్టె లిరువదిమంది మరణించుచున్నారు.

సాంఘిక కక్షలన్నియు సంధి కోరుట

లండను, నవంబరు 17.—రైటరుగారి విశేషము 12 వ తేదీనాటి తంత్రవాదరాయం డిల్లీ తెలుపుచున్నాడు. మాక్సుమాల్మిస్టెల సహాయముగ సాంఘికకక్షలన్నియు గలసియుండు ప్రభుత్వము నొకదాని నెలకొల్పవలయు నను నుద్దేశముతో రెయిల్వేసంఘమువారు రాయబారముల బ్రారంభించిరి. మూడు కోజులనరకును అంతంగికసంధిని గావింపవలయునని నూచింపబడినది. సాంఘికకక్ష లన్నియు సంధి నే గోరుచున్నట్లు ప్రకటనములవలన తెలియుచున్నది.

ఆంగ్ల రుష్యా వాణిజ్యసంధిని నిరసింపుట.

లండను, నవంబరు 17.—బ్రిటిషు రాయబారి సర్ బార్డి బుచానెక్ గా డిల్లీ తిరిగివచ్చుచున్నాడు. ఆక్టోబరు 24 వ తేదీన రుష్యా వొరతనమువారు యుద్ధపరిస్థితులవలన గలుగు నాధికావస్థలు బాగులేకుండుటవలన 1859 వ సంవత్సరము జనవరి 12 వ తేదీన గావించుకొనిన ఆంగ్ల రుష్యా వాణిజ్య సంధి నింకను బాటించుట పాపగ నేరదగిరి. సంధి పరతులు 1918 ఆక్టోబరు 24వ తేదీవరకును పాటించబడవలసి యుండెను.

మోస్కొపురమున పోరాటము.

లండను, నవంబరు 18.—మోస్కొపురమున సుమారుక వారముదినములు యుద్ధము జరగెను. సమాచార మేమియు నుద్భవముగ తెలియరానిది. నష్టములెట్టి నిష్టయింతుట సాధ్యముకాదు. వెట్రోగ్రాడులోని మాక్సిమిలిస్టు లకును వైనికుల నంపిరి. వొరతనమువారి యనుచరులు, వైన్యములు చేరి యుండిన క్రెమలిన్, పురపరిమియులపై ఫిరంగులు ప్రయోగింపబడుచున్నవి. కొన్ని గ్రామములయందు దగ్గి గోళములు పడి పంటలు బయలుదేరినవి.

వొరతనపు వైన్యము తేకెంచుచుండుట.

అంతింకలహము నణచినేసి మాక్సిమిలిస్టు తేవరచిన నిరంకుశోద్యోగిని పదవ్రష్టు మొనర్చు వెట్రోగ్రాడు నగరము వైవొరతనమువారి వైన్యములు పోవుచుండెనని తెలియవచ్చెను.

ఉక్రెయిను సన్వసత్యోక్ర యని ఉక్రెయిను రాజ్యాంగ సభ ప్రకటించెను.

కెరెక్ సిగ్నిగారియుద్ధ 300 మాత్రమే కోసకులదళము కలదని తెలియవచ్చెను.

వైనికుల గొనిపోగూడదు.

లండను, నవంబరు 18.—రష్యావారి వాయువార్త యిట్లువివరించుచున్నది. తాము తాత్కాలికముగ ప్రధానసేనాని పదవిని వహించినట్లు వెట్రోగ్రాడు నగరమున దుక్కుకోనిను సేనాని ప్రకటించిరి. వైనికుల నిక వెట్రోగ్రాడునగరమునకు గొనిపోగూడదని యీ యుద్ధోగి కోరించెనగాని యుద్ధ కార్యమున కోవళ్ళకును సామాములు చున్న గునది గల వానానము లనుచు తింపబడినది.

భౌతికశాస్త్ర పరిపాలనావిధానములు.

లండను, నవంబరు 18:— వెల్ట్రాగ్రాడు విశేషమును రైటరువారు స్థాపనమున కిట్లు తెలియజేయుచున్నాడు. కెరెక్టర్స్ గారి నోడొందినవిషయమున, మాక్సిమిలియన్స్ కమిషన్ ను, ఏనాటికిచ్చిన పరిపాలనావిధానమునా జాలినా లేదు. గమనించుచున్నది ప్రకటించి. ప్రత్యేక రాష్ట్రములుగ వీరే స్పష్టమవును. సాంఘికపరిపాలనమున లెక్క, ట్రాంటి గా ప్రయోగమున ననియు, విదేశ, కార్మిక, దేశీయములను లిపాలనమున చేరియుండవలయుననియు, మాక్సిమిలియన్స్ పట్టుకొన్నాడు.

ట్రాన్సియోయెన్స్ మెన్షన్ చేసినవారి సరిహద్దులు దాట గూడదని కమిషన్ లు తీర్పుచేసినది.

కెరెక్టర్స్ గారి యపజయము.

లండను, నవంబరు 18:— 14-వ తేదీన రైటరువారు స్థాపన విశేషమున కిట్లు తెలియజేయుచున్నాడు. కెరెక్టర్స్ గారి మోసపోయి, స్థితితులన బట్టి వెంటనే నిశ్చయించు భావములేకపోవుట గూడ కెరెక్టర్స్ గారి యపజయమున కొక కారణమై యున్నది. నిజస్థితిని గనిపెట్టబాలక, వ్యవస్థ వినియోగించినప్పుడు కొలదిమంది పైనిపలతోడ సరిగ్గా కాలిని పెట్టబట్టాడు. సోమనామనాటికి వెల్ట్రా గ్రాడు పునరుద్ధరణ మాక్సిమిలియన్స్ యధీనమునకు సుధి యాశయములతోడ సాంఘికవాది మంత్రివర్గ మొకటేర్పాటుపై నట్లు చిహ్నము కానవచ్చుచున్నది. మాక్సిమిలియన్స్ పాక్షిక లిపాలనమున బలముగ నున్నాడు. ఇతర సాంఘికవాదు లంతరికలహమునకు వెనుదిరుగుచుగని మాక్సిమిలియన్స్ అలివా దులుమాత్రము వారితో నేకీభవింపకున్నాడు. కొకటియున్నది ను మున్నగు మిత్రమండలి వారి ప్రతినిధులు నగరమున నున్నా రు. అంగ్లేయలస్థాన మంతకకు విపద్ధక నొందలేదు.

మాక్సిమిలియన్స్ పక్షము వివాదములు.

లండను, నవంబరు 19:— వెల్ట్రాగ్రాడు విశేషమును రైటరు వారు స్థాపనమున కిట్లు తెలియజేయుచున్నాడు. మాక్సిమిలియన్స్ పక్షమువారిలో వివాదములు పొడవైనవి. మిక్కిలి సాంఘిక మంత్రివర్గ మేర్పడవలసి యున్నదను కారణమున మాక్సి మిలియన్స్ కమిషన్ లు నలువరు రాజీనామాలు సుసగరి. మరికొందరు కమిషన్ లు గూడ వారిపక్షమున చేరియున్నా రు. వెల్ట్రాగ్రాడునందలి వైసికా కార్మికపరినిధివర్గము మాక్సి మిలియన్స్ కంట్రీలు కమిటీలోని సభ్యు లైదుగురు వై కారణ ముననే తమ సభ్యత్వములకు రాజీనామాలు సుసగరి.

ఇటలీ

ఇటలీయనులు శత్రుముట్టుకుల క్షేదించుట.

లండను, నవంబరు 18:— ఇటలీ అధికారులెట్లు ప్రక టించుచున్నారో. తేలియోకు గూర్చునో మాదిరిన శత్రువుల త్వంత భయంకరముగ గాంచిన నాలుగు ముట్టుకులను మేము పూర్తిగ క్షేదించితిమి. కేసర్యేల్లెట్టు, ఎడ్యుంటిల నిరణ శత్రుల ప్రభుత్వములను మరల జయించుకొని నూర్గురు ఖైదీలను బట్టుకొంటిమి. ప్రెటోరేజేటలో శత్రువులముత్తడి దిసది నాభ్యర్థి సుందరున్నది. భయంకరముగ కొంతసేపు శత్రు వులనిలకరించి దిక్కుమలై ప్రతియధ్యముల నొనరించిన పిమ్మట మేము ప్రభుత్వం క్షేదించి కొన్ని ఘటముల నుండి వెనుకకు జాగ్రూకతతో నింపాదిక చూపితిమి. పాగాలో జూ నునం గున్న శత్రు వైనికుల మేము పూర్తిగ కరిమివైచితిమి. జెన్నునగ్గ శత్రువులు ముప్పొదిరింపగా వారిని వెనుకకు తరిమి వైచితిమి. నది కంక కలిరుగుడు శత్రుల నికను వెనుకకు తిరుముచున్నాము. మరియొకటి శత్రువులు నదినిదాట బ్రయత్నింపగా మేము వారిపక్షముల భగ్నులు చేసితిమి. కుక్ వానమునాడున, శనివారము నాడును వైరేపీ నది కుడిభాగమున మేము, 268 గురు వైచి తిమి బట్టుకొంటిమి.

వెన్నెనునగరము విడువబడుట.

లండను, నవంబరు 17:— ఇటలీ ప్రధానశిబిరమున నున్న రైటరుగారి విశేషమున వెనుకకుగము విడిచిపెట్టబడు టనుగూర్చి మరికొన్ని వివరముల నిచ్చుచున్నాడు. ముసలివాండ్రు, “కాన్ఫెడరేటు గట్టికలె” వారిని దక్షిణ ప్రదేశమునకు గొంపొవుటకు మాట్లాడియు అనుభవ రియలుబండ్లను దిసికొనినవి. నాగరికత ప్రపంచముచే చాలకాలము నుండియు ఆశ్చర్యముతో దిలకింపబడుచున్న

కంచువస్తువులు, చలనశక్తి దినములు, ఇనుపసామాను లన్ని యు జాగ్రూకతతో నానగరమునుండి నింపొనబడుచున్నవి. గోనులోనున్న డీ యెల్కీయను బాతునందలి మైకేలు అంజిలో మూజీయను (చిత్రము ప్రదర్శనలయము) న కివి మెల్ల న గొంపొనబడుచున్నది. అతీసికొనబడిన పదార్థము లందు రాగి ఇత్తడలు గలసిన లోహముతో జేయబడి గిట్టు పెట్టబడిన మహాకీర్తివంతములగు గుట్టుములుగలవు. అం దొ కొక్కటి గి అనుగుల ఎత్తుగలిగి యున్నది. నాలుగుటన్నుల కంటె పెట్టుముబరువు గలిగి యున్నది. “బాట్టోలోమియో కొన్స్ట్రుయ్” ఈ క్వెస్టియను విగ్రహము గూడ అచటినుండి తొలగింపబడెను.

లండను, నవంబరు 18:— జర్మను అధికారులెట్లు ప్రక టించుచున్నారో. ఆసియాగో కీకాన్యముననున్న శిఖరముల మరల వై కొనుటకు బలవత్తరములగు ఇటలీయనులు ప్రబల ప్రయత్నముల గానించి భగ్నుల నొకటైరి.

ఇటలీగో జర్మనులు ముందునకరుగుటకు కారణము

లండను, నవంబరు 18:— “ప్రాంతపుర్వపు జెయిటింగు” పత్రిక ఇట్లు వ్రాయుచున్నది:— మిత్రమండలివారిబలముల నన్ని టిని ఒకేచోటికి రప్పించి 1918 వ సంవత్సరమున, అమెరికా సహితముగ మిత్రమండలివారు ఏర్పరుచుకొనిన యుద్ధపు శేర్పాటుల నన్నిటిని తిలకింప జేయవలయు నను సుద్దేశము ననే ఇప్పు డింతగా ఇటలీలో ముందున కరుగుచున్నారము.

అస్ట్రోజర్మను వైస్యములు ముట్టడింపకుండుట.

లండను, నవంబరు 19:— ఇటలీ యుద్ధ్యగు లెట్లు ప్రకటించుచున్నారో. ఏషియాగో పీతభూమిపై శత్రువులు ఫిరంగులను గాల్చిరి గాని ముట్టడిజరుపలేదు. ముందుభాగపు కందకముల గొన్నిటి బట్టి వైస్యమైనవలను రెండునందలమందిని బంధించితిమి. క్వీకోరు దక్షిణముననున్న మాస్సెనీర టూమా పర్వతపంక్తులను బలముగ వైస్యములు ముట్టడించుచున్న వి. స్లేవునదిని శత్రులింకదాటకుండుటకు కట్టుదిట్టముల నొన ర్చితిమి.

అమెరికా

ముంప శత్రుముగాని ఓడలు

వాషింగ్టను, నవంబరు 19:— 4000 టన్నుల బరువుగల పడవల ముంప శత్రుముగానివాటి నిరుపదింటి నమెరికా సం యుక్తరాష్ట్రములందు ప్రాప్య నిర్మించుకొన ననుమతిగోరగా నాకా సంఘమువారు రనుమతించిరి.

మిత్రమండలి అధికారైక్యత.

లండను, నవంబరు 18:— రైటరుగారి కీక్రింది సమా చారము తెలియవచ్చెను. ప్రసిడెంటు విల్సనుగారు యూరపు నందలి అమెరికాసంబంధకసంఘావ్యక్తుడు కర్నలు హామెగారి కిట్లు తలపింపిరి. మిత్రమండలివారందరును గలసి యేదియో యొక ముఖికారమున పరిచేసిని బాగుండగలదని అమెరికా సం యుక్తరాష్ట్రములు తలంచుచున్నవి. మరియు స్థిరమగుసంధిని గావించుటయందెను, అమెరికా సంయుక్తరాష్ట్రముల వివిధ సంపదల సత్వంకలాభకరముగ నుపయోగించుటయందును అ మెరికా సంయుక్తరాష్ట్రముల యభిప్రాయమును ముఖ్యముగ గమనింపవలయును. సాధ్యమగుంత వైకమత్వ సహాయము లభించురీతిని మిత్రమండలివారితో మాట్లాడవలసినదని వార తని కోరిరి.

అమెరికాజాతీయ సేన తిరిగియ తగుచుండుట.

వాషింగ్టను, నవంబరు 19 — ఆంగ్ల పరాగుల రంగ ముల రెండుభాగముల యంగు ఫిరంగిదళసన్నాహములు బల ముగనన్నవిగాక మిత్రమండలవారు వైరుల తలపడుదు రనుట స్పష్టము. అమెరికాజాతీయ సేన కక్షితమగుచున్నది. వైసికుల వైశ్యోత్సాహములు కొనియాడదగి యున్నవని జేకరుగారు ప్రకటించిరి.

జర్మనీ

రెండు డిప్లొమారులు నష్టమగుట. ఆమున్స్టెడాము, నవంబరు 18:— హెలిగోలాండు నా కా యుద్ధమున జర్మనీయుల డిప్లొమారు నాక లాకటిరెండు నష్టమైయుండునని ప్రయాణికులు చెప్పుచున్నారు. నావికుల లో ననేకులు మునిగిపోయిరి.

టర్కీ

జనరలు మాడుగారి మరణము.

లండను, నవంబరు 19:— మెసపొటేమి యాలో సుప్రసిద్ధులై విజయములను బడసిన ఆంగ్ల సేనా ప్రధాన సేనాని జనరలు మాడుగారు ఈనెల 18-వ తేదీ సాయంకాలము మెసపొటేమి యాలో మృతినొందిరిని రైటరు తంతివార్త తెలుపు చున్నది. వీరికి స్వల్ప రుగ్మత కలిగినదట.

బ్రిటిషువారికి రింకను మీదికి బోవుచుండుట.

లండను, నవంబరు 18:— 16 వ తేదీ కెయికోనుండి యెట్లాకతంతి యంపబడెను. శత్రువులు భయంకరముగ నెది రించుచుండినను పశ్చిమ గ్రామవాసులును, భారతీయులును వాదినూరారువద్ద నున్న రెయిల్వేస్టేషను నాక్రమించిరి స్పాటిషుదళములు మాన్యుగా చేరినవి. యోమెనరి దళ ములు మాన్యురాకు త్రగముననుండు నానేపట్టుకొని 60 మంది వైసికుల బంధించిరి.

ఇక నొక శత్రుదళమాయనము.

లండను, నవంబరు 16:— జఫారాపే జమానలేము రైలుమార్గమున నున్న కేగ్రానునకు త్రైభాగమున నేకు మైల్ల నరకును జనరలు ఆల్లెస్పీగారు శత్రువులను పారదోలి, 1100 మందిని ఖయిదీలుగపట్టుకొని ఆనేకఫిరంగులను తమవశము చేసి కొనిరి.

బ్రిటిషు యుద్ధనౌకలు ముంచబడుట

లండను, నవంబరు 16:— పేరెస్మెన్లోని వైస్యమునకు సహాయ మొనర్చుచున్న యొక బ్రిటిషుయుద్ధనౌకను, యొక చిన్న నావను, జలాంతర్గామి మంచివేసినది. యుద్ధనౌకనుండి యేడుగురును, చిన్న నావనుండి యిరువదియ్యారుగు కాన వచ్చుటలేదు.

శత్రువులను వేధించుట.

లండను, నవంబరు 17:— పేరెస్మెన్ ప్రకటనమిట్లు వివ రించుచున్నది:— నిన్నటినుండున మారంగమున కొన్నిస్థలముల లో వైస్యములు ముందునకు నడచినవి. మాడువండలమంది కైదీలతో గురువారమున మాదళములు ఆబూష్ డె పర్వత పంక్తిని బట్టుకొనినవి. తురుష్క వైసికులు 481 రు యుద్ధ భూమిని పడిపోయిరి. ఆస్ట్రేలియనులు ఎల్ టైనునుబట్టిరి. ఈయుద్ధమున కైదీల సభికముగబట్టి, విశేషమగు యుద్ధపరి కరములతో వైరి విమానములను మూడింటిని వశపరచుకొనిరి. గురువారమున వైరివిమాన మొండు గూల్చబడెను, అజానదితో సమముగ, జాఫారు త్రైభును తురుష్కలు కందకములను ద్రవ్యకొనుచుండినట్లు తెలియవచ్చెను.

అరేబియా సమాచారము:— గత మాసమున కెయికో విశేషమును పయోనిరున కిట్లు తెలియపర్చెను:— హెడాజు రాజుగా రూకయ్యుండలేదు. అగబ్బు సేనలు హెడాజుయును పదారుల ననేక స్థలములయందు ముట్టడించినవి. తత్కారణ మున ఇనుపదారులు దగ్ధమై పెడినా, మోనులకు ప్రయాణ సౌకర్యము క్షీణించును.

జాఫా నాక్రమించుట

లండను నవంబరు 18:— పేలిస్మెన్ ప్రకటన మిట్లు వివ రించుచున్నది:— ఏ యాటంకమును లేకయే గత శనివారము నాడు మ్యాజిలెండు ఆస్ట్రేలియా వైసికులు జాఫా నాక్రమిం చిరి. శత్రువు లు త్రైభునునకు పారిపోవుచున్నట్లు గానవచ్చు చున్నది. జెరూసలేమున యువజనకై స్త్రసంఘమును స్థాపింప నన్నద్ధులై యుండుడని తమకు తొలివార్త వచ్చె నని గాస్టా నగరమున నుపస్థాపించు ననసరమున సో ఆర్ధరు యాప్ గా రనిరి.

కంకరపు సమస్య

ఆంధ్రప్రదేశ్, నవంబరు 18:— జర్మనులు హాలండుమార్గ మున ఇనుకంకరల బట్టించుట భౌత్కాళికముగ నాపీతేయ మడెను. అంతియతప్ప మరేదననున స్థితి మారలేదు. “టిడ్” అను వార్తాపత్రిక బ్రిటిషువారు “జిల్ బాక్సు”లను గూర్చి గానించిన పరిశోధనములవలన నీ యాగోపణములు దృఢపడిన వని అభిప్రాయమిచ్చు చున్నది. ఇంతియగాక జర్మనులు కిత్ కాలమునకు తగినంతవరకు ఆదాచేసికొనుటకు హాలండు అంగీక రించినది.

ప్రజాభిప్రాయములు

ఉపవిలేఖకులకు సూచన.

వైదావారి సత్రము, రామరావుపేట, కాకినాడ-దక్కతులేదు. ఆంధ్రభాషాభిమాని సమాజము, సింహపురి-ఇదేవిషయ మింకొక బాబున ప్రకటింపబడినది. వివాదానికి పండుగ నాటి మహావర్షము (ఉత్పలమాల) ప్రకటింపబడఁజాలదు.

రాజోవు గోదావరిమండలసభ.

అయ్యా, రాజోలు తాలూకా వాస్తవ్యులలో గొందఱమలా పురమున జరిగిన గోదావరిమండలసభకు బోయిన ప్రతినిధులు రాజోవు సభ వన రాజోలులో జరుప నాహ్వానించి యున్నారను దెల్లకట వినితమే. రాజోవు ఏప్రిల్ నెలలోనో మే నెలలోనో జరుపవలయునుగా! వ్యవధిలేదు కావున నేటి నుండి తద్విషయక ప్రయత్నములు జరుపఁ ద్వరపడఁజూయి. శ్రద్ధ వహింపుడు.

దావూరి వేంకటసుబ్బారాయణుడు.

ఆంధ్రులకు ప్రత్యేక పుడమి

అయ్యా, ఆంధ్రులకు ప్రత్యేకము డయిరీ లేకపోవుట మిగుల సంతాపకరము. ఆంధ్రోద్యమము బయలు దేరి ఆయిదు సంవత్సరము లయినప్పటికిని, ఆంధ్రులలో జాతీయభావములు ప్రజ్వలించుచున్నప్పటికిని ఆంధ్రుల కొక డయిరీ యుండవలె ననెడి యభిప్రాయ మింకను బయలుదేరకపోవుట యెంతయు నాశ్చర్యము! ఆంధ్రుల కొక ప్రత్యేక డయిరీ యుండుటచేత గలుగు లాభము లెన్నో గలవు. వానిలో ముఖ్యమగునది ఆంధ్రులలో జాతీయభావము నధికపఱచి పెంపొందించుటకు తప్పక లోడ్వడును. ఆంధ్ర డయిరీ కొనవలె నను నభిమానము ఆంధ్రులందఱికిని గలుగును. ఇంతయు గాక, డయిరీ నచ్చు వేయు కంపెనీ వారికిని సుదుపాయములు గలవు. వానిలో ముఖ్యములు, అజన పంచాంగము కొరకు ఖరీదు వీటి పేజీల గ్రంథము అచ్చువేయ నక్కఱ లేదు. ఆ పేజీలలో ఆంధ్రుల కొరకు జాతీయోద్బోధకము లగు విషయములను బ్రచురించ వచ్చును. లేదా, కాకితము కరవుగా నున్న యీ సమయ మందు పుస్తకముయొక్కవైజు తగ్గించుకొనవచ్చును. మఱియు ప్రస్తుతము ఆంగ్లేయ భాషలో ప్రకటింప బడుచుండు ప్రాంత్రు ఆర్టు, కోర్టు ఫీజు ఆర్టు, గొన్న మెంటువారి డిపార్టుమెంటులు, కాసన సభలు మొదలగు నంశము లన్నియు, అకసర మని తోచిన యెడల, ఆంగ్లేయమున ఆంధ్రమున కూడ బ్రచురించ వచ్చును. లేదా, ఒక్క యాంధ్రముననే ప్రచురింపవచ్చును. ఈ పద్ధతి నవలంబించినచో ఆంగ్లేయభాష రాని యాంధ్రులు కూడ డయిరీలను కొనుటయే గాక వానిలో నుండు సంశయములను జదువుకొని తద్వారా రాజకీయ వ్యవహార సంగతులను గ్రహింతురు. ప్రతివిషయములోను మనకు ప్రత్యేక జాతీయత యున్న దని మనము తెలిసికొనుటకును, ఇతరులకు తెలియజేయుటకును ఇది యొక మార్గ మనియే నా నమ్మకము.

తాడిమర్ల వెంకట్రామయ్య.

బ్రాహ్మణేతరనామికనాయక నిరంకుశచర్య

అయ్యా, ఈసభ బూటకమునకు నిలయము, చిత్రమలలో నెల్ల శత్రుత్వబహు కృత్రిమము. నవంబరు 11 వ తేదీనీ సభయని కొలదికాలమునకు ముంజే ప్రచురించిరి. కాని, సభాకార్యక్రమ మేమియు స్పష్టపరచి యుండలేదు. 'ఆరుజిల్లాల సభ యంతివర కభ్యక్షాదహ్వన సంఘాధ్యక్షుల నేల నిర్ణయించలేదు! అగిహ యయిండునా యేమి?' అని అనేకవిషయాలకు అనుమానముల గుండు చుంటిమి. ఇంతలో 4వ తేదీ పత్రికలందు గుట్టు బయల్పడెను. అధ్యక్షులు త్యాగ రాయినెట్టిగారట. ప్రతినిధుల నిర్ణయించి ఆహ్వానించునామక వారిదేనట. మరచితి నాయక సమావేశమట! కంటిరా? ఏదేశమందైన యిట్టివింత కలదే? ఇది కాంచినంతతే మాకు జనించినరాశి, ఆవేశము, భయము, ఆకురత, అందోళన కంటము కలదే! పత్రికలు మరల పఠించ

జొచ్చితిమి. ఎంతచనినను ఇంతే! నాయకులుగ, కాసన సభాధ్యక్షులనుండి తాలూకాబోధసభాధ్యక్షులవరకు నిర్ణయించిరి. పోనీ, వీరియభిప్రాయ ప్రకార మియ్యారుండలములలో నందరి నాహ్వాన మొనర్చిరా? లేదు. నెయ్యిమందికి మాత్ర మాహ్వాన పత్రిక లంప బ డె న ని వెలువరించిరి. అంతట మాగ్రామమునుండి కొందరి ప్రతినిధుల పట్టిక సంపుట గానిచ్చెదగాయని ప్రక్షింపుచు సభాకార్య దర్శిగారికొక లేఖనంబిడిని. నాకుమాత్రమొక్కటిక్కెట్లు పంపి తక్కినవారు వచ్చుటకు వీలులేదని గ్రాసిరి. కొవ్వలినుండి కూడ నొక డిట్టిలేఖయొకండు వీలులేదని తంతినిచ్చిరి. మామీ హితులగు మాగంటి సీతయ్యగారు సభాకార్యదర్శిగారు తో, గోపాలకృష్ణయ్యగారిగోమూలూడ, నాకు సభానిబంధనలనతి క్రమింపజాల మనియు అతిక్రమించిచో భోజనాదివిషయల నెవ్వరుపజాల మనియు నెలవిచ్చిట. వచ్చెడివాడు భోజన ములుచేసి కచ్చెగదని వీరినిగట. అట్లయితో సభామందిము చాలచిన్నటిగాన చాలదని వాదించట. చాలచిన్న విశాలభవ శంకుండు సమావేశము కావలయునని ఆకాంక్షించి నిట్టి నిబంధనల నొనర్చుట చాల నన్యాయమని వీరికదట. ఏమైనను సరే, నిబంధనల నతిక్రమింపజాలమని వాదించట. సభాధ్యక్ష మయ్య బాధ్యులమెనర్చుటంజేసి యెట్లయినను సభయందు ప్రవేశము గలుగజేసికొనవలెననిమించి పలుతావుల నుండి ప్రతినిధులు రాకలయ్యనని ప్రార్థించుచు నొకత్రకటను వెలువరచితిమి. మాప్రకటన నుసరించి యనేకులు నాటిసభకు నిజయవాదవిచ్చేసిరి. మాలో నాయకులగువారుకొందరు సభా ప్రవేశము కొరకు వారిని ప్రార్థించి యు విఫలమైరి. అంతట మే ముత్పత్తామామున నా హ్వానసంఘ మేర్పరచి పా. శట్టాభిరామారెడ్డి గారి నాహ్వాన సంఘాధ్యక్షులగును త్రి. రామస్వామి చౌదరిగారి నధ్యక్షులు గను నిర్ణయించి, కేశవప్పిళ్ల కొడి రాజమూర్తి నాయకుగార్ల సహాయమున 8000 మంది ప్రతినిధులతో ప్రత్యేకసభ చేసి రాజధాని గుంథుమువా చేర్పవలెన ప్రత్యేక ప్రాతినిధ్యముతో కాంగ్రెసుసీటు నామోదించితిమి. ఇందునుగరించి విశేష శ్రమ పడిన కామార వేంకటాచలతయ్య మాగంటి సీతయ్య మల్లెల శివరామ కృష్ణయ్యగార్ల ద్వివందనీయులు. మజ్జుండల నాయకసభవారు మేము ముందే ప్రతినిధుల నెన్నుకొని పట్టిక సంపినను నిరాకరించిరి. కాని, 11 వ తేదీ యదయము కొవ్వూరు నెప్పల్లె యాడ్చుగొలను వనైరా అనేక గ్రామములనుండివచ్చిన అనేకులకుటిక్కెట్లనిచ్చి తమయభిప్రాయము కూటర చేసికొనగలమను ధైర్యమున సభయందు చేర్చుకొనిరి. అధ్యక్షుల నిర్ణయముకొరకు ఆహ్వానసభాసమావేశ మొనర్చక యే, వారి యిష్టమునచ్చిన నిర్ణయమునకు గడంగిరి. ప్రకాశిక మెజారిటీ ననుసరించి అధ్యక్షుల నిర్ణయము చేసినని గ్రాసి నది. ఆహ్వాన సంఘము కూడ కయే మెజారిటీ నెట్లు తీసికొనిరి? స్వప్న మం దేమైన తీసి కొనిలేమా శ్చుష్టపరచవలయును. బ్రాహ్మణుల నిరంకుశచర్య వలన గదా బ్రాహ్మణేతరోద్యమ ముత్పత్తియైనదని వీరియూహ. మీ నిరంకుశత కేమి సమాధానమిచ్చు? మాటలందును ప్రకటనలందును 1000 మంది నాహ్వానించితిమనియు సభామం దిర మంతి కెక్కవనికాలము లేదనియు ఖండితముగ నుడిచిరి. 12వ తేదీ ప్రకాశిక 2000 మంది నాయకులు సభ నలంకరించి రని గ్రాసింది. వీ నాహ్వానించినవారిలో చాలమంది అసభకు వెళ్లేలేలేదు. కత్కినవారందరును పాతాళమునుండి యూరి రా? ఇని స్వవచనవ్యాపూతము గాదా! మజ్జుండలబ్రాహ్మణేతరులను త్యాగరాయశ్రేష్ఠిగారి మనుచరులం జేయవలయు నను వేరానకు బోయి యాదిభక్తులకు అసహ్యకరములగు కృత్యములంజేసి విఫలప్రయత్నులై హాస్యాస్పదులగుటకంటె మొదటనే దక్షిణహిందూదేశప్రజాసంఘ బ్రాహ్మణేతరసభయని పేరిడినచో వీరి యాశయము నిగాటంకముగ నెరవేరడియిదా! స్వాభావికమగు! కాలప్రవాహము నరికట్ట ప్రయత్నించు ప్రతి వారును పరిహాసాస్పదులగుట ప్రకృతినిధిమే! చెందులారు మొటపర్తి చిననెంకయ్య.

వెజవాడ తాలూకాసభ:— ఈనెల 26 వ తారీఖున కాంగ్రెస్ మున్సిపల్ కమిటీ నాయకులు డిల్లీలో మాంటాగ్యు గారిని దర్శించెదరు. మనము ప్రత్యేకప్రాతినిధ్యముతో కూడిన కాంగ్రెస్-లిగ్ స్పీ-మును ఆమోదించినట్లు తెలువలసియున్నది గాన, 24 వ తారీఖున రాయ్యూరుగ్రామములో అయ్యదేవ కాశేశ్వరరావు పంతులు, బి. ఎ., బి. యల్., గారి యాధిపత్యముక్రింద తాలూకాసభ జరుగవలదు. (అనాడే రాయ్యూరు స్వరాజ్యసమితివాది కోత్తనము కూడ జరుగ నిశ్చయింపఁ బడినది). చిగురుపాటి వేంకటసుబ్బారావుగారు, రాయ్యూరు గ్రామసంఘ కార్యదర్శి.

సర్ బాండ్లై ఫుల్లగుగారు; హోమురాలు ఉద్యమము:— లండను నగరమునుండి ఈనెల 14వ తేదీన బాంబాయి క్రాసికలు విలేఖకు పోకడిట్లు తంతింపెను. సర్ బాండ్లై ఫుల్లగుగారు బుధవారమునాటి ట్రైముప్రతికయం డిట్లు వ్రాయుచున్నారు. విదేశీయుల సామగ్ధ్యము నెఱిగిన పిమ్మట జనులు సంతోషముతో వారి మాటకుబని చెప్పినట్లు చేయుచుందురు. కాని అభిప్రాయమును గోరవారు స్వపరిపాలనమునే యధికముగ నభిలషింతురు. భారతీయులు బ్రిటిషువారి అధికారమును సంతోషపూర్వకముగ గ్రహించి దానిని గౌరవించిరి. మన బుద్ధివంతతనే నమ్మియుండవలసినదని వానినిగోరుట నుసందర్భము. ఇప్పుడు హిందూదేశము సందర్భమున ప్రవర్తింపవలయు విషయము లేండుగలవు. హిందూదేశ దొరతనమువారి చిక్కునెట్టికే గౌరవమునైన గాపాడవలయును లేదా భారతీయులకు స్వపరిపాలనమునైన నీయవలయును. అనగా వారికెందుకు బోధ్యమును గలుగనీయకూడదు లేకస్వపరిపాలన మొకేమారుగ నిచ్చి జేయవలయును. హిందూదేశ సంస్థానముల సందర్భమునను, వైసికాధికార సందర్భమునను, కత్తమున పన్నుల నిశ్చయించుటలోను, వాని వనూచేయు సందర్భమునను మొనటినిధి ముపచంపదు. అంత నీక్రింది సమస్య విడచియవలసియుండును. ఇట్లంతువలె నత్యంత! యనూయతో భారతీయులు మనచేతినుండి యధికారమును ముక్కుముక్కులుగ జలవంతమున వీసికొనుట కొవ్వకొనుట మంచిదా లేక మరళ మౌదయును సుర్యుదగా సహాయమును గోరునటులనే స్వపరిపాలన మొక్క మారుగ నిచ్చుటచుందిదా? అయిన మొకమహా తప్పిదము తప్పకలదని ఫుల్లగుగారు నమ్ముచున్నారు. స్వపరిపాలనమున హిందూదేశము నంతటి మొకే రాష్ట్రముగ బరిగణింప గూడదు. హిందూదేశ రాష్ట్రములన్నియు ప్రత్యేకములుగ స్వపరిపాలనమునొనగబడి, స్వదేశసంస్థానముల సంబంధములు, వైసికాధికారము, కత్తమునపన్నుల నిశ్చయించుట, వనూచుచేయుట ఈ మూడింటియందును ఉన్న తాధికారము సభాసహిత రాజప్రతినిధిగారి చేతియం దుండవలెను.

Seeds & Plants. నానావిధ చెట్లు దినుసులు. మెడల్లు పొందిన నీలం గ్రేవ్ మామిడి చెట్లు పలు విధమైన చెట్లుదినుసులు యింక అనేక విధము లయిన మొక్కల దినుసులు నీరు కానుకూరలు నాటుకాయకూరలు విత్తనములు సరసముగ విక్రయింపబడును. కావలసిన వారు అర్థజ్ఞా ప్రాంతుపంపితే, పటముతో ఇంగ్లీషు తెలుగు క్యాటలాగు పంపుటాము. నాలుగు ఇంగ్లీషులో వ్రాయవలెను. ఎస్. కె. వి. కాదర్ మీరాసాహెబు. విత్తనములు, మొక్కపత్రము. కుమారస్వామిపట్టి, నీలం. (959)

వీవిల్లుపార్కు వేడుకలు, ప్రదర్శనములు. (0) డిశంబరు 24 వ తేదీ నుండి గాని కొంచెము ముందుగా గాని ప్రారంభమగును. హిందూదేశ చిత్రకళా, పారిశ్రామిక వస్తు ప్రదర్శనములు జరుగును. స్వదేశీవస్తువుల నేకములు ప్రదర్శింపబడును. హిందూదేశ మెంతవఱకు పారిశ్రామిక రంగమున స్వతంత్రజీవనము చేయగలదను సమస్య కిందు తగిన సమాధానము క్రస్తుమగును. చిత్రవైన వినోదములు, న్యాయామప్రదర్శనములు నేత్రోత్సవము చేయుచుండును. ఈ ప్రదర్శనములకు శ్రీ చెన్నపురి నవర్షురుగారధ్యక్షులై యుందురు. వీరిమూలమున లభించు ద్రవ్యమంతయు చెన్నపురి యుద్ధభగ్గ కొసంగబడును. ఇంకను వినరములు కావలయు వారు మదరాసు పార్కు ఫేరు ప్రదర్శనముల కార్యదర్శికి వ్రాయవలెను.

అన్ని మనస్సు జ్వరములకును యిసనాఫలీమందు

రామబాణమువలె అమోఘముగ పనిచేయును
Esanofele (Anti Malarial)

(934)

ఇసనాఫలీ నుంచును సేవించి, మనస్సుజ్వరము చే పీడింపబడుకుండగ

మీ శరీరములను కాపాడుకొనుదు.

ఈ మందు ఒక ముక్క మైదనది. మనస్సుజ్వరమునకు దివ్యమధము:—ప్రపంచమందంతటను మనస్సుపు జ్వరములందు కెక్కడచోనిక జ్వరప్రవృత్తిగ సేవించినది. గొప్ప వైద్యులందఱును ఈ మందును గూర్చి నుంచి అభిప్రాయముల నిచ్చి యున్నారు ఎంత విషమజ్వరమైనను, జ్వరము కట్టించి గుల్మవాగ్ధిచే పీడింపబడు వారలకు ఈ మందు అమోఘముగ పని చేయు తిరుగును జ్వర మెక్కుటికిని రాదు. ఒకమాత్రపు ముక్కకొక్కచో జ్వరము నిశ్చేషమగును. ఏమియు అపాయములేదు ఐసిఫలీలకు చిన్నపిల్లలకు వ్రాసినపు ఇసనాఫలీని వాడవలయును. ప్రతి రోగవాదిగ్గర దొరుకును.

సోక ఏజంట్లు:—(ఇండియా, బర్మా, సింహళములకు) బి.జి. గోరియోకంపెనీ, బొంబాయి
చెన్నరాజధానియందు సోలు ఏజంట్లు:—డబ్ల్యు. ఈ. స్మిత్తు అందుకో, మదరాసు.
దగామందులను జూచి మోసపోకును.

సావంత్ సర్వీసులకు వ్రాసినది: ఇబోడికా నరొత్తమైన బా. పి. డి.

సావంత్ సర్వీసులకు వ్రాసినది: ఇబోడికా నరొత్తమైన బా. పి. డి.

అపరిమితమైన రక్తములను జనించు వాద్యములకు కీరీటునుకంటే చుండు. వాత శుభ్రము, చుచ్చలను, గండమాలలను గండము, ప్రాంతికోశములను అన్ని విధములవలన గలుగు చుర్యుర్యములను పోగొట్టును.

నిర్మితి శ్రీవంత్ మైన ౪ క్షుత్తు కారిణి

అపరిమితమైన రక్తములను జనించు వాద్యములకు కీరీటునుకంటే చుండు. వాత శుభ్రము, చుచ్చలను, గండమాలలను గండము, ప్రాంతికోశములను అన్ని విధములవలన గలుగు చుర్యుర్యములను పోగొట్టును.

ప్రొద్దొరుగు: పి. డి. సావంత్, 144, ఫినాస్వాడి, నెం 2 బొంబాయి.
Proprietor P. D. SAVANT, Fenaswadi, No. 144, No 2, BOMBAY.

ఏక బాషాలిపి ప్రశంస

ఇది పేషెంట్లకు అవసరముల విరచితము
వెల 0-4-0 బాక్సేటి అధికము.

ఆంధ్ర సర్వకళాశాల విద్యార్థి ప్రవృత్తి.

ఇది శ్రీయత కట్టువంటి రామలింగారెడ్డి గారిచే
ప్రొద్దొరుగు: వెల 0-4-0 బాక్సేటి ప్రత్యేకము.

ఆంధ్ర సర్వకళాశాల విద్యార్థి ప్రవృత్తి, 7 తంబుశెట్టి వీధి, మదరాసు

ఆంధ్రోద్యమము

మొదటి యై దాంద్రమహాజనసభలయందలి

రక్షా రంధ్రాధ్యక్షుల, సభాధ్యక్షుల యువస్వామములు,
వారి చిత్రపటములు, సభా తీర్మానములు గలవు.

వెల రూ. 1-8-0.

పోస్టేజి వేలు

ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము.

7, తంబుశెట్టి వీధి, జార్జిటౌను, మద్రాస్.

లోక ప్రసిద్ధమైన సాలామిసిరిమురబ్బ

1000 రూపాయలు బహుమాన మియ్యబడును.

619

ఈ మురబ్బను సాలామిసిరి కడలి రుజువుచేయుచుండి 1000 రూపాయలు బహుమానముగా యియ్యబడును. అట్లు వికారించినచో లోకప్రముఖముగా పొందవచ్చును. దురభ్యాసమువల్ల బాల్యములోనే భాగునైనను కట్టినవానికి హృదయకోశము బలహీనమై మరణకాలమువరకు ముఖము చనుభవించును. సాలామిసిరి మురబ్బ సేవించినయెడల అట్టి దుఃఖము లోనికి విశేషము పోవునందులకు ప్రకాశించుచు చిర కాలము నుభయము చేవింతురు.

ఈ సాలామిసిరి మురబ్బవల్ల భాగుభక్తికలగును, స్వచ్ఛస్థితిము మానును, భాగుభక్తి మాత్రముతో కలసిపోవుటమానును, సేదయును నుమానును, బహుమూత్రవ్యాధి మానును, విశేషబలము కలుగును, రక్తము కృద్ధియగును, ఆకలియిచ్చును యగును, చక్కగమలవిస్తవ నుగును. సాలామిసిరి ఉదాన వికారములను ఇది కాబూనె, కాంధూర, శిశిములతో మైదనున్నది. అక్కడ బహుళముగా ఉపయోగముగా తినుటకలన మనభక్తిపు 4 గురు మనస్సులబలము అతేజమున ఒకమగిషికి గలదు. పై మురబ్బను సేవించి మంచి బలము పొందుటకై గొప్ప మందులతో చేర్చి రోయారుచేయబడియున్నది. 1 డబ్బాను 15 రోజులు ఉపయోగించినచో భార్యగ నుభయములగును. 2-3 డబ్బాలు ఉపయోగించినచో అపాంశగము పరచు గుణమిచ్చును.

అనుభావప్రతీక పార్శ్వలతో పంపబడును.

ఈ మురబ్బ డబ్బీవెల రూ. 2-0-0.

దీపాలభిర్చు 1-3 డబ్బాలకు ర అణాలు

జి. మన్నాలాల్, ఢిల్లీవైద్యులు, నెం. 5, అవస్థుకోడ్, బెంగుళూరు నిటి.

శ్రీమదాంధ్ర బహుంశ పురాణము

(వ ద్య కా న్య ము)

బాధననుహాన్తి గోరియోమలను వడు సేవిమిది పురాణము
ఒక విడియొకటి. ప్రపంచమెట్లు భుజివది? తులభము తల
కలిగి? అచారవ్యవహారము లెట్లుగునా? ఈ ముదలను
విమలము లెన్నియో దానిని స్పష్టముగ వివరింపబడియున్నవి.
సామ్రాజ్య సంఘముపై పండితాభిప్రాయమునిచ్చియున్నాడు.
శ్రీనిగుల నులభము. 900 పుటలు అత్యుత్తమ ప్రతిమాత్ర
మున్నది. వెల 5-0-0. కర్నూలు వేతే.

శ్రీమదాంధ్ర లలితోపాఖ్యానము

శ్రీ:— నులభము, నృదుమధురము, భావగర్భితము
2000 పద్యములకలభ. చుంచినాగిములపై అచ్చు. కాలికో
వైండు ధర రు 1-8-0. పోస్టుభర్తము జేసు.

(26) జనమంచి శేషాద్రిశర్మ

తెలుగుపండితుడు, ముద్రికపత్ర హస్తాక్షరాలు, కడప

మంచి గుణముగల శాస్త్రీయాపధములు

బృహత్ మంజుష్టాదికావ్య

రక్తమును శుభ్రపరచుటలో ప్రత స్తమైనది.

1 పౌను సీసా రు 0-12-0.

చంద్రపథ గుటి

మూత్రవ్యాధుల యందు అమోఘముగ
పనిచేయును. తులం 1-కి రు 1-0-0.

వాసవలేహము

దగ్గనకు మంచియును.

1 పౌను సీసా రు 0-10-0.

వ్యవహారములన్ని యు నాంగ్లేయభాషలో
జరుపవలయును.

జాండూ ఫార్మస్యూటికల్

వర్కు

ఆయుర్వేద యాపధముల జేయువారు

బొంబాయి నెం 13.

The Zandu Pharmaceutical Works
388 The Ayurvedic Pharmacists.
Elphinstone Road, Bombay, 13.

అమృతాంజనము

అన్ని నొప్పులకు పరమాయుతమ

చక్కని డబ్బీతో సహా సీసా 1-కి వెల 0-8-0.

తలనొప్పుల మాన్పును.

సార్వభౌమ నొప్పుల వార

దోలును. వాయువు

పోట్ల పోగొట్టును.

సువాసనగలిగి యుండును.

ప్రతియింట నుండదగినది.

ప్రతియింట నుండదగినది.

చినమూలికలచే హిందూ దేశ మందు

దెయ్యారుచేయబడు మంచిమందు.

దీనిని విదేశములలో కూడ వాడుచున్నారు.

తేలుమందు వెల సీసా ౧-కి 0-8-0

కుట్టికతోట కొంచెము మంచుపోసిన బాధ మాయగును.

బాధ నరముల వెంట వెద్దనరము

దగ్గరనుండిబాగుట ప్రాంధింపును

కుట్టికతోటను బండ సారుకులు

చేసిన బాధ తగ్గును. కళ్యాణము

ననేకులు పరిశీలించిరి. ఇది నిగుల

పూటగులిగి నీటివలె నుండును.

అమృతాంజనం డబ్బీ. } 109, (ఫేరికోడ్, బొంబాయి,
6, తంబుశెట్టి వీధి, మద్రాసు.

